

JAARSTUKKEN 2022

GEMEENTE BUREN

2022

GEMEENTE BUREN

Inhoudsopgave

Algemeen.....	3
Aanbiedingsbrief	3
Financiële beschouwingen	5
Rekening in één oogopslag	8
Leeswijzer	9
Strategische opgaven	11
Programma's	13
1. Wonen, werk en recreatie.....	14
2. Fysieke leefomgeving	19
3. Sociaal domein	23
4. Sport, cultuur en onderwijs	29
5. Inwoners, bestuur en veiligheid	33
6. Bedrijfsvoering	37
Paragrafen	40
Lokale Heffingen.....	41
Weerstandsvermogen en risicobeheersing	48
Onderhoud kapitaalgoederen.....	57
Financiering	65
Paragraaf bedrijfsvoering	68
Paragraaf Verbonden partijen	74
Paragraaf Grondbeleid	85
Ombuigingen (ZBB).....	89
Jaarrekening	91
Overzicht baten en lasten op taakveld	92
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling.....	97
Balans per 31-12-2022	99
Toelichting op de balans.....	101
Overzicht van incidentele baten en lasten in 2022.....	122
Verschillenanalyse financiële rechtmatigheid.....	126
Verschillenanalyse investeringen	128
Wet Normering Topinkomens.....	129
Gebeurtenissen na balansdatum.....	131
Verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen (SiSa-bijlage)	132
Controleverklaring	144
Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2022	144
Controle verklaring rechtmatigheid.....	145
Controle verklaring conform Ensia 2022, informatiebeveiliging DigiD en Suwivet.....	146
Bijlagen	147
Overzicht beleidsindicatoren	148
Overzicht beleidskaders per programma	151

Algemeen

Aanbiedingsbrief

Aan de gemeenteraad,

Voor u liggen de jaarstukken 2022 van de gemeente Buren. Via de jaarstukken leggen we verantwoording af over de realisering van het voorgenomen beleid en de daarvoor ingezette middelen. De jaarstukken zijn van belang voor raadsleden, bestuurders, inwoners, maatschappelijke organisaties, bedrijven en andere overheden.

Onze jaarstukken bestaan uit de aanbiedingsbrief, de financiële beschouwingen, het jaarverslag en de jaarrekening.

Afgelopen jaar sloten we met de gemeenteraadsverkiezingen weer een bestuurlijke periode af. Op basis van de verkiezingsuitslag gingen Gemeentebelangen, PCG Buren en CDA Buren na de verkiezingen aan de slag met de coalitieonderhandelingen. Dat heeft geleid tot een coalitieakkoord "Samen voor het Buren van morgen" 2022-2026 voor de nieuwe bestuursperiode. Op 7 juni 2022 heeft de gemeenteraad hiermee ingestemd en zijn de wethouders (twee bestaande en twee nieuwe) door de gemeenteraad benoemd.

De omgeving verandert en gemeente Buren probeert daar proactief in mee te veranderen. We stelden de visie op dienstverlening vast. Dit is één van deze strategische opgaven. Wij willen klantgerichte dienstverlening organiseren voor inwoners en ondernemers. Tegelijkertijd wordt de samenleving steeds mondiger en ook digitaler. We moeten onze dienstverlening daarop proactief inrichten. Klantgerichte dienstverlening zorgt ervoor dat inwoners en ondernemers kwaliteit van dienstverlening ervaren.

We willen inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties ook zicht geven op welke ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving van de gemeente Buren gewenst zijn. Op 14 juni heeft de gemeenteraad daarom de omgevingsvisie vastgesteld. Hierin zijn onze (strategische) ambities voor de fysieke leefomgeving op de lange termijn vastgesteld. Wij kunnen nu meer sturen op doelen en minder op regels. Dit proces deden we met en voor onze inwoners.

De gemeenteraad sprak twee keer in een Trialoog met college en organisatie over aspecten van de Toekomstoriëntatie. Op 23 februari 2022 hebben we met elkaar gesproken over de werkagenda voor de nieuwe gemeenteraad. De werkagenda is opgenomen in een overdrachtsdocument "Samenwerken aan de toekomst van Buren" en aangeboden aan de nieuwe gemeenteraad. Op 29 november 2022 heeft de gemeenteraad, het college en het MT deelgenomen aan de tweede trialoog. Deze bijeenkomst stond in het teken van kaderstellen. Dat is een belangrijk thema voor de werkagenda van de gemeenteraad, die voortvloeit uit het overdrachtsdocument. Ook in 2023 gaan we met dit thema gezamenlijk aan de slag.

Saldo jaarrekening 2022

We sluiten het jaar 2022 af met een positief resultaat van ruim € 4,1 miljoen. Voor de analyse op hoofdlijnen verwijzen we naar de financiële beschouwingen. De gedetailleerde analyse leest u in de programma's.

Bestemming van het resultaat 2022

Het resultaat komt ten gunste van de algemene reserve. Vanuit de algemene reserve stellen we u voor om € 130.250 te storten in de reserve Duurzaamheid.

Ontwikkeling weerstandsvermogen

De ratio bij de jaarstukken 2021 was 2,17. Op basis van de risico inventarisatie voor de begroting 2023 (medio 2022) is de weerstandsratio 2,72. De ratio bij de jaarstukken 2022 is 2,11 (allen uitstekend). De stijging ten opzichte van de jaarstukken 2021 wordt met name veroorzaakt door een toename van het eigen vermogen. De daling ten opzichte van de begroting 2023 vanwege toegenomen risico's.

Werken aan het Buren van morgen

De onzekerheid in de wereld duurt voort. De oorlog en de energiecrisis gingen ook in 2022 niet aan onze inwoners voorbij. Daar waar het kan, nemen we onze bestuurlijke verantwoordelijkheid. Het college en onze medewerkers werken aan het toekomstbestendige Buren van morgen. Met ruimte voor inwoners en ondernemers.

Maurik, mei 2023,

College van burgemeester en wethouders van de gemeente Buren

Financiële beschouwingen

Onderstaand treft u een overzicht aan met daarin de gerealiseerde cijfers (rekening 2022) per programma afgezet tegen de begrote bedragen per programma. De cijfers die de raad vaststelde bij de start van het boekjaar 2022 staan vermeld in de kolom "begroting 2022 primitief".

Financieel overzicht

Programma	Bedragen x € 1.000				
	Rekening 2021	Begroting 2022 primitief	Begroting 2022 na wijziging	Rekening 2022	Vershil 2022
1. Wonen, werk en recreatie	-2.021	-2.930	-3.214	-2.220	995
2. Fysieke leefomgeving	-5.691	-6.275	-6.737	-6.470	267
3. Sociaal domein	-20.436	-20.577	-21.483	-19.423	2.060
4. Sport, cultuur en onderwijs	-2.820	-3.211	-3.315	-2.940	375
5. Inwoners, bestuur en veiligheid	-4.311	-4.649	-4.725	-4.297	428
6. Bedrijfsvoering	37.490	35.926	39.192	39.867	675
Saldo voor bestemming	2.212	-1.716	- 282	4.517	4.800
1. Wonen, werk en recreatie	1.647	230	443	79	-363
2. Fysieke leefomgeving	275	140	175	175	0
3. Sociaal domein	113	0	-828	-828	0
4. Sport, cultuur en onderwijs	130	29	122	186	63
5. Inwoners, bestuur en veiligheid	53	0	0	0	0
6. Bedrijfsvoering	-335	16	-17	-17	0
Totaal mutaties reserves	1.882	414	- 105	-405	-300
Saldo na bestemming	4.094	-1.302	- 387	4.112	4.500

Analyse resultaat 2022

Het werkelijk resultaat over het jaar 2022 bedraagt € 4.112.000 voordelig
 Het begrote resultaat voor 2022 was € 387.000 nadelig

Daarmee is het werkelijk resultaat van de jaarrekening 2022 € 4,5 miljoen positiever dan verwacht werd.

In onderstaande tabel lichten we de belangrijkste afwijkingen toe. Per afwijkingen is het effect op het meerjarenperspectief weergegeven. Wanneer de afwijking doorwerkt op het meerjarenperspectief is het effect structureel. Als de afwijking alleen geldt voor 2023 spreken we van een incidenteel afwijking. In de programma's nemen we een gedetailleerd overzicht op van de financiële afwijkingen van het betreffende programma.

Programma	Onderwerp	Afwijking	Aard afwijking
1	Invoering Omgevingswet	350 V	Incidenteel
1	Resultaat grondexploitatie Teisterbant	200 V	Incidenteel
1	Ruimtelijke plannen hogere bijdrage kostenverhaal	150 V	Incidenteel
2	Milieubeheer	150 V	Incidenteel
3	Jeugdhulp	700 V	Incidenteel
3	Oekraïense vluchtelingen	650 V	Incidenteel
3	Werk en inkomen	400 V	Incidenteel
3	Energietoeslag 2023	250 V	Incidenteel
3	Innovatiebudgetten Sociaal domein	150 V	Incidenteel
3	Wmo	200 N	Structureel
4	SPUK onderwijsachterstandenbeleid	300 V	Incidenteel
5	Voorziening pensioenen wethouders	400 V	Incidenteel
6	Decembercirculaire 2022	600 V	Incidenteel
6	Onroerende zaakbelasting	150 V	Incidenteel
diverse	Overige kleine verschillen	250 V	Incidenteel
Totaal		4.500 V	

Ter toelichting

Voor een nadere toelichting verwijzen we naar het desbetreffende programma.

Reserves en voorzieningen

Bij het opstellen van deze jaarrekening hebben we reserves en voorzieningen beoordeeld. Zijn de afgesproken doelen nog actueel en is er een noodzaak om de reserve of voorziening in stand te houden? Gebleken is dat er zeven reserves en twee voorzieningen opgeheven kunnen worden.

Hieronder is het opheffen van deze reserves en voorzieningen onderbouwd. We stellen voor per 31-12-2022 op te heffen:

Reserve	Bedrag	Ten gunste van
Algemene reserve geblokkeerd gedeelte (weerstandsvermogen)	3.565	Algemene reserve
Reden: u stelde de nota Risicomanagement en weerstandsvermogen 2023-2026 op 21 maart 2023 vast. U stelde vast geen aparte reserve voor risico's aan te houden, maar dit bedrag onderdeel uit te laten maken van de algemene reserve. We handelen conform uw besluit.		
Chalets opvang Oekraïne	900	Algemene reserve
Reden: op 6 december 2022 besloot u een bestemmingsreserve te vormen ter dekking van de kapitaallasten vanwege de aanschaf van de chalets. Met de kennis van toen was dit juist. Er was lang onduidelijkheid over de bekostigingsregeling voor de aanschaf van de chalets. Dit kwam doordat wij de opdracht gaven tot aanschaf van de chalets vóórdat de regeling er was. Door voortschrijdend inzicht is gebleken dat er is sprake van een één-op-één vergoeding, waardoor een reserve conform begrotingsvoorschriften niet is toegestaan.		
Beheer en onderhoud Tollewaard	0	Niet van toepassing
Reden: de reserve is 0 (nihil) per 31-12-2022.		
Deelfonds Sociaal domein	100	Overlopende posten
Reden: de reserve was bedoeld als egaliseringsreserve. We gebruiken de reserve nu als overhevelingsreserve voor niet uitgegeven budgetten. Hiervoor is de reserve overlopende posten bedoeld.		
Informatie- en automatiseringsplan 2017-2021	0	Niet van toepassing
Reden: de reserve is 0 (nihil) per 31-12-2022.		
Kapitaalgoederen beheer	0	Niet van toepassing
Reden: de reserve is 0 (nihil) per 31-12-2022.		
Risico grondexploitaties	21	Algemene reserve
Reden: het restantbedrag is bestemd als voorbereidingskosten voor de sporthal. De voorbereiding is vorig jaar afgerond en het bedrag kan vrijvallen.		
Frichtiekosten organisatie	94	Algemene reserve
Reden: de reserve is bedoeld voor frictiekosten die voortvloeien uit de reorganisatie in 2018. We maken geen kosten meer dus het voordeel kan vrijvallen.		

Voorziening	Bedrag	Ten gunste van
Wachtgelden wethouders	0	Niet van toepassing
Reden: de voorziening is 0 (nihil) per 31-12-2022.		
Bijzondere Bijstand Zelfstandigen	0	Niet van toepassing
Reden: de voorziening is 0 (nihil) per 31-12-2022.		

Algemene reserve

Op 31 december 2022 is de werkelijke omvang van de algemene reserve € 9 miljoen. Het opheffen van de reserves leidt tot een toevoeging aan de algemene reserve van € 4,6 miljoen. Daarmee bedraagt de algemene reserve € 13,6 miljoen.

In dit bedrag is € 5 miljoen gekoppeld aan het risicoprofiel. Daarnaast is er in de reserve per saldo € 1,1 miljoen geormerkt voor reeds besloten mutaties de komende jaren. Dit leidt tot een "vrij besteedbare ruimte" van € 12,5 miljoen.

Jaarrekening 2022 in één oogopslag

gemeente
Buren

Inkomsten

14,5 Miljoen

Woonlastenheffingen

OZB	€ 8.500.000
Rioolheffing	€ 3.000.000
Afvalstoffenheffing	€ 3.000.000

0,6 Miljoen

Andere heffingen en belastingen

Hondenbelasting	€ 168.000
Verblijfsbelasting	€ 320.000
Begraafplaatsrechten	€ 106.000

9,9 Miljoen

Overige inkomsten zijn o.a.

- Grondexploitatie
- Eigen bijdrage Wmo
- Subsidies en overige uitkeringen
- Leges (o.a. huwelijk en paspoort)
- Overige belastingen

Eigen vermogen excl. rekeningresultaat 2022 € 12.442.000

Risico's zijn o.a. het overvragen van de netcapaciteit, de stikstofontwikkelingen, het uitstellen van de Omgevingswet en de ICT en informatieveiligheid

Uitgaven: Wat hebben we gedaan?

8,5 Miljoen

Wonen, werk en recreatie

We stelden een kwartiermaker wonen aan en droegen bij aan de opvang van Oekraïners.

We maakten een omgevingsvisie.

We organiseerden voor het eerst weer een Business Event Buren.

We begeleidden meerdere ondernemers bij de realisatie en ontwikkeling van hun recreatieplannen.

16,8 Miljoen

Fysieke leefomgeving

We voerden 2 pilots uit voor het verminderen van energiearmoede met snelle isolatiemaatregelen.

We deden mee aan het NK tegelwippen.

We eindigden op plek 31 van de 80!

De gemeenteraad stelde het gemeentelijk verkeers- en vervoerplan vast.

31,4 Miljoen

Sociaal domein

We maakten een programmaplan voor de transitie op sociaal domein.

We gaven met onze partners uitvoering aan het preventieplan, zoals preventieve huisbezoeken.

We startten met de voorbereiding voor het uitvoeringsprogramma: Koffer vol Kansen.

4,5 Miljoen

Sport, cultuur en onderwijs

We werkten eraan om meer inwoners in beweging te brengen.

We bouwden en leverden de sporthal Lignum in Maurik op.

De eerste Burens JOGG kick-off vond plaats op de dag van de gezonde jeugd.

We werkten aan het vergroten van kansengelijkheid voor kinderen.

5,3 Miljoen

Inwoners, bestuur en veiligheid

We hebben onze gemeentepagina vernieuwd en vermelden hier ook de omgevingsvergunningen

We kregen als eerste gemeente binnen onze regio het keurmerk 'veilig buitengebied'.

We maakten een uitvoeringsplan voor onze dienstverlening.

16,1 Miljoen

Bedrijfsvoering

De Wet elektronische publicaties (Wep) is ingevoerd binnen de organisatie.

We hebben vertraging opgelopen bij het informatie- en automatiseringsplan door de datadietstal.

We gaven uitvoering aan het project Zero Based Budgeting.

Leeswijzer

Inleiding

De jaarstukken zijn het hulpmiddel voor u om de controlerende rol uit te kunnen voeren. Op basis van deze publicatie kunt u beoordelen of wij uw opdracht goed uitvoerden. De jaarstukken hebben wij ingericht volgens de voorschriften van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en de wensen van de provincie. Verder keken wij nadrukkelijk naar de informatieve waarde voor u. De komende jaren willen we in overleg met u hierin nog verdere stappen zetten.

De jaarstukken bestaan uit een jaarverslag en een jaarrekening. Het jaarverslag is opgebouwd uit de strategische opgaven, programma's en paragrafen. De strategische opgaven geven inzicht in enkele door u benoemde belangrijke thema's. In de programma's presenteren wij ons gemeentelijke beleid op hoofdlijnen. De paragrafen richten zich op het beleid van relevante beheeraspecten, zoals de bedrijfsvoering, het weerstandsvermogen, onze kapitaalgoederen en de lokale heffingen. De jaarrekening gaat in op onze financiële positie.

Jaarverslag

Het jaarverslag bestaat uit de volgende onderdelen:

Strategische opgaven

Strategische opgaven zijn programma overstijgende onderwerpen met een groot bestuurlijk belang. Om deze reden krijgen ze bijzondere aandacht in onze planning en control cyclus.

Programma's

Voor de indeling bij de programma's volgen we de voorschriften vanuit het BBV. We beginnen met algemene informatie over het programma. Vervolgens gaan wij in op de drie W-vragen: wat hebben we bereikt, wat hebben we daarvoor gedaan en wat heeft het gekost?

Paragrafen

Het BBV schrijft voor dat we in de paragrafen de beleidslijnen vastleggen over relevante beheersmatige aspecten. Het jaarverslag bevat de volgende (verplichte) paragrafen:

Lokale heffingen

Deze paragraaf gaat in op onze belastingen en heffingen. Hier komen tarieven, de gerealiseerde opbrengsten, maar ook de kwijtscheldingen en bezwaar en beroep aan de orde.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

In deze paragraaf brengen wij onze risico's in beeld. Het weerstandsvermogen geeft inzicht in onze financiële gezondheid. Het geeft aan in welke mate we in staat zijn om financiële risico's op te vangen. Ook presenteren we hier de verplichte financiële kengetallen.

Onderhoud kapitaalgoederen

Deze paragraaf geeft inzicht in onze kapitaalgoederen. De kosten van het onderhoud van onze wegen, openbare verlichting, riolering en water, groen en gebouwen hebben een belangrijke financiële, maar ook beleidsmatige impact.

Financiering

In de financieringsparagraaf bespreken wij de resultaten op het gebied van treasury.

Bedrijfsvoering

De bedrijfsvoering betreft de interne processen die we uitvoeren om op programmaniveau de beleidsdoelstellingen te kunnen realiseren. Bedrijfsvoering bestaat uit de onderdelen personeel en organisatie, informatieveiligheid, informatievoorziening & automatisering, huisvesting & facilitaire zaken, communicatie, planning & control financiën, inkoop en tot slot de griffie en de rekenkamercommissie. Hoewel dit nog niet verplicht is, nemen we dit jaar als proef de nieuwe rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening op en lichten we deze toe in deze paragraaf.

Verbonden partijen

We werken vaak samen met andere partijen om doelen te bereiken. Als deze samenwerking in een bestuurlijke en financiële vorm is, spreken we van een verbonden partij. In deze paragraaf lichten we de behaalde resultaten van deze partijen nader toe.

Grondbeleid

Het grondbeleid heeft een grote samenhang met de realisatie van doelstellingen op het gebied van ruimtelijke ordening en volkshuisvesting, verkeer en vervoer, cultuur, sport en recreatie en economische zaken. Het gaat om grote belangen op verschillende terreinen. Daarnaast heeft het grondbeleid een grote financiële impact. De resultaten op grondexploitaties zijn van groot belang voor onze financiële positie.

Ombuigingen (ZBB)

Bij de begroting stelde u ombuigingen vast. In deze paragraaf lichten we de stand van zaken toe.

Jaarrekening

In dit deel van de jaarstukken gaan we in op alle financiële zaken. De financiële resultaten, de grondslagen en de balans zijn hier de belangrijkste onderdelen. Verder komen verplichte onderdelen als de Wet Normering Topinkomens en de SiSa hier aan de orde.

Controleverklaring

Hier presenteren we de verklaringen over de rechtmatigheid en ENSIA. Daarnaast is hier de controleverklaring van de accountant opgenomen.

Bijlagen

In de bijlagen bieden we inzicht in het overzicht met de (verplichte) beleidsindicatoren en het beleidskader per programma.

Strategische opgaven

Wat is een strategische opgave?

Een strategische opgave is een meerjarig, programma overstijgend thema. Strategische opgaven gaan over meerdere programma's. De strategische opgaven zijn bedoeld om op een andere manier naar de informatie uit verschillende programma's te kijken. Het is een ander informatieniveau, een thematische weergave van informatie uit verschillende programma's. Omdat u op programmaniveau autoriseert staan alle activiteiten die van toepassing zijn op een strategische opgave ook bij het betreffende programma.

Wat hebben we bereikt

Een strategische opgave is een meerjarig, programma overstijgend thema. Strategische opgaven gaan over meerdere programma's. De strategische opgaven zijn bedoeld om op een andere manier naar de informatie uit verschillende programma's te kijken. Het is een ander informatieniveau, een thematische weergave van informatie uit verschillende programma's.

Voor 2022 hebt u de volgende zes strategische opgaven vastgesteld:

1. Samen sterk in de regio
2. Kerngericht werken
3. Duurzaamheid
4. Transformatie sociaal domein
5. Dienstverlening
6. Omgevingswet

In hoofdlijnen beschrijven wij de kernactiviteiten van de strategische opgaven voor 2022. Voor een verdieping verwijzen wij u naar de activiteiten in de verschillende programmaonderdelen.

Samen sterk in de regio

In 2021 zijn we gestart met de Toekomstoriëntatie voor onze gemeente. Het toekomstprofiel 'Samen sterk in de regio' schetst een beeld van een gemeente die werkt aan een duurzame toekomst. Hierin staat beschreven wat voor een gemeente Buren wil zijn. Alles is gericht op groei en bescheiden bruis. De uitgangspunten zijn leefbaarheid en wonen, economie, sociaal domein en onderwijs en woekeren met de ruimte. Op 29 maart 2022 heeft de nieuwe gemeenteraad het overdrachtsdocument Samenwerken aan de toekomst van Buren aan de nieuwe gemeenteraad ontvangen. Hiermee sluiten we fase 2 # Hoe dan af en gaan we aan de hand van vijf hoofdonderwerpen met de nieuwe gemeenteraad het toekomstprofiel van onze gemeenteraad verder concretiseren. Hiermee maken we met de gemeenteraad een start met fase 3 van de toekomstoriëntatie.

Kerngericht werken

De relatie tussen inwoners en de gemeente verandert. Inwoners voelen zich betrokken bij hun kern en buurt en denken mee over hun leefomgeving. Waar voorheen de overheid meer bepalend was, willen inwoners nu meer het heft in eigen handen kunnen nemen. De visie op het kerngericht werken is in 2020 vastgesteld. Overeenkomstig het uitvoeringsplan hebben we ook in 2022 de samenwerking tussen de gemeente en de inwoners geïntensiveerd. Daarnaast hebben we in 2022 focus gelegd op onze organisatie en de medewerkers om kerngericht werken ook in onze organisatie zelf meer structuur te geven. Met de start van twee nieuwe ervaren kernregisseurs in november 2022 geven wij hier een extra impuls aan de doorontwikkeling van deze strategische opgave. In 2023 richten we ons verder op het vormgeven van kernagenda's en de doorontwikkeling naar kerngericht werken 2.0.

Duurzaamheid

Sinds de vaststelling van de ruimtelijke- en participatiekaders voor grootschalige projecten voor zonne- en windenergie in 2021 zijn er voldoende initiatieven in behandeling om te voldoen aan het RES-bod van 55 hectare. Ook is een onafhankelijke stichting omgevingsfonds Buren in de laatste fase van oprichting. Deze stichting gaat het beheer over de bijdrage van € 1,- per opgewekte MWh duurzame energie op zich nemen. Betrokken inwoners werken mee aan de oprichting.

Voor Lingemeer is een werkgroep van inwoners actief om de aanpak van de warmtetransitie voor die kern (mee) vorm te geven. Voor Maurik startten we in 2022 met het oprichten van een werkgroep. Dit loopt zoals in het warmteplan 'Warmtetransitie Buren 2022-2024' is aangegeven.

Ook hebt u de Lokale Adaptatie Strategie (LAS) vastgesteld en het uitvoeringsplan Klimaatadaptatie deel 1. Met de woningcorporaties hebben we afspraken gemaakt over versnelde verduurzaming van het woningbestand. Dit zijn de eerste stappen om te werken aan de realisatie van onze klimaatdoelstellingen.

Transformatie sociaal domein

Op 25 januari 2022 is het programmaplan Transformatie Sociaal Domein vastgesteld in de gemeenteraad. Dit plan biedt een aanpak voor de financiële opgave waarvoor de gemeente binnen het sociaal domein staat. Naast de financiële opgave, zien wij schaarste in capaciteit in de zorg en bij onze zorgaanbieders. Deze schaarste versterkt de noodzaak tot transformatie van het Sociaal Domein. In 2022 is er hard gewerkt aan deze transformatie. Eind 2022 is besloten extra maatregelen in te voeren, zoals de huishoudcoach en schoolmaatschappelijk werk. De effecten daarvan worden pas in 2023 zichtbaar. In een beeldvormende avond in november 2022 hebben we aangegeven dat extra maatregelen, zoals een inkomenstoets of budgetplafond met wachtlijst nodig zijn om de opgaven voor 2024 te realiseren. In 2023 praten we daar verder over met de raad en komen we met concrete voorstellen hiervoor.

Dienstverlening

Wij willen een klantgerichte gemeente zijn en dat legden we vast in de visie op dienstverlening. De gemeenteraad stelde deze op 25 januari 2022 vast. In de visie is de ambitie uitgesproken minimaal een 7 te willen scoren op al onze vormen van dienstverlening. Met het uitvoeringsplan geven we invulling aan de ambitie om tot deze 7 te komen. Het college stelde dit uitvoeringsplan op 17 januari 2023 vast. Het uitvoeringsplan is een paraplu die alle strategische opgaven aan elkaar verbindt en zorgt voor dienstverlening op de Burens manier: iedereen krijgt de juiste en passende dienstverlening. De drie speerpunten uit de visie zijn ook in het uitvoeringsplan opgenomen:

- We werken persoonlijk en digitaal
- We werken snel en correct
- We werken dichtbij

Langs deze speerpunten ontwikkelen in 2023 met gerichte acties op korte en langere termijn onze dienstverlening. Net als in 2021 hebben we ook in 2022 flinke stappen gezet in onze digitale dienstverlening. Dit zetten we door in 2023.

Omgevingswet

De Omgevingswet die per 1 januari 2023 in werking zou treden, treedt nu in werking op 1 januari 2024.

In juni 2022 heeft u de omgevingsvisie gemeente Buren vastgesteld. De visie vormt het toetsingskader voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen in de gemeente. Aansluitend heeft u op 6 december 2022 het delegatiebesluit voor omgevingsplannen vastgesteld. Daarin staat wanneer het college bevoegd is het omgevingsplan te wijzigen. Ook heeft u het adviesrecht van de raad vastgelegd voor omgevingsvergunningen, die in afwijking van het Omgevingsplan worden verleend.

De volgende stap is het nemen van voorbereidingen om de nota kostenverhaal aan te passen aan de omgevingsvisie en de ruimtelijke plannen. In de legesverordening houden we rekening met de Omgevingswet. Vanwege het uitstel van de Omgevingswet is deze nog niet vastgesteld. Ten slotte is de Europese aanbesteding van de eerste fase van het nieuwe omgevingsplan in gang gezet. Het omgevingsplan bestaat uit diverse deelgebieden. Als eerste wordt het buitengebied opgepakt. Met al deze stappen is de gemeente op hoofdlijnen voorbereid op de nieuwe Omgevingswet.

Programma's

Wat is een programma?

Een programma is een samenhangend geheel van taakvelden en daarbinnen activiteiten. In de begroting is het programma het niveau waarop u de budgetten autoriseert. U bepaalt het aantal programma's en hoe de activiteiten onder een programma worden samengevoegd in de verplichte taakvelden.

Per programma gaan wij in op de drie W-vragen:

1. Wat hebben wij bereikt?

Hier gaan we in op de hoofddoelstelling, subdoelstellingen, externe ontwikkelingen en risico's. De hoofddoelstelling is een algemene doelstelling en gaat over alle aspecten van het programma. Subdoelstellingen zijn specifiek per taak geformuleerd. De ontwikkelingen gaan over nieuwe externe ontwikkelingen die van invloed zijn geweest op het programma, te behalen resultaten en uit te voeren activiteiten. Bij de risico's presenteren wij de belangrijkste risico's die voor het programma gelden. Verder nemen wij hier een verwijzing op naar de kengetallen die we centraal opnemen als bijlage.

2. Wat hebben we daarvoor gedaan?

In deze paragraaf gaan wij per programma in op de in 2022 uitgevoerde activiteiten die bijdroegen aan het realiseren van onze doelstellingen. Verder nemen wij hier een verwijzing op naar de verbonden partijen die een deel van onze taken uitvoerden. In de paragraaf verbonden partijen is alle relevante informatie opgenomen.

3. Wat heeft het gekost?

Hier presenteren wij de exploitatiekosten behorende bij de programma's.

In 2022 hebben wij de onderstaande zes programma's:

1. Wonen, werk en recreatie

Algemeen

Omschrijving

Dit programma omvat de beleidsvelden wonen, bedrijvigheid, werkgelegenheid, recreatie en toerisme.

Wat willen we (hoofddoelstelling)?

Het zijn van een aantrekkelijke levendige gemeente om in te wonen, werken en recreëren.

(Externe) ontwikkelingen

Wet op de regie op de volkshuisvesting

De vraag naar goedkope woningen is groot. Ook zijn er steeds meer doelgroepen die met spoed een woning nodig hebben. De Rijksoverheid besloot de regie op de volkshuisvesting naar zich toe te trekken. In 2022 is er een start gemaakt aan de Wet op de regie op de volkshuisvesting. De provincies krijgen daarbij een belangrijke rol om afspraken te maken over woningbouw. Dit noemen we de Woondeals. In de Woondeals staat wat gemeenten in de provincie gaan doen. De Rijksoverheid en de provincies willen de Woondeals begin 2023 laten vaststellen. Het eerste deel van de Woondeal is inmiddels vastgesteld. Komend jaar komen hier nog aanvullingen op.

Didam-arrest

In het Didam-arrest staat dat we als gemeente geen eigendommen één-op-één mogen verhuren, verpachten of verkopen. Dat is alleen mogelijk op basis van objectieve criteria. Als we toch één-op-één verkopen, moeten we dat voorafgaand aan de verkoop publiceren met een goede argumentatie. Voor een uniforme werkwijze zijn er spelregels voor verkoop gemeentelijk vastgoed opgesteld.

Bouwkosten

De bouwkosten voor de bouw van woningen (inclusief de kosten voor arbeid) blijven stijgen. Als de verkoopprijs voor nieuwbouwwoningen niet stijgt, is het voor marktpartijen minder interessant om woningen te bouwen.

Omgevingswet

De Omgevingswet die per 1 januari 2023 in werking zou treden is uitgesteld. De definitieve datum is 1 januari 2024 geworden.

Omgevingsplan

In 2022 is de aanbesteding van het omgevingsplan voor het buitengebied in gang gezet. Het is een omvangrijke opdracht waarbij blijkt dat verschillende adviesbureaus geen aanbidding doen vanwege gebrek aan capaciteit. We hopen begin 2023 een opdracht te kunnen verstrekken voor de eerste fase van het omgevingsplan.

Stikstof

De rechter bepaalde dat voor projecten de stikstofuitstoot van de gebruiks-, bouw- of realisatiefase moet worden berekend en beoordeeld op invloed op Natura2000 gebieden. Dit betekent dat we voor lopende procedures voor bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen aanvullende stikstofberekeningen moeten maken. Dit werkt vertragend. Tot nu toe lijken projecten niet te stranden vanwege de stikstof.

Risico's

Door de Wet op de regie van de volkshuisvesting krijgen provincie en het Rijk een grotere invloed op de realisatie van ons woonbeleid. We verwachten dat we daardoor strengere eisen moeten stellen aan nieuwe ontwikkelingen.

Wat wilden we?

Subdoelstellingen

1.1 Inwoners van nu en in de toekomst zijn in staat om in Buren een passende woning te vinden

We zorgen er voor dat de woningvoorraad in onze gemeente zo veel mogelijk aansluit op de behoefte van onze inwoners. Het gaat daarbij niet alleen om de huidige behoefte, maar ook om de toekomstige behoefte. Naast de nieuwbouw van woningen is ook de bestaande voorraad aan woningen in onze gemeente van belang.

1.2 Ondernemers beoordelen het ondernemersklimaat met minimaal een 7,2 en we behouden een plaats in de top 20 van de MKB vriendelijkste Gelderse gemeente

Wij willen een ondernemende gemeente zijn en ondernemers een goed vestigingsklimaat bieden. De beoordeling van het vestigingsklimaat wordt bepaald door begrip voor ondernemers, bereikbaarheid, omgaan met regelgeving, lokale belastingen, openbare voorzieningen, veiligheid en klantvriendelijkheid.

1.3 Inwoners en bezoekers beoordelen onze recreatieve mogelijkheden minimaal met een 6

De nota economie is in 2021 door de raad vastgesteld. Eind 2021 is een start gemaakt met de visie recreatie en toerisme. In het tweede kwartaal 2022 leggen we de nota ter besluitvorming aan uw gemeenteraad voor. In 2022 pakken we dan de acties uit deze nota op, waarbij de visie Stad Buren speciale aandacht krijgt. In de burgerpeiling 2023 nemen we de recreatieve mogelijkheden mee om te kijken waar we staan.

1.4 Van alle aanvragers voor een omgevingsvergunning is 85% (zeer) tevreden over de gevolgde procedure

Eén van de prestatieindicatoren die de ODR gebruikt om de dienstverlening te meten is de tevredenheid over het geleverde product of de geleverde dienst. In 2021 is de ODR gestart met een nieuw VTH-systeem: OpenWave. In 2021 is gewerkt aan het implementeren van het klanttevredenheidsonderzoek in Open Wave. De implementatie verliep niet vlekkeloos waardoor er over 2021 geen waardevolle gegevens beschikbaar zijn over de klanttevredenheid. In 2022 wordt verder gewerkt aan het technisch meetbaar maken. Vanaf januari wordt het klanttevredenheidsonderzoek hervat. De eerste resultaten zijn naar verwachting na het eerste trimester beschikbaar zijn. In de zienswijze op de kaderbrief van de ODR hebben we als gemeente aangegeven dat het verbeteren van de dienstverlening een belangrijk aandachtspunt blijft.

De BBV-beleidsindicatoren en de indicatoren zijn opgenomen in de bijlage

Wat hebben we gedaan?

1.1.2 Uitvoeren reguliere werkzaamheden

We kregen van de provincie subsidie om de uitvoering van het woningprogramma verder uit te werken. We huurden een kwartiermaker woningbouw in. De kwartiermaker brengt in beeld op welke manier we ons woningprogramma kunnen realiseren en welke belemmeringen we daarvoor weg kunnen nemen. Daarbij kijken we naar nieuwe ontwikkelingen en naar mogelijke versnelling van de lopende projecten. We spraken de raad bij over de lopende projecten. Met de regio werkten we aan een regionale woningmarktmonitor. Daarin worden op projectniveau gegevens over woningbouw opgenomen. Deze monitor leveren we in januari 2023 op. Daarnaast werkten we met de regio en de provincie aan de Woondeal(s). Deze woondeal(s) moeten de colleges in de regio begin 2023 vaststellen.

Met de corporaties en huurdersverenigingen maakten we afspraken over waar we in 2023 mee aan de slag gaan. Dit deden we op basis van de meerjarige prestatieafspraken. Het zwaartepunt ligt daarbij op de realisatie van nieuwe sociale huurwoningen.

We startten met een onderzoek naar de haalbaarheid en wenselijkheid voor de invoering opkoop-bescherming, anti-speculatiebeding en zelfbewoningsplicht.

Daarnaast droegen we bij aan de opvang van Oekraïners in onze gemeente.

1.2.1 Vaststellen beleid huisvesting buitenlandse arbeidskrachten

In september 2022 is er een beeldvormende avond met de raad geweest over de huisvesting van buitenlandse arbeidskrachten. Hierbij waren stakeholders uitgenodigd. Er is een projectleider aangesteld voor het verder uitwerken van het concept-beleidskader en de uitwerking van de regionale afspraken.

1.2.2 Uitvoeren Regionaal Economisch Ambitiedocument 2021-2024

In 2022 zijn we aan de slag gegaan met de uitvoering van de regionale samenwerking binnen regio Rivierenland. Dit is vastgelegd in het [regionaal economisch ambitiedocument 2021-2024](#) met een bijbehorend uitvoeringsprogramma. Het ambitiedocument is de bouwsteen van de gemeenten voor regionale afstemming met ondernemers, onderwijs, onderzoek, organisaties en ondernemende inwoners (de O's). Dit gebeurt in relatie tot de drie regionale economische speerpunten agribusiness, logistiek & vestingslocaties en recreatie & toerisme.

1.2.3 Uitvoeren reguliere werkzaamheden Economie

In de nota economie staan de lokale doelstellingen en ambities. Deze zijn vertaald naar een accountplan economie met de acties en uitwerkingen voor de uitvoering in 2022. Daarin staat de uitwerking van de dienstverlening richting het bedrijfsleven, de interne samenwerking met andere domeinen en de externe samenwerking met de regio, de verschillende ondernemersverenigingen en de brancheorganisaties.

De uitgifte van bedrijventerrein Doejenburg II is voor ongeveer 85% afgerond. Het plan van aanpak voor de uitwerking van het parkmanagement is opgesteld. Ook zijn ontwikkelingen op de overige bedrijventerreinen besproken. Het kader van de Regionale Programmering Werklocaties (RPW) is gezamenlijk met de regio geactualiseerd. In deze actualisatie is de uitbreiding van het bedrijventerrein in Beusichem van status oranje op groen gezet. Provincie Gelderland heeft in februari 2023 aangegeven toch de voorkeur te hebben om de actualisatie aan het proces van de Gelderse puzzel/regio-arrangementen te koppelen. Tevens moet er een link worden gelegd naar het energiecongestie vraagstuk. Hierdoor is de besluitvorming over de actualisatie van het RPW uitgesteld naar medio 2023.

Daarnaast hebben we in 2022 weer voor het eerst sinds de coronapandemie een vernieuwd Business Event Buren georganiseerd. Tijdens dit event zijn ondernemers in het zonnetje zijn gezet en de ondernemers van het jaar gekozen. Ten slotte heeft de Nationale Kersenparty in 2022 plaatsgevonden in onze gemeente.

1.3.1 Vaststellen visie recreatie en toerisme

In samenwerking met de recreatieondernemers en andere stakeholders in onze gemeente is een visie recreatie en toerisme opgesteld. Deze is in september 2022 door de raad vastgesteld. Hierin staan de recreatieve doelen vast. Samen met het Bureau Toerisme, regio Rivierenland en de hiervoor opgerichte klankbordgroep Toeristisch Platform is hieraan een eerste uitvoering gekoppeld. Dit heeft geresulteerd in activiteiten op het gebied van gezamenlijke regiopromotie, horeca-overleg en uitwerking van routes en arrangementen.

1.3.2 Uitvoeren reguliere werkzaamheden

We hebben in 2022 meerdere ondernemers begeleid bij de realisatie en ontwikkeling van recreatieplannen. Ook hebben we de promotie van onze gemeente en regio uitgevoerd. Ten slotte hebben we regionale afstemming gehad binnen het speerpunt recreatie & toerisme van regio Rivierenland. Het ging vooral over de thema's agrotourisme, regiopromotie en rivierbeleving.

1.4.1 Invoeren integrale omgevingstafel

In 2022 hebben wij geen verzoeken ontvangen waarvoor het nodig was een integrale omgevingstafel met alle ketenpartners en belanghebbenden bijeen te roepen. Wel worden ruimtelijke ontwikkelingen regelmatig afgestemd met de betrokken ketenpartner(s), waarbij het vooral gaat om de provincie en/of het waterschap.

Regiekamer

De regiekamer adviseert integraal over principeverzoeken ruimtelijke ontwikkeling. Op basis van het advies besluit het college om wel, niet of onder voorwaarden mee te werken aan een verzoek. Bij een positief collegestandpunt kan een initiatiefnemer het plan verder uitwerken.

Begin 2022 kampte de regiekamer met grote achterstanden in de behandeling van verzoeken. Er is formatie toegevoegd waarmee we de achterstanden inliepen. Het vervolg proces na de regiekamer, het collegebesluit en de verdere planologische procedure vergt nu veel tijd waardoor de werkdruk is verschoven.

1.4.2 Ontsluiten digitaal stelsel Omgevingswet (DSO)

In 2022 is de aansluiting op de pre productieomgeving gemaakt. Op dit moment wordt geoefend met het uploaden van plannen in deze oefenomgeving. In 2023 zal de aansluiting op de productieomgeving van het digitaal stelsel Omgevingswet (DSO) worden gerealiseerd. Dit is mede afhankelijk van de inwerkingtreding van de Omgevingswet.

1.4.3 Opstellen heldere protocollen voor complexe procedures

Voor de regiekamer is de procedure in een protocol vastgelegd. Stroomschema's geven inzicht in de stappen die doorlopen worden bij de aanvraag en afhandeling van een principeverzoek ruimtelijke ontwikkeling.

1.4.4 Vaststellen gemeentedekkend omgevingsplan

De Omgevingswet die per 1 januari 2023 in werking zou treden is uitgesteld. De definitieve datum is nu 1 januari 2024 geworden. De huidige bestemmingsplannen vormen onder de Omgevingswet automatisch het tijdelijk omgevingsplan. Dit tijdelijke omgevingsplan moet omgezet worden naar een permanent omgevingsplan. De Europese aanbesteding van de eerste fase van het permanente omgevingsplan is in gang gezet. Het gaat om het omgevingsplan buitengebied. Wij hopen begin 2023 een opdracht te kunnen verstrekken en daadwerkelijk aan de slag te gaan. Het omgevingsplan legt de feitelijke planologische situatie vast. Nieuwe ontwikkelingen worden niet opgenomen. Voor een ruimtelijke ontwikkeling moet steeds het omgevingsplan worden gewijzigd. De raad heeft het delegatiebesluit omgevingsplan vastgesteld, zodat duidelijk is wanneer de raad en het college bevoegd is het omgevingsplan te wijzigen.

1.4.5 Vaststellen omgevingsvisie

In juni 2022 is de omgevingsvisie door de raad vastgesteld. Dit geeft een kader om ruimtelijke ontwikkelingen te toetsen. De omgevingsvisie wordt periodiek geëvalueerd. De volgende stap is te komen tot omgevingsprogramma's waarin wordt uitgewerkt hoe de doelen uit de omgevingsvisie worden gerealiseerd.

Verbonden partijen

Een overzicht van de verbonden partijen is opgenomen in paragraaf 'Verbonden partijen'.

Wat heeft het gekost?

Taakvelden (Bedragen x € 1.000)	Rekening 2021	Begroting 2022 primitief	Begroting na wijziging	Rekening 2022	Vershil
3.1 Economische ontwikkeling	-102	-193	-212	-234	-21
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	-18	66	140	74
3.4 Economische promotie	193	162	96	154	58
8.1 Ruimtelijke Ordening	-1.225	-709	-1.145	-647	498
8.2 Grondexploitaties (niet bedrijven)	79	-39	-39	185	224
8.3 Wonen en bouwen	-965	-2.133	-1.980	-1.818	162
Totaal Saldo 1. Wonen, werk en recreatie	-2.021	-2.930	-3.214	-2.220	995

Omschrijving	I/S	Bedrag
TV 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur: herziening grondexploitatie Doejenburg	I	62
De herziening van de grondexploitatie Doejenburg zorgt voor minder verlies. Hierdoor kan de verliesvoorziening worden verlaagd.		
TV 8.1 Ruimtelijke Ordening: invoeringskosten omgevingswet uit septembercirculaire 2022	I	355
De Raad heeft de wens om naast een omgevingsvisie en een omgevingsplan ook omgevingsprogramma's op te stellen. In de 2e bestuursrapportage 2022 is aangekondigd dat het college de middelen uit de septembercirculaire 2022 hiervoor wil inzetten.		
TV 8.1 Ruimtelijke Ordening: bijdragen ruimtelijke plannen n.a.v. nota kostenverhaal	I	156
De bijdragen zijn niet begroot en worden gestort in de reserve omgevingsgerichte activiteiten en sociale verevening.		
TV 8.2 Grondexploitaties: resultaat afsluiten grondexploitatie Teisterbant	I	221
De grondexploitatie Teisterbant is eind 2022 afgesloten met een positief saldo. Het positieve saldo van 213k is in de exploitatie geboekt. Uit dit voordeel is een storting gedaan in de voorziening nog te maken kosten (57k). Daarnaast kon de verliesvoorziening vrijvallen (65k). Meer informatie vindt u in de paragraaf grondbeleid.		
TV 8.3 Wonen en bouwen: hogere opbrengst leges en teruggaaf over 2022	I	142
De opbrengsten uit leges liggen hoger dan begroot (169k), maar ook de kosten voor de ODR zijn daardoor hoger (nadeel van 87k). De teruggaaf van het jaarrekeningresultaat 2022 is een voordeel (60k). Per saldo een voordeel.		
Overige verschillen		59
Totaal		995

2. Fysieke leefomgeving

Algemeen

Omschrijving

Dit programma omvat de beleidsontwikkeling, inrichting en ontwerp, beheer, onderhoud en exploitatie van onze openbare ruimte, zoals verkeer, milieu, duurzaamheid en afval.

Wat willen we (hoofddoelstelling)?

Een schone, hele, veilige en toekomstbestendige leefomgeving, waar het prettig leven is.

(Externe) ontwikkelingen

De gevolgen van de klimaatverandering werken steeds zichtbaarder door naar het beheer. Het aantal exoten (en de overlast daarvan) neemt toe. Door langdurige droogte ontstaan droogtescheuren in de fundering van de weg. In een aantal gevallen scheurt het door naar de toplaag van het asfalt. We hebben de afgelopen jaren te maken gehad met langdurige droogte en extreme regenval. Hierdoor neemt de schade aan beplanting toe. Dit kan steeds vaker tot overlast en schade gaan leiden.

Risico's

De prijzen van grondstoffen zijn aan veranderingen onderhevig. Dit heeft geleid tot hogere prijzen en leidt tot druk op de beschikbare gelden. De krapte op de arbeidsmarkt levert risico's op voor de continuïteit van de werkzaamheden. Zeker bij de technische functies.

Wat wilden we?

Subdoelstellingen

2.1 Inwoners waarderen het beheer/ onderhoud van onze openbare ruimte met minimaal een 6

Op basis van de door u beschikbaar gestelde middelen denken wij dat een score van een 6,0 haalbaar is. Deze indicator is gebaseerd op verschillende scores uit de Burgerpeiling. Dit zijn:

- Perken en plantsoenen zijn goed onderhouden
- Straten, paden en trottoirs zijn goed begaanbaar
- Weinig tot geen dingen kapot in de buurt
- Buurt is schoon

In 2019 scoorden wij hiervoor qua tevredenheid respectievelijk 49%, 61%, 78% en 66%. Met deze gegevens denken wij dat een 6,0 realistisch is.

2.2 Inwoners beoordelen de verkeersveiligheid minimaal met een 6

Wij willen ons nadrukkelijk richten op de verkeersveiligheid in onze gemeente. Wij streven in dit kader naar een minimale waardering van de verkeersveiligheid door onze inwoners met een 6.

2.3 In 2050 zijn wij energieneutraal, klimaatbestendig en circulair

In 2050 zijn wij een duurzame gemeente zonder gebruik van fossiele brandstoffen, met een circulaire economie en kunnen wij de klimaatveranderingen (hitte, droogte etc.) opvangen.

De BBV-beleidsindicatoren en de indicatoren zijn opgenomen in de bijlage

Wat hebben we gedaan?

2.1.1 Verduurzamen openbare ruimte

Thema's als hittestress, wateroverlast, circulaire economie en biodiversiteit staan hoog op de agenda. Gedegen beheer draagt bij aan het oplossen van deze grote maatschappelijke uitdagingen. Daarom leggen we in onze beheerplannen ook de verbinding met onze strategische opgaven zoals duurzaamheid. Voorbeelden daarvan zijn het hergebruik van materialen bij het beheer van wegen, de aandacht voor duurzaamheid vanuit het Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan (onder andere elektrisch rijden, stimuleren van fietsgebruik, faciliteren deelmobiliteit) en het creëren van structurele oplossingen voor wateroverlast ten gevolge van piekbuien (Lienden). Met het uitvoeringsprogramma Landschap en Biodiversiteit worden inwoners betrokken om samen te werken aan versterken van het landschap en de biodiversiteit. Voorbeelden hiervan zijn organiseren van bijeenkomsten voor groene vrijwilligers, lezingen, cursussen en het ontwikkelen van klompenpaden en het opstarten van een biodiversiteitsgroep.

2.1.2 Vertalen landschapsonwikkelingsplan naar omgevingsvisie

De hoofdlijnen van het landschapsonwikkelingsplan (LOP) zijn opgenomen in de omgevingsvisie. Daarnaast is een actualisatie van het LOP nodig. Dit is nodig om te zorgen dat het thema Landschap soepel opgenomen kan worden in de producten voor de Omgevingswet (omgevingsplan en – programma's).

2.1.3 Uitvoeren reguliere werkzaamheden

Groot onderhoud aan wegen is uitgevoerd volgens de planning uit het beheerplan wegen 2020-2025. De geplande rehabilitaties (achterstand) vanaf 2020 tot en met 2022 zijn allemaal opgepakt en uitgevoerd. Hiermee lopen we nu in de pas met het beheerplan wegen 2020-2025. De weg inspecties van alle wegvakken zijn door een extern bureau uitgevoerd en afgerond.

2.2.1 Vaststellen nieuw gemeentelijk verkeer- en vervoersplan

Medio 2022 is het Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan (GVVP), bestaande uit de Mobiliteitsvisie 2022-2032 en het Uitvoeringsprogramma GVVP vastgesteld. Dit plan beschrijft het verkeers- en vervoersbeleid van Buren en vervangt het vorige GVVP, dat dateert uit 2005. De visie en het uitvoeringsplan zijn op basis van gesprekken met inwoners en stakeholders tot stand gekomen.

De volgende speerpunten zijn benoemd:

- Verkeersveiligheid (streven naar 0 verkeersslachtoffers);
- Bereikbaarheid (voorkomen dat verkeer onnodig oponthoud ondervindt);
- Duurzaamheid (stimuleren elektrisch rijden, faciliteren deelmobiliteit en stimuleren fietsgebruik);
- Fietsnetwerk (faciliteren opkomst e-bike en inzet op belangrijke verbindingen).

2.2.2 Realiseren uitvoeringsplan mobiliteit regio 2019-2022

Regionaal zijn de krachten gebundeld en er is samengewerkt met andere regio's, provincies en het Rijk. Dit met één gezamenlijk doel voor ogen: goede en veilige oplossingen voor een duurzaam bereikbare, vitale regio.

Eind 2022 is ingestemd om het mobiliteitsfonds te verlengen. Een gezamenlijk gedragen regionaal mobiliteitsfonds laat zien dat de regio niet alleen in woord, maar ook in daad met elkaar samenwerkt. Met de middelen uit het mobiliteitsfonds is het uitvoeringsplan mobiliteit regio 2019-2022 uitgevoerd.

2.3.1 Opstellen lokaal realisatieplan Regionale Klimaat Adaptatie Strategie

In 2022 is de Lokale Adaptatie Strategie (LAS) opgesteld. Van daaruit is ook het Uitvoeringsplan Klimaatadaptatie deel 1 door de raad vastgesteld. Daarin staan maatregelen om onze gemeente beter te beschermen tegen extreme neerslag als:

- Een aanpak voor problemen rond wateroverlast in de verschillende kernen;
- Een aanpak 'Klimaatbewust Buren' om inwoners en organisaties te informeren en bewuster te maken van de effecten van klimaatverandering;
- De uitwerking van een pilot versteende omgeving;
- De uitgangspunten voor de verdere ontwikkelingen en bijbehorende kostenraming voor het Uitvoeringsplan Klimaatadaptatie deel 2 in 2023.

In 2022 deed Buren mee aan de landelijke actie NK-tegelwippen. Daarbij zijn door inwoners van Buren 4136 tegels vervangen door groen. Hiermee eindigden we op plek 31 van de 80 deelnemende kleine gemeenten.

2.3.2 Vaststellen beleidsplan circulaire economie

Voor 2022 stond een verkenning circulaire economie gepland. De verkenning is gestart, maar de startnotitie circulaire economie is nog niet afgerond. Dit komt door andere prioriteiten rondom afval (AVRI) en klimaatadaptatie. Begin 2023 is er een verkennende beeldvormende raad over de startnotitie circulaire economie voor de gemeente Buren. Daarna wordt deze afgerond en ter besluitvorming aan u aangeboden.

2.3.3 Uitvoeren Energietransitie

Het voornemen voor zonne- en windenergie was om de eerste stappen te zetten met:

- Kleine windmolens bij bedrijven;
- De ruimtelijke behandeling van de eerste initiatieven voor zonnevelden op land of water.

In 2022 legden we u een verkenning voor kleine windmolens voor. U gaf aan open te staan voor dit soort initiatieven met windmolens van maximaal 25 meter. Wat betreft het plaatsen van grote windmolens aan de oostzijde van onze gemeente volgen we de stappen die de provincie zet.

In 2022 behandelden we verschillende initiatieven die passen in de kaders voor zonne-energie in Buren of in de kaders voor lokale en innovatieve initiatieven. Zo lopen er initiatieven zoals de ontwikkeling van het zonnepark langs de A15 (Panderweg). Op dit moment zijn er voldoende initiatieven in behandeling om te voldoen aan het RES-bod van 55 hectare

Het drijvende zonnepark bij Lingemeren is gestart met de productie van elektriciteit. Ook is de voorbereiding gestart voor het drijvende zonnepark bij de Molenkampen, maar wachten voor de realisatie op een uitspraak van de Raad van State. Voor alle initiatieven is de netaansluiting overigens tijdig geregeld.

In regionaal verband onderzoeken we samen met partners als Rijkswaterstaat (RWS) en INFRARAIL de ontwikkeling van zonne-energie langs de Betuweroute/A15. In 2022 startten we ook met het maken van de plannen 'besparen en isoleren' en 'zon op dak'. Deze leggen we in de eerste helft van 2023 aan u voor.

Duurzaam verwarmen zonder aardgas is het tweede onderdeel van de energietransitie. Het warmteplan 'Warmte transitie Buren 2022-2024' is eind 2021 vastgesteld. In 2022 pakten we dit verder op. Er is nu in Lingemeer een werkgroep van inwoners actief om de aanpak van de warmte transitie voor die kern vorm en inhoud te geven. Voor Maurik zijn de eerste stappen gezet om ook tot actieve inwonersparticipatie te komen. Daarbij wordt ook de woningcorporatie betrokken. Inwonersparticipatie is de basis voor een gedragen warmte transitie aanpak. Verder startte een gemeentebrede 'klankbordgroep warmte transitie'. De deelnemers zijn inwoners en denken mee en adviseren over onderdelen van de warmte transitie in onze gemeente.

In 2022 is veel aandacht gevraagd voor energiearmoede. Daarvoor startte in 2022 de uitvoering door pilots in Ingen en Beusichem. De pilots hadden betrekking op snelle isolatiemaatregelen als het plaatsen van tochtstrips en isolatiemaatregelen. Inmiddels zijn deze pilots succesvol afgerond. Deze vormen de basis voor de gemeentebrede aanpak in 2023. Ook verleenden we medewerking aan een inwonersinitiatief in Zoelmond. Dit is een initiatief op het gebeide van aardwarmte.

Verbonden partijen

- Avri

Een overzicht van de verbonden partijen is opgenomen in paragraaf 'Verbonden partijen'.

Wat heeft het gekost?

Taakvelden (Bedragen x € 1.000)	Rekening 2021	Begroting 2022 primitief	Begroting na wijziging	Rekening 2022	Verschil
2.1 Verkeer en vervoer	-4.480	-4.469	-4.520	-4.379	141
2.2 Parkeren	-22	-22	-24	-24	0
2.5 Openbaar vervoer	7	7	7	7	0
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-1.822	-2.056	-2.170	-2.167	3
7.2 Riolering	336	347	207	204	-4
7.3 Afval	590	352	434	404	-31
7.4 Milieu(beheer)	-338	-376	-613	-483	130
7.5 Begraafplaatsen	37	-58	-59	-31	27
Totaal Saldo 2. Fysieke leefomgeving	-5.691	-6.275	-6.737	-6.470	267

Omschrijving	I/S	Bedrag
TV 2.1 Verkeer en vervoer: overheveling 2021 niet geheel nodig	I	50
Nadat de budgetoverheveling voor de inhuur van glasvezel is vastgesteld werd duidelijk dat er ook via de overeenkomst voor het glasvezelproject budget voor de inhuur van een toezichthouder beschikbaar komt. Hierdoor is niet al het overgehevelde budget nodig geweest.		
TV 2.1 Verkeer en vervoer: glasvezelproject	I	45
De projectbegroting van het glasvezelproject is gelijkmatig verdeeld over 2022 en 2023. Het budget voor de reparaties van wegen is nog niet uitgegeven in 2022. Indien nodig stellen we u later voor bij een burap geld beschikbaar te stellen.		
TV 2.1 Verkeer en vervoer: oude projectafrekening	I	29
Nagekomen rekening voor het vervangingsplan openbare verlichting 2017/2018. Deze zijn we verplicht te voldoen.		
TV 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie: project landschap en biodiversiteit	I	86
Alle uitgaven en inkomsten van het project zijn begroot in 2022. Een deel van de uitvoering vindt plaats in 2023 en 2024. Indien nodig stellen we u later voor bij een burap geld beschikbaar te stellen.		
TV 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie: openbare groenvoorziening	I	-90
Meerwerkkosten van de Avri voor o.a. storm € 68.000, renovatie van plantvakken en schade-uitkeringen € 16.000.		
TV 7.4 Milieubeheer: resultaatbestemming	I	130
De budgetten voor de activiteiten duurzaamheid (taakveld milieubeheer) kennen voor 2022 een positief saldo van € 130.250. Dit omdat pas in 2023 uitvoering gegeven wordt aan:		
- het verkennend onderzoek warmteplan Lingemeer € 55.000		
- het plan isoleren, besparen dat nu parallel met energie armoede ontwikkeld wordt € 27.600		
- de Pilot versteende omgeving die feitelijk al voor 2023 gepland stond € 34.000		
- een restant werkbudget € 17.000 als saldo van verdere posten € 13.650		
Voorgesteld wordt dit bedrag te storten in de reserve duurzaamheid voor latere besteding.		
Overige verschillen	I/S	17
Totaal		267

3. Sociaal domein

Algemeen

Omschrijving

Het sociaal domein bestaat uit de beleidsvelden Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO), jeugd en participatie.

Wat willen we (hoofddoelstelling)?

Wij willen de kansen en mogelijkheden van onze inwoners vergroten.

(Externe) ontwikkelingen

De afgelopen twee jaar zijn er veel externe ontwikkelingen geweest die het sociaal domein raakten, zoals corona, Tozo, Tonk, hulp aan Ondernemers, opvang Oekraïense vluchtelingen, opvang asielzoekers en de energiecrisis. Daardoor is er in 2022 extra veel werk binnen het sociaal domein verzet. Daartegenover hebben we ook in het Sociaal Domein last van krapte op de arbeidsmarkt. Deze krapte op arbeidsmarkt heeft invloed op onze eigen capaciteit, maar ook op de capaciteit van raakt onze partners en zorgaanbieders. Gaten door vertrek van medewerkers waren lastig te vullen en de werkdruk bij overige medewerkers steeg. Dit leidde tot uitval en vertrek van medewerkers met als gevolg dat niet alle doelen volgens planning zijn behaald.

Opvang asielzoekers en Oekraïense vluchtelingen

Na het uitbreken van de oorlog in Oekraïne kwamen er vrijwel direct veel vluchtelingen naar Nederland. Daarom is in maart 2022 onder hoge tijdsdruk de Regeling opvang ontheemden Oekraïne (RooO) tot stand gekomen. De RooO regelt de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne door gemeenten. In de regeling is onder andere de hoogte van de maandelijkse financiële toelage (eet- en leefgeld) geregeld die de vluchtelingen uit Oekraïne ontvangen om in hun levensbehoeften te kunnen voorzien. Het uitkeren van de maandelijkse financiële toelage aan de Oekraïense vluchtelingen, het bieden van (jeugd)hulp en ondersteuning vanuit het Sociaal domein heeft veel capaciteit gekost in 2022. Met de komst van de Spreidingswet moeten wij mogelijk (verplicht) extra opvangplekken realiseren. Naast de opvangplekken voor de asielzoekers die gemeenten regelen, is dit een enorme puzzel voor de gemeentelijke organisatie, scholen, huisartsen en andere begeleidingsorganisaties.

Regiovisie Jeugd en Hervormingsagenda Jeugd

Samen met de gemeenten van Rivierenland is gewerkt aan de regiovisie jeugd. Op 1 november 2022 is de regiovisie besproken tijdens een beeldvormende avond met de gemeenteraad. In juni 2021 hebben de VNG en het Rijk afgesproken een hervormingsagenda jeugd 2022 – 2028 te maken. Deze hervormingsagenda moet de hulpverlening aan de jeugd verbeteren en het jeugdstelsel beter beheersbaar maken. Het is de VNG en het Rijk niet gelukt deze hervormingsagenda eind 2022 af te hebben. Doordat dit proces is vertraagd, is in het regionaal pfo besloten meer tijd te nemen voor de regiovisie. De verwachting is de regiovisie in september 2023 ter besluitvorming aan de raad aan te bieden.

Beschermd wonen

Vanaf 2015 is beschermd wonen een gemeentelijke taak. Dit is bedoeld voor mensen die door psychische problemen 24 uren zorg of nabijheid nodig hebben. Op dit moment liggen de financiële middelen voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang bij de gemeente Nijmegen, als centrumgemeente. In 2022 heeft Nijmegen dan ook Beschermd Wonen en maatschappelijke opvang uitgevoerd. De geplande doordecentralisatie is uitgesteld naar 2024. De staatssecretaris wil dat alle gemeenten de middelen en mogelijkheden hebben om de beweging naar een beschermd thuis te maken. De staatssecretaris wil met doordecentralisatie de middelen opnieuw verdelen en een nieuw verdeelmodel opzetten. Dit betekent dat we Beschermd wonen nog niet zelf uitvoeren en daarvoor nog geen budget krijgen.

Energiecrisis

Na de Russische invasie van Oekraïne schoten de energieprijzen in 2022 omhoog. Dat zorgde voor snel oplopende prijzen voor inwoners, verenigingen, maatschappelijke instellingen en bedrijven. Het Rijk heeft in 2022 geld beschikbaar gesteld voor huishoudens met een laag inkomen in de vorm van een energietoeslag. Het Rijk werkt aan een energietoeslag voor 2023. De verwachting is dat in september 2023 nieuwe landelijke wetgeving bekend is voor de energietoeslag van 2023.

Daarnaast heeft de provincie geld vrijgemaakt voor de winter van 2022/2023 om maatschappelijke en publieke voorzieningen en het MKB te helpen nu zij hoge energierekeningen moeten betalen. Wij zorgden ervoor dat via twee sporen deze energiegelden in 2022 en 2023 bij de doelgroepen terecht kwamen. Spoor 2 voor de uitkering van de gelden in 2023 loopt nog tot het najaar 2023.

Wet inburgering

Op 1 januari 2022 ging de nieuwe Wet inburgering in. De gemeenten kregen de regie over de inburgering. Doel van de nieuwe wet is dat nieuwkomers zo snel mogelijk de Nederlandse taal leren en kunnen meedoen in de samenleving. Het liefst via betaald werk.

Vroegsignalering

Sinds 2021 is de gemeente via een wijziging in de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening verplicht om te doen aan vroegsignalering van schulden bij inwoners. Het hebben van schulden kan verstrekende gevolgen hebben voor de inwoners die hier mee te maken krijgen. Inwoners zijn gebaat bij het voorkomen van het verergeren van schulden. Door het ophalen van betalingsachterstanden bij twee of meerdere partijen worden schulden vroeg opgespoord. In 2022 gaven we uitvoering aan die vroegsignalering door onder andere via huisbezoeken onze schuldhulpverlening aan te bieden aan inwoners. Veel inwoners maakten gebruik van dit aanbod.

Vertraging inkoop Wmo Jeugd

In 2022 is uitvoering gegeven aan de regionale inkoopstrategie Wmo-jeugd. Daarbij is vertraging ontstaan doordat twee zorgaanbieders een formele klacht indienden over de aanbesteding. De klachten gingen over de tarieven en de bekostigingsvorm. De klachten zijn beoordeeld door de onafhankelijke partij Significant. Inmiddels is de aanbesteding weer opgestart. Door de vertraging besloten we de contracten voor Wmo en jeugd met zes maanden te verlengen. Het ging om contracten die afliepen op 1 januari 2023.

Risico's

Gemeenten lopen risico's voor de uitgaven binnen het sociaal domein. Het programmaplan Transformatie sociaal domein is erop gericht de uitgaven en daarmee de risico's te beperken. Onze uitgaven voor jeugdhulp waren in 2022 fors lager. Desondanks rekenen we ons niet rijk. Voor huishoudelijke ondersteuning hebben we in 2022 extra maatregelen ingezet. De effecten van die maatregelen waren nog niet zichtbaar in 2022.

Wat wilden we?

Subdoelstellingen

3.1 Waardering van onze inwoners voor de goede en passende ondersteuning om ze deel te laten nemen aan de maatschappij

De BBV-beleidsindicatoren en de indicatoren zijn opgenomen in de bijlage

Wat hebben we gedaan?

3.1.1 Uitvoeren visie sociaal domein

De visie op de transformatie van het sociaal domein is uitgewerkt tot een programmaplan. Dit plan staat in het teken van de tekorten op Jeugdhulp en Wmo. Als onderdeel van dit plan hebben we de praktijkondersteuning voor Jeugd GGZ geëvalueerd. De pilot is afgerond en besloten is de inzet van praktijkondersteuning structureel te organiseren. Ook hebben we met Welzijn Rivierstroom en Mozaiek Welzijn preventief aanbod ontwikkeld, zoals het preventieve huisbezoek aan 75-plussers (WR) en jongerencoaching (M), bijvoorbeeld voor jongeren met levensvragen. Daarnaast is de organisatie van het sociaal team verbeterd. We beschikken over een gedragsdeskundige en het maatschappelijk werk is onderdeel geworden van het sociaal team. Tenslotte hebben we met de gemeenteraad in een beeldvormende raad gesprekken gevoerd over aanvullende kostenbesparende maatregelen, zoals de inkomenstoets voor huishoudelijke ondersteuning en een budgetplafond voor huishoudelijke ondersteuning en ambulante begeleiding.

3.1.10 Organiseren beschermd wonen

In 2022 heeft Nijmegen als centrumgemeente Beschermd Wonen uitgevoerd. Pas na de doordecentralisatie ontvangt de gemeente Buren zelf de financiële middelen voor beschermd wonen. Dit gaat met een groeipad van 10 jaar. Er zijn daarom afspraken gemaakt over de inzet van de middelen die Nijmegen ontvangt. Deze worden ingezet voor de ambulantisering van de GGZ. Dit betekent dat we ondersteuning aan inwoners aan huis organiseren. Deze wordt geboden door de Wijk GGZ. Daarnaast is met de gemeenten in Gelderland-Zuid is gewerkt aan een regioplan, omdat samenwerking ook na de doordecentralisatie nodig blijft.

Met het regioplan hebben we overeenstemming bereikt over:

- spreiding van voorzieningen;
- inrichting lokaal versus regionaal;
- verdeling van de kosten en;
- samenwerkingsvorm.

3.1.11 Aanpakken huiselijk geweld en kindermishandeling

Binnen de regio Gelderland Zuid werken we samen in de aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling. We hebben gewerkt aan een dashboard met gegevens van Veilig Thuis. Daaruit blijkt dat het aantal meldingen en adviezen is gestegen. We werken aan een lokaal plan van aanpak. We hebben in het plan aandacht voor echtscheidingsproblematiek, wat een oorzaak kan zijn van huiselijk geweld en/of kindermishandeling. Binnen het sociaal team zijn aandachtfunctionarissen getraind.

3.1.2 Doorontwikkelen sociaal team

Door het grote tekort aan personeel bij verschillende partners, zoals de Raad voor de Kinderbescherming, Jeugdbescherming en Veilig Thuis, is de casuïstiek bij ons sociaal team ingewikkelder en meer complex geworden. Door aansluiting van een gedragswetenschapper zijn de besprekingen van casuïstiek binnen het sociaal team verbeterd. Verder is ingezet op intervisie. Consulanten zijn getraind op de onderwerpen: echtscheiding, emotie en agressie, oplossingsgericht werken, besluiten en onderbouwen PGB en de omgekeerde toets.

3.1.3 Ontwikkelen sturingsinformatie

We hebben kwartaalrapportages tot stand gebracht over het kostenverloop van Wmo en Jeugd. Ook is een Monitor Sociaal Domein vastgesteld door de gemeenteraad. Daarin staat opgenomen met welke indicatoren we gaan werken. We hebben gewerkt aan een nieuw dashboard voor het sociaal domein. Daartoe is een offertetraject gestart. In het vierde kwartaal is gewerkt aan het nieuwe dashboard. De oplevering van het dashboard is vertraagd door uitval van personeel.

3.1.4 Uitvoeren preventieplan

We hebben met partners uitvoering gegeven aan het preventieplan. Zo is Welzijn Rivierstroom gestart met de preventieve huisbezoeken voor 75-plussers. Ook heeft Mozaïek voorzien in extra jongerencoaching. Tenslotte heeft Buurtgezinnen georganiseerd dat gezinnen zijn gekoppeld die ondersteuning aan elkaar kunnen bieden.

3.1.5 Realiseren nieuw aanbod Burense visie op kind

In samenwerking met onze partners voor Lokaal Educatieve Agenda (LEA) en voor Voor en vroegschoolse educatie (VVE) werkten we aan het vergroten van kansengelijkheid voor kinderen in de gemeente Buren. We hebben ingezet op de doorgaande leerlijn, verbetering van de samenwerking tussen Kinderopvang en basisscholen en afstemming van zorg en onderwijs. We zijn gestart met de voorbereiding van een nieuw uitvoeringsprogramma als vervolg op de Koffer vol Kansen. We voeren gesprekken met partners over welk aanvullend aanbod nodig is.

3.1.6 Leveren bijdrage aan het verder verbeteren (inkoop) van de DVO Jeugd/Wmo

Vanwege de vertraagde inkoop is de vernieuwing van de dienstverleningsovereenkomst Jeugd/Wmo (DVO) uitgesteld. De huidige DVO is om die reden verlengd met 1 jaar. Lopende 2023 werken we in de regio toe naar nieuwe verbeterde samenwerkingsafspraken. De contracten met zorgaanbieders die afliepen per 1 januari 2023 zijn met zes maanden verlengd. Om de kwaliteit van zorg en onze sturingsmogelijkheden te verbeteren werkten we regionaal aan pilots. In 2022 troffen we daarvoor de voorbereidingen.

3.1.7 Actualiseren verordening Jeugd/Wmo

In 2022 is gestart met het actualiseren van de verordeningen Maatschappelijke ondersteuning en de verordening Jeugdwet. Er is gekozen om deze twee verordeningen samen te voegen tot een integrale verordening. In oktober is een concept gecombineerde verordening opgeleverd. Bij de samenvoeging is aandacht geweest voor het vergroten van de leesbaarheid door het toelichten danwel verduidelijken van sommige artikelen. Ook is een aantal handhavingsartikelen toegevoegd. De Participatieraad is nauw betrokken bij de tot standkoming van de integrale verordening. De verordening wordt in maart 2023 ter besluitvorming voorgelegd aan de raad.

3.1.8 Invoeren Wet inburgering

Gemeente Buren heeft, samen met de regiogemeenten van regio Rivierenland, de uitvoering van de Wet inburgering belegd bij regio Rivierenland. Voor de meeste individuele regiogemeenten is het aantal inburgeraars te klein om de zeer specifieke inburgeringstaken kwalitatief goed én betaalbaar uit te voeren. Het is daarom efficiënt om regionaal samen te werken. We kochten regionaal de maatschappelijke begeleiding in voor statushouders. Een deel van de maatschappelijke begeleiding werd door Buren belegd bij onze lokale welzijnsorganisatie Welzijn Rivierstroom. Ook kochten we samen (via aanbesteding) de verschillende leerroutes in. De feitelijke uitvoering van de Wet Inburgering belegden we bij Regio Rivierenland. Daarbij zorgden we ervoor dat de kosten (van uitvoering en regionale inkoop) niet hoger waren dan het geld dat we hiervoor kregen van het Rijk.

3.1.9 Verbeteren samenwerking jeugdzorg

In opdracht van de VNG is de Gelderse verbeteragenda jeugdbescherming (GVJB) opgesteld. Hierin werken de zeven Gelderse jeugdzorgregio's en de Gecertificeerde Instellingen (GI's) samen aan een verbeterde jeugdbeschermingsketen. Binnen onze jeugdhulpregio Rivierenland is de werkwijze met het regionaal expertiseteam in 2022 geëvalueerd. Daarnaast zijn op het niveau van Gelderland de eerste voorbereidende stappen gezet voor de gezamenlijke inkoopstrategie van de essentie functies, dit is hoog specialistische jeugdzorg, vaak met verblijf. Verder zijn we gestart met de implementatie van de jeugdhulproute. Dit is een route voor de inzet van jeugdhulp binnen de jeugdbescherming. Deze route helpt in de afstemming tussen de GI en gemeente en het zo snel mogelijk de juiste zorg inzetten.

Verbonden partijen

- GGD Gelderland-Zuid
- Werkzaak

Een overzicht van de verbonden partijen is opgenomen in paragraaf 'Verbonden partijen'.

Wat heeft het gekost?

Taakvelden (Bedragen x € 1.000)	Rekening 2021	Begroting 2022 primitief	Begroting na wijziging	Rekening 2022	Verschil
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-1.914	-2.030	-1.568	-669	899
6.2 Wijkteams	-555	-534	-557	-434	122
6.3 Inkomensregelingen	-550	-467	-1.790	-1.085	705
6.4 Begeleide participatie	-2.109	-2.121	-2.122	-2.059	62
6.5 Arbeidsparticipatie	-342	-448	-449	-511	-63
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-1.151	-664	-1.134	-959	175
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	-3.558	-3.527	-3.214	-3.657	-442
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	-8.131	-5.541	-8.318	-7.767	551
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	-392	-464	-389	-358	31
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	-509	-3.421	-582	-548	35
7.1 Volksgezondheid	-1.225	-1.360	-1.360	-1.375	-15
Totaal Saldo 3. Sociaal domein	-20.436	-20.577	-21.483	-19.423	2.060

Omschrijving	I/S	Bedrag
TV 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie: Opvang Oekraïense vluchtelingen	I	635
Vanuit het Rijk ontvangen we voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen een normbedrag per gerealiseerde plek per dag. Dit bedrag mogen we naar eigen inzicht inzetten en een eventueel voordeel is voor de gemeente. Per 15 oktober 2022 is dit bedrag verlaagd, zodat het beter aansluit op de werkelijke kosten die gemeenten maken. Ondanks deze verlaging is het normbedrag nog steeds ruim begroot, wat resulteert in een overschot.		
TV 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie: Nieuwkomers	I	67
In 2022 ging de Wet Inburgering in. De uitvoering van deze nieuwe wet belegden we (samen met de regiogemeenten) bij Regio Rivierenland. De kosten van de huisvesting van nieuwkomers en de uitvoering van de Wet Inburgering waren in 2022 minder dan begroot.		
TV 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie: Leefbaarheid / Kerngericht werken / Kindpakket	I	109
Door personele ontwikkelingen zijn niet alle budgetten volledig ingezet. Dit is niet ten koste gegaan van het stimuleren en ondersteunen van inwonersinitiatieven of de leefbaarheid in de kernen. Wel heeft dit impact gehad op de doorontwikkeling van kerngericht werken en het verbeteren van de dienstverlening. Deze processen zijn gestagneerd in 2022. Ze worden in 2023 weer voortvarend opgepakt, nu de personele bezetting weer op orde is.		
TV 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie: Budgetten versterking voorveld en innovatie	I	147
Diverse budgetten voor versterking van het voorveld en innovatie (waaronder ZBB) zijn niet (volledig) benut. Vanwege personele wisselingen hebben we in 2022 onvoldoende plannen kunnen maken voor de inzet van diverse investeringsbudgetten.		
TV 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie en TV 6.72 Maatwerkdienstverlening Hogere 18-: bijdrage inkoop Jeugd/Wmo	I	-71
In 2022 heeft er, met uitloop naar 2023, een inkooptraject gelopen voor de inkoop van Wmo en Jeugd producten. Hiervoor heeft de regio Rivierenland meer inzet moeten plegen (71K). Doordat deze kosten laat in het jaar bekend waren, zijn ze niet in de begroting opgenomen.		
TV 6.3 Inkomensregelingen en 6.5 Arbeidsparticipatie: Werk en inkomen	I	215
De kosten van bijstandsuitkeringen waren in 2022 minder dan begroot. De krapte op de arbeidsmarkt nam in 2022 verder toe. Dit bood kansen om mensen met een arbeidsbeperking (deels) aan het werk te krijgen. Daardoor stegen wel onze kosten voor loonkostensubsidies en de kosten van activering en re-integratie. Maar per saldo leidde dit wel tot een overschot op de budgetten van werk en inkomen.		
TV 6.2 Wijkteams: Maatschappelijk werk	I	98
Vooruitlopend op de ZBB-maatregel is het contract met de leverancier van maatschappelijk werk opgezegd vanaf 2023. Deze heeft de werkzaamheden echter al in 2022 gestopt, waardoor we een financieel voordeel hebben.		
TV 6.3 Inkomensregelingen: Inkomensvoorziening Neder-Betuwe	I	205
Een deel van de bijdrage voor de dienstverleningsovereenkomst die we voor Neder-Betuwe uitvoeren is bedoeld voor financiële risico's. Dit betreft met name personeelskosten. Wanneer zich personele problemen voordoen moeten we inhuren om de continuïteit van de dienstverlening te kunnen garanderen. In 2022 hebben we dit budget bijna niet gebruikt, waardoor we een financieel voordeel hebben.		
TV 6.3 Inkomensregelingen: Energietoeslag	I	257
In december 2022 ontvingen we al een deel van de energietoeslag voor 2023 van het Rijk. Maar het wetsvoorstel 'energietoeslag 2023' staat pas in juni 2023 gepland om behandeld te worden in de Tweede Kamer. De Raad van State bepaalde dat pas na goedkeuring van de nieuwe wet gemeenten de energietoeslag 2023 mogen betalen. Indien nodig stellen we u later voor bij een burap geld beschikbaar te stellen.		
TV 6.4 Begeleide participatie: Werkzaam	I	62
De Gemeenschappelijke Regeling (GR) Werkzaam is aangepast. Daarmee is er ook een scheiding aangebracht tussen de kosten bedrijfsvoering en uitvoering Participatiewet enerzijds en kosten bedrijfsvoering en uitvoering Wsw anderzijds. Dit leidt tot een gunstig financieel effect.		

TV 6.6 Maatwerkvoorzieningen (Wmo) en TV 6.71 Maatwerkdienstverlening 18+: Gecontracteerde zorg (Wmo)	I	-115
We zien bij de Wmo een toename van het aantal meldingen. Overigens is er een kleine afname geweest in het aantal aanvragen. Toch zien we dat de kosten op de Wmo nog niet dalen. Onder meer de vergrijzing en het langer zelfstandig thuis wonen dragen bij aan de toename van het aantal meldingen en het moeizaam terugdringen van de kosten. De grootste kostenpost blijft de huishoudelijke ondersteuning. Vanuit het programma transformatie sociaal domein hebben we ingezet op verschillende zaken, waaronder kwaliteitsverbeteringen van het sociaal team. Daarop kunnen we toeschrijven dat er minder aanvragen uit de meldingen zijn voortgekomen. Verdere effecten vanuit het transformatie programma, zoals de huishoudcoach, zijn nog niet te zien in 2022.		
TV 6.71 Maatwerkdienstverlening 18+: Eigen bijdrage Wmo	S	-102
Sinds 1 januari 2019 heeft het Rijk voor de Wmo een abonnementstarief ingevoerd. Dat geldt voor een Wmo-maatwerk- en/of algemene voorziening. Mensen betaalden voor die tijd een inkomensafhankelijke eigen bijdrage. Door de invoering zijn de inkomsten uit de eigen bijdrage sterk gedaald. Tot 2025 zal de vermindering in inkomsten uit de eigen bijdrage ook blijven. Er is voor 2025 een wetsvoorstel ingediend voor een passende eigen bijdrage voor de huishoudelijke ondersteuning. Dat kan een klein dempend effect hebben op de vraag naar de huishoudelijke ondersteuning.		
TV 6.72 Maatwerkdienstverlening 18- en 6.82 Geëscaleerde zorg 18-: Gecontracteerde zorg (Jeugd)	I	582
We zien een vermindering van de uitgaven op geïndiceerde zorg binnen de jeugdhulp. Vanuit het programma transformatie sociaal domein hebben we ingezet op verschillende zaken, waaronder kwaliteitsverbeteringen van het sociaal team. Een deel van de daling van deze inzet van jeugdhulp is hieraan te wijten. Een voorbeeld hiervan is dat de nadruk meer is komen te liggen op het “zo voorliggend mogelijk” geven van jeugdhulp. Hoewel dit geen causaal verband betreft, is het terugdringen van de kosten wel een beoogd doel van deze maatregel. Verdere effecten vanuit het transformatie programma zijn nog niet te zien in 2022.		
Overige verschillen	I/S	-29
Totaal		2.060

4. Sport, cultuur en onderwijs

Algemeen

Omschrijving

Dit programma gaat over de beleidsvelden sport, kunst en cultuur, het accommodatiebeleid, leesstimulering en onderwijs.

Wat willen we (hoofddoelstelling)?

We willen een gemeente zijn waar inwoners voldoende mogelijkheden hebben om:

- kwalitatief goed onderwijs te volgen;
- te sporten en te bewegen;
- culturele activiteiten te waarborgen.

Externe ontwikkelingen

Energiecrisis

Vanwege de hogere prijzen voor gas, energie en boodschappen kwamen in 2022 steeds meer gezinnen financieel gezien in de knel en werd in toenemende mate een beroep gedaan op de voorzieningen uit het Kindpakket. In het najaar van 2022 is hier ook over gesproken in de setting van de Lokaal Educatie Agenda, onder meer is afgesproken de ontwikkelingen met elkaar goed te monitoren en signalen met elkaar te delen. Daarnaast heeft de energiecrisis ook (sport)verenigingen en andere maatschappelijke instellingen geraakt. (Sport)verenigingen en instellingen met een eigen accommodatie kwamen in de knel met het betalen van hun energierekening. De provincie heeft hiervoor in 2022 middels het Winterfonds geld vrijgemaakt. Hier is invulling aangegeven door maatschappelijke instellingen en verenigingen gedeeltelijk te compenseren in hun hoge energielasten.

Oekraïne crisis

De komst van Oekraïense vluchtelingen in 2022 in de gemeente Buren raakten ook Sport, Cultuur en Onderwijs. Zo zagen wij bijvoorbeeld een stijging in het aantal aanvragen van het Jeugdfonds. Maar ook de plaatsing van Oekraïense kinderen op scholen en het organiseren van vervoer was in 2022 een grote uitdaging. Dit heeft van de onderwijspartijen in de gemeente en de regio de nodige inspanningen gevergd, voor de Oekraïense leerlingen is het tot op de heden gelukt om in een passende onderwijsoplossing te voorzien.

Risico's

Geen risico's.

Wat wilden we?

Subdoelstellingen

4.1 Van onze inwoners is 70% (zeer) tevreden over de lokale sportvoorzieningen

Sport is belangrijk voor ons verenigingsleven, elkaar ontmoeten en onze gezondheid. Dit geldt voor alle leeftijden, maar ook met het oog op mensen met een beperking. Ons aanbod laten wij aansluiten bij de behoefte. Wij streven er in dit verband naar dat minimaal 70% van onze inwoners tevreden is over het aanbod en de kwaliteit van onze sportvoorzieningen.

4.2 Inwoners beoordelen het kunst- en cultuuraanbod met minimaal een 5

Kunst en cultuur zijn zaken waar mensen plezier aan beleven, maar dragen ook bij aan de ontwikkeling van mensen (kinderen) en het imago van onze gemeente en de lokale identiteit.

4.3 Minimaal 90% van onze inwoners vindt het basisonderwijs voldoende dichtbij

Ons doel is om de tevredenheid over de nabijheid van het onderwijs, vooral voor ouders en kinderen, op peil te houden. Inwoners vinden dat er dichtbij voldoende basisonderwijs beschikbaar is. In vergelijking met 2016 is de tevredenheid over de nabijheid van het basisonderwijs gedaald, van 90 naar 81 procent. Onder de groep ouders met kinderen waarvoor de nabijheid van het basisonderwijs relevant is, is de tevredenheid echter niet significant gedaald. Daarnaast is het ons doel dat voor de hele gemeente duidelijk wordt hoe het schoollandschap in onze gemeente voor de toekomst wordt ingericht.

4.4 het percentage laaggeletterden is 8% in 2024

Het gemiddelde percentage laaggeletterden in de gemeente Buren was in 2020 12%. Doelstelling is om dit in 2024 met 4% te laten dalen.

De BBV-beleidsindicatoren en de indicatoren zijn opgenomen in de bijlage

Wat hebben we gedaan?

4.1.1 Vaststellen beleidsplan sport en bewegen

In overleg met de gemeenteraad is het vaststellen van het beleidsplan uitgesteld. We werkten aan een startnotitie voor het opstellen van een integraal Sport en Gezondheidsbeleid 'Buren Beweegt'. In oktober 2022 is hiervoor een eerste beeldvormende avond met de raad georganiseerd. Op deze avond zijn kaders gevormd voor het te ontwikkelen integrale Sport- en Gezondheidsbeleid. In maart 2023 bieden wij u deze startnotitie ter vaststelling aan, waarna in juli 2023 een keuzenotitie aan u wordt voorgelegd om in november 2023 tot vaststelling van het integraal beleidsplan te komen.

4.1.2 Ontwikkelen maatregelenpakket verduurzamen vastgoed

In afwachting van een definitief standpunt over de uitwerking van het ZBB-besluit vastgoed is al het onderhoud beperkt tot het strikt noodzakelijke. We werken de routekaart uit, zodra er duidelijkheid is over welk vastgoed we gaan afgestoten.

4.2.2 Vaststellen accommodatiebeleid

In 2022 constateerden wij dat de opgaven voor vastgoed en maatschappelijk vastgoed (accommodaties) in elkaars verlengde liggen. In samenspraak met de raad tijdens de beeldvormende avond is ervoor gekozen om deze opgaven in samenhang te bekijken en op te pakken. In 2022 werkten we vanuit dat uitgangspunt aan een uitwerkingskader voor vastgoed en accommodaties. Dit uitwerkingskader wordt begin 2023 met de raad besproken en ter besluitvorming aan de raad aangeboden.

4.2.3 Uitvoeren reguliere werkzaamheden

We hebben eraan gewerkt om meer Burens inwoners in beweging te brengen. Dit deden we samen met sportverenigingen, scholen en zorgpartners.

Tot en met 2022 ontving de gemeente Buren Rijksmiddelen voor uitvoering van het Lokaal Sport- en Beweegakkoord en het Lokaal Preventieakkoord. Deze middelen zijn besteed aan projecten en initiatieven die bij hebben gedragen aan een duurzame sportinfrastructuur, vitale sport- en beweegaanbieders, het versterken van een positieve sportcultuur en het stimuleren van kwetsbare inwoners om vaardig in bewegen te worden.

Lokaal Sport- en Beweegakkoord

Er is uitvoering gegeven aan het project Sportief Groot worden, in samenwerking met scholen, waarbij motorische vaardigheden verbeterd worden. Daarnaast hebben we de JOGG-regisseur en de Sportverenigingscoach ingezet. Ook is er een aantal sportinstuiven in samenwerking met sportverenigingen georganiseerd. Ook kleinere, lokale initiatieven zijn ondersteund in de uitvoering van hun plannen.

Lokaal Preventieakkoord

Vanuit het Preventie akkoord is in 2022 de gezondheidscheck voor thuiswonende ouderen in Maurik georganiseerd. Een samenwerkingsverband tussen diverse subsidiepartners en publiek private partijen. Deze gezondheidscheck zorgt ervoor dat ouderen inzicht krijgen in hun gezondheidssituatie, hoe zij dit kunnen verbeteren (met hulp van een professional) en ontvangen beweegadvies. Ook is er aandacht geweest voor een rookvrije sportomgeving en de Nationale Diabetes Challenge.

Inzet Buurtsportcoaches

De buurtsportcoaches waren ook in 2022 actief op het gebied van sport en bewegen met als doel sportstimulering. Dit doen zij in het kader van de Brede Regeling Combinatiefuncties. De cultuurcoach heeft het kunstmenu op het basisonderwijs verder vormgegeven.

JOGG

De eerste JOGG kick-off heeft plaatsgevonden op de Dag van de Gezonde Jeugd in juni. We hebben gewerkt aan het startdocument en het uitvoeringsplan JOGG.

WK Volleybal

In aanloop naar het WK Volleybal in september en oktober zijn in samenwerking met volleybalverenigingen diverse activiteiten bij zowel de verenigingen als scholen georganiseerd. Op het vitaal sportpark Maurik is een netsportveld geopend, waarmee laagdrempelig en gratis bewegen gestimuleerd wordt.

Onderwijsachterstanden

We hebben gewerkt aan het vergroten van kansengelijkheid voor kinderen in onze gemeente. Dit deden we samen met de Jeugdgezondheidszorg, de Kinderopvangorganisaties en het Primair Onderwijs. We maken gebruik van een Peuterconsulent en een VVE-specialist om de overgang van de Kinderopvang naar de basisschool te vergemakkelijken. We hebben de wensen voor de nieuwe periode van het onderwijsachterstandenbeleid (OAB) 2023-2026 geïnventariseerd. We monitoren het gebruik van de Kinderopvang voor peuters die extra ondersteuning kunnen gebruiken om zo integratie te bevorderen en de sociaal emotionele ontwikkeling te stimuleren. Daarnaast zijn we begonnen aan de voorbereidingen voor de pilot Passende kinderopvang. Kinderen kunnen dan in een zo normaal mogelijke omgeving kinderopvang en zorg ontvangen.

Integraal Huisvestingsplan (IHP)

In het kader van het Integraal Huisvestingsplan 2021-2036 is aan BasisBuren is een krediet verstrekt. Dit wordt benut voor een bouwplan voor vernieuwbouw van de Beatrixschool in Buren.

4.4.1 Evalueren nieuw model voor leesstimulering en bibliotheekwerk

Per 1 januari 2021 is de Bibliotheek Rivierenland in de gemeente Buren begonnen met het uitvoeren van bibliotheekwerk, leesstimulering, en daarmee de aanpak van laaggeletterdheid. Als gevolg van coronamaatregelen werd de officiële opening van de bibliotheek uitgesteld tot 2 juni 2021. De gemeenteraad heeft daarom begin 2022 besloten om de evaluatie pas in de tweede helft van 2025 uit te voeren. Dit voorafgaand aan een nieuw af te sluiten convenant per 2027.

Verbonden partijen

Een overzicht van de verbonden partijen is opgenomen in paragraaf 'Verbonden partijen'.

Wat heeft het gekost?

Taakvelden (Bedragen x € 1.000)	Rekening 2021	Begroting 2022 primitief	Begroting na wijziging	Rekening 2022	Verschil
0.3 Beheer overige gebouwen/gronden	-9	-556	-498	-486	12
4.2 Onderwijshuisvesting	-876	-895	-910	-922	-12
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-869	-939	-957	-762	195
5.1 Sportbeleid en activering	-9	-3	-53	-12	41
5.2 Sportaccommodaties	-571	-280	-354	-226	128
5.3 Cultuurprestatie, -productie en -participatie	-35	-12	-12	-10	1
5.4 Musea	-18	-18	-19	-21	-2
5.5 Cultureel erfgoed	-182	-191	-195	-177	18
5.6 Media	-251	-317	-317	-324	-7
Totaal Saldo 4. Sport, cultuur en onderwijs	-2.820	-3.211	-3.315	-2.940	375

Omschrijving	I/S	Bedrag
TV 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken: Leerlingenvervoer	S	-65
De kosten voor het leerlingenvervoer vallen structureel hoger uit vanwege prijsindexaties en de stijgende trend van het aantal leerlingen in het leerlingenvervoer.		
TV 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken: Leerlingenvervoer Oekraïne	I	-50
Voor leerlingenvervoer van Oekraïners in de gemeentelijke opvang ontvingen we in de decembercirculaire een bijdrage. Hierdoor ontstaat in programma 6 een voordeel. Per saldo wordt dit nadeel hier nagenoeg door opgeheven.		
TV 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken: Spuk onderwijsachterstandenbeleid	I	292
We hebben ingezet op het zo optimaal benutten van de OAB-gelden in de afgelopen beleidsperiode. Daarom zijn alle uren en interventies verrekend die onder OAB-middelen behoren te vallen. Hierdoor hoeven we geen geld terug te betalen aan het Rijk.		
TV 5.1 Sportbeleid en activering: Opstellen sportbeleid	I	41
In het coalitieakkoord is voor 2022 een bedrag van € 50.000 opgenomen voor het opstellen van het integraal sport- en gezondheidsbeleid. We hebben echter met de raad afgesproken dat het daadwerkelijke opstellen in 2022 en 2023 plaats zal vinden. We proberen in 2023 met bestaande middelen dit uit te voeren. Indien nodig stellen we u later voor bij een burap geld beschikbaar te stellen.		
TV 5.2 Sportaccommodaties: Sporthal Lignum	I	49
Het overgehevelde bedrag vanuit de jaarrekening 2021 is niet geheel nodig gebleken.		
TV 5.2 Sportaccommodaties: SPUK bijdrage ontvangen, maar niet begroot	S	64
Per 1 januari 2019 is de BTW op kosten voor sportaccommodaties niet meer compensabel. Dit leverde een nadeel op in de exploitatie. Om dit nadeel op te vangen bestaat de specifieke uitkering voor sport. Deze uitkering is nooit als begroot opgenomen in de begroting en leidt dus tot een voordeel.		
Overige verschillen	I	44
Totaal		375

5. Inwoners, bestuur en veiligheid

Algemeen

Omschrijving

Het programma omvat de dienstverlening aan inwoners, de bestuurskracht, het functioneren van de organisatie en integrale veiligheid en crisisbeheersing.

Wat willen we (hoofddoelstelling)?

- Voldoende waardering van onze inwoners, bedrijven en instellingen voor de kwaliteit van onze dienstverlening.
- Voldoende waardering van onze inwoners, bedrijven en instellingen voor ons bestuur en voor de kwalitatief goede besluitvorming.
- Mensen wonen en werken in een omgeving die veilig is en waarin mensen zich ook veilig voelen.

(Externe) ontwikkelingen

Geen ontwikkelingen.

Risico's

Geen risico's.

Wat wilden we?

Subdoelstellingen

5.1 Inwoners beoordelen de dienstverlening met minimaal een 7

De gemeentelijke dienstverlening werd in 2019 door inwoners beoordeeld met een 6,6. We willen de beoordeling over de hele dienstverlening minimaal naar een 7 brengen.

5.2 Inwoners waarderen onze voorlichting en communicatie met minimaal een 7

Onze inwoners waarderen onze communicatie en voorlichting in 2019 met een 6,4. Wij streven op dit gebied minimaal naar een 7. Vooral op het gebied van ontsluiting van de gemeentelijke informatie en het gebruik van heldere taal zijn nog verbeteringen mogelijk.

5.3 Minimaal 30% van de inwoners heeft vertrouwen in het gemeentebestuur

Als bestuur zijn wij er voor onze inwoners. Binnen de grenzen van onze mogelijkheden streven wij ernaar dat minimaal 30% van de inwoners vertrouwen heeft in ons bestuur.

5.4 Wij meten het veiligheidsgevoel van onze inwoners aan de hand van de burgerpeiling

We streven naar sociale en fysieke veiligheid op de terreinen van wonen, werken en recreëren. Het veiligheidsgevoel van onze inwoners gaan we voor het eerst meten bij onze burgerpeiling 2022. Op basis van de uitkomst gaan wij onze ambitie bepalen.

De BBV-beleidsindicatoren en de indicatoren zijn opgenomen in de bijlage

Wat hebben we gedaan?

5.1.1 Vereenvoudigen procedures omgevingsvergunning

We hebben voor een aantal veelvoorkomende procedures zogenaamde vragenbomen opgesteld. Aan de hand van een vragenboom kunnen inwoners zien of ze een vergunning nodig hebben. Zodra de omgevingswet is ingevoerd (1-1-24) staan deze online en kunnen inwoners daar gebruik van maken. Dit jaar 2023 gebruiken we om de bestaande vragenbomen nog wat te vereenvoudigen en enkele nieuwe vragenbomen toe te voegen. Daarnaast zijn we al geruime tijd bezig om de interne werkprocessen te vereenvoudigen zodat we initiatiefnemers sneller van dienst kunnen zijn. In 2023 proberen we dit verder te stroomlijnen. Zodat we op 1 januari een serieuze versnelling kunnen realiseren en inwoners meer inzicht kunnen bieden in de (voortgang van de) procedure. Ook willen we de interne processen aanvullen met een Omgevingstafel bij complexe procedures. Bij de Omgevingstafel schuiven externe ketenpartners aan om gezamenlijk te adviseren over een initiatief. De afspraken met ketenpartners zijn gemaakt, in 2023 starten we met 'oefenen'.

5.1.2 Opstellen uitvoeringsagenda

De visie op dienstverlening is vertaald in een uitvoeringsplan dienstverlening waarin we concrete stappen beschrijven om onze dienstverlening aan de inwoners en ondernemers van de gemeente Buren te optimaliseren en verbeteren. Dit uitvoeringsplan dienstverlening is in 2022 opgesteld en wordt in januari 2023 door het college vastgesteld. Het uitvoeringsplan is een dynamisch document voor de gehele collegeperiode. Net als de visie dienstverlening is het een paraplu die alle strategische opgaven aan elkaar verbindt en zorgt voor dienstverlening op de Burense manier: iedereen krijgt de juiste en passende dienstverlening. Het uitvoeringsplan sluit aan op de kaders die de gemeenteraad heeft gesteld in de visie op dienstverlening:

- We werken persoonlijk en digitaal
- We werken snel en correct
- We werken dichtbij

5.1.3 Optimaliseren digitale omgeving

In 2022 is een basis gelegd voor het optimaliseren van de digitale omgeving voor de gemeente Buren. Met het DIT-team (Digitale Informatie Transitie) is gewerkt aan de basis van de digitale omgeving op basis van de Common Ground principes. In de loop van 2023 worden de eerste resultaten hiervan zichtbaar o.a. door het starten met pilot met track en trace.

5.1.4 Optimaliseren fysieke loketfunctie

De visie op dienstverlening is in januari 2022 vastgesteld door de gemeenteraad. Deze visie is vertaald in een uitvoeringsplan dienstverlening waarin we concrete stappen beschrijven om onze dienstverlening aan de inwoners en ondernemers van de gemeente Buren te optimaliseren en verbeteren.

Daarnaast is het accommodatiebeleid en de plannen over de toekomst van het gemeentehuis in de gemeenteraad besproken. Na besluitvorming hierover pakken we dit verder op om onze dienstverlening te optimaliseren.

5.1.5 Uitvoeren reguliere werkzaamheden

In 2023 implementeren we een registratiesysteem voor binnenkomende telefoontjes. Dit registratiesysteem past in ons common ground IT-landschap en helpt ons de dienstverlening aan inwoners en ondernemers te verbeteren.

In 2022 werkten we veel hybride. De inrichting van het gemeentehuis is hierop aangepast. In afwachting van de toekomstige herbestemming van het gemeentehuis wordt dit in 2023 alleen nog beperkt aangescherpt.

5.2.1. Afstemmen van gerichte communicatiemiddelen

Gemeentenieuws

Sinds midden 2022 werken we met een nieuwe vormgever voor het gemeentenieuws. Samen met deze vormgever hebben we de gemeentepagina's in het Kontakt vernieuwd. We zetten de werkzaamheden en verkeersbesluiten weer in de gemeentepagina's. We kregen van verschillende inwoners positieve reacties op de nieuwe gemeentepagina's en het informeren over verkeersbesluiten en werkzaamheden.

Social media en communicatiebeleid

We bleven actief op onze sociale media. We probeerden rekening te houden met het inspelen op doelgroepen door vooraf te kijken via welk kanaal we een bericht verspreidden. Daarnaast zijn we gestart met de ontwikkeling van een sociale mediabeleid vooruitlopend op het actualiseren van het communicatiebeleid en het maken van een communicatiekalender. Hier gaan we in 2023 mee verder.

Website

In 2022 hebben we stappen gezet in de doorontwikkeling van de website. Zo hebben we verschillende pagina's en onderwerpen aan elkaar gekoppeld en overzichtelijker op de website geplaatst. Bijvoorbeeld de pagina openbare ruimte en de pagina sociaal domein.

5.2.2. Uitvoeren reguliere werkzaamheden

In 2022 hebben we de communicatie op onze diverse kanalen passend aangescherpt. In 2023 zetten we dit proces verder door om onze dienstverlening verder te optimaliseren en onze communicatie nog meer kerngericht in te richten op de behoeften van onze inwoners en ondernemers.

5.3.1 Voorbereiden verkiezingen gemeenteraad

De organisatie van de verkiezingen zijn zonder problemen verlopen. De uitslag was ruim op tijd bekend.

5.3.2 Verbeteren bestuurscultuur

Op 2 november 2021 is de gemeenteraad met elkaar in gesprek gegaan over de onderlinge samenwerking. Dit gesprek kreeg op 18 januari 2022 een vervolg.

5.3.3 Vervolg implementatie kerngericht werken

In 2022 hebben we kerngericht werken verder uitgerold. In 2023 breiden we kerngericht werken nog verder uit in onze gemeente. Met de start van twee nieuwe ervaren kernregisseurs in november 2022 geven we hieraan een extra impuls. Daarnaast krijgt kerngericht werken en inwonersparticipatie een nadrukkelijker inbedding en borging in onze dienstverlening aan inwoners en ondernemers.

5.3.4 Vaststellen Visie op Buren

Op 31 augustus 2021 is de gemeenteraad geïnformeerd over fase 2 #Hoedan van de Toekomstoriëntatie. Deze notitie geeft invulling aan het toekomstprofiel van Buren. Daarbij geeft zijn inzicht in de sterkten en zwakten van Buren en welke bestuurskracht er nodig is om de gewenste toekomstrichting in te gaan. Hiermee is fase 2 van de Toekomstoriëntatie afgerond.

5.3.5 Versterken bestuurskracht

De gemeenteraad heeft op 2 november 2021 gesproken over het versterken van haar rol als politiek opdrachtgever. Deze rol is nodig om uitvoering te geven aan de Toekomstoriëntatie. Zowel raad, college en ambtelijke organisatie volgden een eigen traject en hadden hierin een eigen rol. Op 23 februari 2022 kwamen de individuele trajecten samen in een dialoog met college, gemeenteraad en organisatie. Doel van deze bijeenkomst was om een overdrachtsdocument "Samenwerken aan de toekomst van Buren" op te stellen. Dit overdrachtsdocument is een handreiking voor de nieuwe gemeenteraad om het toekomstprofiel verder te concretiseren (fase 3 van de Toekomstoriëntatie). Op 29 november 2022 volgde een tweede dialoog. Raad, college en ambtelijke organisatie zijn met elkaar aan de slag gegaan met een concreet thema: kaderstelling.

5.3.6 Uitvoeren Nota verbonden partijen

Met een duidelijkere invulling van de opdrachtgevende rol richting de gemeenschappelijke regelingen is in 2022 verder gewerkt aan het waarborgen van goede dienstverlening vanuit de verbonden partijen. Op advies van de accountant en naar aanleiding van de toekomstoriëntatie zijn in 2022 de financiële risico's van de verbonden partijen beter in kaart gebracht. Hierdoor hebben we in 2022 meer grip en overzicht op de financiële bijdragen aan de verbonden partijen.

5.4.1 Uitvoeren integraal veiligheidsbeleid 2020-2023 - Samen voor veiligheid

In 2022 hebben we gewerkt aan de tactische en operationele uitvoering van het Integraal Veiligheidsbeleid 2020-2023 Samen voor veiligheid. In het kader van de aanpak van ondermijning is de gemeente Buren als eerste binnen de regio gecertificeerd door het keurmerk Veilig Buitengebied. Met deze publiek private samenwerking slaan we de handen ineen om het net rondom criminele en ondermijnende activiteiten te sluiten.

Verbonden partijen

- Regio Rivierenland
- Regionaal Archief Rivierenland
- Veiligheidsregio Gelderland-Zuid

Een overzicht van de verbonden partijen is opgenomen in paragraaf 'Verbonden partijen'.

Wat heeft het gekost?

Taakvelden (Bedragen x € 1.000)	Rekening 2021	Begroting 2022 primitief	Begroting na wijziging	Rekening 2022	Verschil
0.1 Bestuur	-1.387	-1.663	-1.727	-1.269	459
0.2 Burgerzaken	-380	-323	-298	-271	27
1.1 Crisisbeheersing en Brandweer	-2.169	-2.283	-2.299	-2.333	-35
1.2 Openbare orde en veiligheid	-374	-380	-401	-423	-23
Totaal Saldo 5. Inwoners, bestuur en veiligheid	-4.311	-4.649	-4.725	-4.297	428

Omschrijving	I/S	Bedrag
TV 0.1 Bestuur: Voorziening pensioenen wethouders		
Zodra het jaar is afgesloten vragen we een herberekening van de pensioenen wethouders op bij een extern bureau. Daarmee vragen we de stand op per 31-12-2022. De rekenrente is gestegen en hierdoor is het te reserveren bedrag voor de voorziening lager en kan er een deel vrijvallen.	I	416
Overige verschillen		12
Totaal		428

6. Bedrijfsvoering

Algemeen

Omschrijving

Dit programma omvat de bedrijfsvoering. Hieronder verstaan we alle activiteiten die ondersteunend zijn aan het bestuur en de organisatie. De algemene dekkingsmiddelen maken ook onderdeel uit van dit programma. Dit zijn de inkomsten die verbonden zijn aan specifieke lasten. Belangrijkste voorbeelden zijn de algemene uitkering en de gemeentelijke belastingen.

Wat willen we (hoofddoelstelling)?

- Onze organisatie is een volwaardige partner van ons bestuur.
- We voeren een solide financieel beleid dat is gericht op een structureel sluitende meerjarenbegroting.

(Externe) ontwikkelingen

Herijking Gemeentefonds

De verdeling van het gemeentefonds is veranderd. De verdeling sluit nu beter aan op de lasten van het sociaal domein. Bovendien is de nieuwe verdeling eenvoudiger. De herverdeling was onderdeel van de meicirculaire 2022. Dit is verwerkt in de raming van de algemene uitkering in de begroting 2023-2026.

Ransomware aanval

Op 1 april 2022 zijn we getroffen door een ransomware aanval. Deze aanval had een grote impact op onze inwoners, de organisatie, college en raad. We richtten een crisisorganisatie in en de afhandeling van alle gevolgen van deze aanval vroeg veel van onze organisatie. Door het inschakelen van de juiste deskundigen (Hoffmann en Hunt&Hackett) en tijdige en duidelijke communicatie naar alle partijen hebben we dit in goede banen kunnen leiden. Met de vervanging van 960 ID bewijzen voorkwamen we dat er verdere schade is ontstaan. Er kwamen geen aansprakelijkheid stellingen binnen. De financiële gevolgen van de ransomware aanval zijn verwerkt in deze jaarrekening. Naar aanleiding van de ransomware aanval voerde Hunt&Hackett een GAP-analyse uit op onze IT-systemen en de structurele financiële gevolgen daarvan zijn verwerkt in de begroting 2023 en verder.

Risico's

De algemene uitkering is onze belangrijkste inkomstenbron. Het risico bestaat dat deze uitkering uiteindelijk lager uitvalt dan de raming die we hebben opgenomen in de meerjarenbegroting.

Wat wilden we?

Subdoelstellingen

6.1 Bedrijfsvoering is gericht op het verbeteren van interne processen

De kwaliteit van onze interne dienstverlening is een continu punt van aandacht binnen onze organisatie. Om als gemeente kwaliteit te kunnen leveren aan onze inwoners, bedrijven en instellingen dient de kwaliteit van de interne processen op een permanent hoog niveau te zijn. Onze interne doelstelling hebben wij in de paragraaf bedrijfsvoering verder uitgewerkt.

6.2 Het zijn van een financieel solide gemeente met een structureel sluitende meerjarenbegroting

Het zijn van een financieel solide gemeente met een structureel sluitende meerjarenbegroting, waarbinnen ruimte is voor financieel noodzakelijke en gewenste veranderingen van beleid en het opvangen van effecten door onvoorziene omstandigheden. Dit betekent dat onze gemeente jaarlijks meer inkomsten genereert dan uitgaven doet.

De BBV-beleidsindicatoren en de indicatoren zijn opgenomen in de bijlage

Wat hebben we gedaan?

6.1.1 Implementeren Wet elektronische publicaties

De Wet elektronische publicaties (Wep) is volledig geïmplementeerd binnen de organisatie. Met de ODR zijn afspraken gemaakt over de aanlevering van stukken die onder de Wep vallen. We hebben anonimiseer software aangeschaft voor het automatisch kunnen anonimiseren van stukken. De projectgroep heeft het project in december 2022 afgerond.

6.1.2 Uitvoeren I&A-plan

De technische uitvoering van het I&A-plan heeft in 2022 op onderdelen vertraging opgelopen door de inzet die gepleegd moest worden als gevolg van de datadifstal. In 2022 heeft de digitale transitie naar de common ground verder vorm gekregen door het gezamenlijk met de VNG en andere partners ontwikkelen van bouwstenen voor de common ground. In 2023 zullen hiervan de eerste resultaten worden opgeleverd, waaronder de pilot voor track en trace. De digitale ontwikkelingen binnen de organisatie lopen volgens planning.

6.1.3 Implementeren proces inkoop

Het verder verbeteren van het inkoopproces is in 2022 gestagneerd door de openstaande vacature op het gebied van inkoopondersteuning en advies. Eind 2022 zijn wel de contacten met het regio inkoopbureau aangehaald. Dit om kennis te delen op het gebied van inkoop. In 2023 gaan we verder met het verbeteren van in het inkoopproces.

6.1.4 Selecteren en implementeren nieuwe basisapplicaties voor belastingen en financiën

Het selecteren en implementeren van deze applicaties is in de begroting 2022 opgenomen als activiteiten voor het jaar 2023. In de begroting 2023 is de ambtelijke inzet voor deze activiteiten opgenomen.

6.2.1 Zorgen voor sluitende begroting

Op basis van de afspraken in het coalitieakkoord streven wij naar een sluitende meerjarenbegroting. Dit is ook een wettelijke plicht. Aangezien de meerjarenbegroting onder druk stond, waren ombuigingen noodzakelijk (zie 6.2.3. Implementatie Zero Based Budgeting). Ons financiële meerjarenperspectief tot en met 2026 ziet er positief uit, maar de toekomst kent nog een aantal grote uitdagingen. In deze periode moeten we nog een aantal forse ombuigingsmaatregelen realiseren. Daarnaast is de omvang van de algemene uitkering met ingang van 2027 onzeker. Het kabinet heeft een aantal onderdelen van deze uitkering gegarandeerd tot en met 2026.

6.2.2 Verbeteren kwaliteit budgetbeheer

We starten in 2023 met de aanbesteding van een nieuw financieel systeem. Daarom hebben we afgezien van de implementatie van een geautomatiseerde verplichtingenadministratie. We investeerden in het goede budgetgesprek tussen managers en hun budgethouders. Naast de onderbouwing van de budgetten werden financiële verplichtingen ook besproken.

6.2.3 Implementatie Zero Based Budgeting

Met de vaststelling van de begroting 2022 besloot uw raad over een pakket aan ombuigingen. Dit was noodzakelijk om de financiële positie van de gemeente te verbeteren. Van de in 2022 geplande maatregelen zijn de meeste gerealiseerd. Om een solide financiële positie te bereiken zijn er nog bestuurlijke besluiten nodig over de ombuigingen gemeentehuis, vastgoed en transitie Jeugd/Wmo. In de paragraaf ZBB gaan we hier dieper op in.

6.2.4 Uitvoeren reguliere werkzaamheden

In 2022 hebben we voor de begroting 2023 proefgedraaid met het interne proces van risicomanagement. Na de positieve interne evaluatie is het proces onderdeel geworden van de nota Weerstandsvermogen en risicomanagement 2023-2026. In november is de nota besproken in de auditcommissie en akkoord bevonden. In maart 2023 stellen we de raad voor de nota vast te stellen. In 2023 werken we volgens het afgesproken proces.

Verbonden partijen

- NV Bank Nederlandse Gemeenten
- NV Vitens

Een overzicht van de verbonden partijen is opgenomen in paragraaf 'Verbonden partijen'.

Wat heeft het gekost?

Taakvelden (Bedragen x € 1.000)	Rekening 2021	Begroting 2022 primitief	Begroting na wijziging	Rekening 2022	Verschil
0.4 Overhead	-9.159	-9.781	-9.368	-9.624	-255
0.5 Treasury	64	68	27	50	22
0.61 OZB Woningen	4.954	4.944	4.984	4.997	13
0.62 OZB niet-woningen	2.133	2.066	2.108	2.232	124
0.64 Belastingen overig	1.404	35	46	52	6
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	37.605	38.703	41.994	42.738	744
0.8 Overige baten en lasten	490	-108	-599	-578	21
Totaal Saldo 6. Bedrijfsvoering	37.490	35.927	39.192	39.867	675

Omschrijving	I/S	Bedrag
TV 0.4 Overhead: ICT		
Licenties en telefoonkosten Covid-19 en een grote groei van de organisatie zorgde voor meerkosten. Ook de investeringen in hybride werken is versneld. De hardware investeringen hiervoor zijn al eerder gedaan, maar de kosten voor extra software licenties om thuiswerken en hybride vergaderen mogelijk te maken komen elk jaar terug. We zijn hierdoor ook medewerkers gaan voorzien van een mobiele telefoon waardoor de telefoonkosten stegen. Informatieveiligheid Ook het belang van Informatieveiligheid en Privacy neemt toe. Dit is goed te merken geweest na de hack van 1 april 2022. We deden hiervoor investeringen die jaarlijks de kosten opvoeren.	I/S	-112
Beheerskosten De inkoop van ICT als beheerde dienst neemt toe. Steeds meer leveranciers leveren hun diensten alleen nog maar als beheerde diensten waardoor deze duurder zijn. De gemeente heeft hierin geen keus meer. Dit komt door de schaarste van kennis binnen de organisatie en vergroting van het aanbod aan een verscheidenheid aan applicaties.		
Prijsstijgingen Regelmatig worden we bij het vervangen van hard- en software verrast door een enorme prijsstijging ten opzichte van de eerdere investering. Ten slotte werkt nieuwe wetgeving prijsverhogend. Leveranciers verwerken wettelijke wijzigingen in de functionaliteit van de software.		
TV 0.4 Overhead: Salarissen		
In 2022 hebben we geen invulling kunnen geven aan de ontstane vacatures binnen team belastingen en de begraafplaatsenadministratie. Daarnaast hebben we door de promotie van de teammanager Dienstverlening naar de functie van Domeinmanager Sociaal Domein een interim teammanager Dienstverlening moeten aantrekken. Door langdurige ziekte hebben wij ook moeten inhuren op team DIV (frontgroep). Dit alles heeft geleid tot het betreffende tekort.	I	-114
TV 0.4 Overhead: Onderlinge verrekening grondexploitatie		
Bij het opstellen van de kostenverdeelstaat is een fout gecorrigeerd. De doorbelasting van de overheadkosten naar de grondexploitatie is onjuist in de meerjarenbegroting opgenomen. Dit levert een structureel voordeel op.	S	181
TV 0.4 Overhead: Voorziening dubieuze debiteuren		
Het totaalbedrag aan openstaande vorderingen (debiteuren) is toegenomen ten opzichte van vorig jaar. Dit houdt in dat we een hoger bedrag moeten reserveren voor dubieuze debiteuren. Dit betekent overigens niet dat meer vorderingen ook daadwerkelijk dubieus zijn. Het is een reservering voor toegenomen risico's. We hebben ondertussen extra acties uitgezet om het openstaande bedrag terug te dringen.	I	-174
TV 0.61 OZB woningen		
We hebben minder verminderingen op aanslagen verwerkt dan we in de berekening voor het OZB tarief hebben meegenomen.	I	37
TV 0.62 OZB niet-woningen		
We hebben vorig jaar minder verminderingen verwerkt dan we in de berekening voor het OZB-tarief hebben meegenomen. Daarnaast zijn er meer bedrijven gereed gemeld. Als slot zijn er aanvullende kohieren van voorgaande jaren meegenomen in 2022.	I	124
TV 0.7 Algemene uitkering en overige uitkering gemeentefonds		
De decembercirculaire 2022 leidt tot een voordeel op de geraamde inkomsten uit de algemene uitkering. Daarnaast zijn niet alle budgetten die in voorgaande circulaire als taakmutatie zijn opgenomen ook uitgegeven.	S	744
Overige verschillen	I/S	-11
Totaal		675

Paragrafen

Wat is een paragraaf?

Naast de programma's is het verplicht om zeven paragrafen in de jaarstukken op te nemen. De informatie over deze onderwerpen is vaak versnipperd in de jaarrekening opgenomen. Het doel van een paragraaf is om deze informatie gebundeld aan te bieden. De onderwerpen van de paragrafen zijn onder andere belangrijk voor het vergroten van het inzicht in onze financiële positie en het risicoprofiel.

Op basis van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) zijn onderstaande paragrafen verplicht:

- lokale heffingen;
- weerstandsvermogen en risicobeheersing;
- onderhoud kapitaalgoederen;
- financiering;
- bedrijfsvoering;
- verbonden partijen;
- grondbeleid.

Bij het vaststellen van de begroting 2022 stelde u bezuinigingen vast. Via de bestuursrapportages legden we tussentijds verantwoording af. In dit jaarverslag hebben we nieuw de paragraaf Ombuigingen (ZBB) toegevoegd. Via deze paragraaf leggen we verantwoording af over de al gerealiseerde ombuigingen en de stand van zaken over lopende bezuinigingen.

Lokale Heffingen

Inleiding

De opbrengsten uit de lokale heffingen vormen een belangrijk deel (grootweg 20%) van de inkomsten van onze gemeente. Deze paragraaf geeft inzicht in de ontwikkelingen van de verschillende heffingen. De heffingen bestaan uit algemene heffingen en bestemmingsheffingen (retributies). De opbrengsten van de algemene heffingen, zoals onroerendezaakbelastingen, hondenbelasting en verblijfsbelasting, behoren tot de algemene dekkingsmiddelen. Bij bestemmingsheffingen en retributies, zoals de afvalstoffenheffing, rioolheffing of leges, is sprake van een samenhang tussen de opbrengst en bepaalde aanwijsbare kosten of tegenprestaties.

In de Gemeentewet en enkele bijzondere wetten, staat aangegeven welke belastingen een gemeente mag heffen. Wij benutten een groot deel van de toegestane belastingsoorten. U besluit tot het invoeren, wijzigen of afschaffen van belastingen door het vaststellen van een verordening. Voor elke heffing stelt u een afzonderlijke verordening vast.

Beleidskaders

U stelde de verordeningen vast voor alle gemeentelijke belastingen en heffingen. In deze verordeningen is ook opgenomen of kwijtschelding mogelijk is. Bij het vaststellen van de tarieven voor 2022 golden de volgende uitgangspunten:

- De afvalstoffenheffing, rioolheffing, lijkbezorgingsrechten en leges mogen wettelijk gezien maximaal 100% kostendekkend zijn. Concreet betekent dit dat de geraamde baten van deze belastingen niet hoger mogen zijn dan de geraamde lasten die hiermee verband houden. Wij voldoen hieraan. Bij sommige heffingen, zoals lijkbezorgingsrechten, en rioolheffing zien wij af van volledige kostendekking;
- Het te hanteren inflatiepercentage voor 2022 is 3,0% (raming CPB);
- In 2021 is een onderzoek uitgevoerd naar de kostendekkendheid van de rioolheffing. In het kader van het ZBB-traject heeft uw raad echter besloten om het tarief rioolheffing voor de inwoners niet te verhogen. Dat betekent dat de voorgestelde tarieven uit het Gemeentelijk RioleringsPlan (GRP) leidend blijven. De kostendekkendheid was hierdoor 94%;
- De gemeente heeft, naast de zorgplicht voor de afvoer van huishoudelijk afvalwater, ook een zorgplicht voor de afvoer van hemelwater en grondwater. Daarom zijn objecten als schuurtjes, garageboxen en bergingen vanaf 2022 in de heffing betrokken;
- In september 2022 is er een onderzoek gedaan naar alle te heffen belastingen en rechten. Alle voor- en nadelen zijn op een rijtje gezet. Er is voor de toekomst geen andere keuze gemaakt op het belastinggebied.

Externe ontwikkelingen

Met ingang van 2022 mochten wij geen precariobelasting meer heffen.

In 2022 heeft de gemeente Buren verblijfsbelasting in plaats van toeristenbelasting opgelegd.

Ten aanzien van de leges werd afgesproken om de mogelijkheden te verkennen om de kosten voor de leges anders in te richten met de komst van de Omgevingswet. Dit onderzoek is afgerond, maar de invoering van de nieuwe Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging bouwen (Wkb) is echter uitgesteld tot 1 januari 2024.

Risico's

Onze uitgangspunten voor de nieuwe Omgevingswet is streven naar 100% kostendekkendheid. De gemeenteraad is meegenomen in de voorbereidingen en wordt op 6 juni 2023 op de hoogte gesteld van de (financiële) uitkomsten.

Belastingen

Inleiding

Op grond van de Gemeentewet kan de gemeente belastingen heffen. Bij een belasting mag de gemeente het tarief en de opbrengst zelf bepalen. De onroerendezaakbelastingen (OZB) is in onze gemeente de belangrijkste lokale belasting. Daarnaast kent de gemeente Buren hondenbelasting en verblijfsbelasting.

Hondenbelasting

Inleiding

De hondenbelasting is gebaseerd op artikel 226 van de Gemeentewet. De belasting wordt geheven naar het aantal honden dat wordt gehouden. De hondenbelasting is een algemeen dekkingsmiddel. Er is geen relatie tussen de opbrengsten van deze belasting en de dienstverlening vanuit de gemeente.

Ontwikkelingen

Er zijn geen bijzondere externe ontwikkelingen.

Beleidskaders

U stelde de verordeningen hondenbelasting vast. Bij het vaststellen van de tarieven voor 2022 golden de uitgangspunten uit het coalitieakkoord. Dit betekent dat wij de opbrengst met € 20.000 per jaar terugbrengen tot nul en de tarieven hier op aanpassen.

Risico's

Als het aantal aanmeldingen afneemt dan heeft dit gevolgen voor het tarief. Het tarief kan dan stijgen omdat we de inkomsten moeten verhalen bij minder hondenbezitters.

Onroerende zaakbelastingen

Inleiding

De onroerende-zaakbelastingen (OZB) wordt geheven op grond van artikel 220 van de Gemeentewet. Er worden twee soorten belastingen geheven:

- een eigenarenbelasting van de eigenaren van woningen en van niet-woningen;
- een gebruikersbelasting van de gebruikers van niet-woningen.

Bij niet-woningen met woondelen (zoals een boerderij of een winkelpand met bovenwoning) wordt voor de gebruikersbelasting de waarde van die woondelen buiten beschouwing gelaten.

Grondslag

De grondslag voor de OZB is de waarde op basis van de wet waardering onroerende zaken (WOZ). Deze waarde wordt jaarlijks opnieuw vastgesteld. Begin van het jaar heeft iedere belastingplichtige een nieuwe WOZ-beschikking ontvangen gecombineerd met de OZB-aanslag.

Gebruik WOZ-waarde in Woningwaarderingstelsel

De WOZ-waarde heeft invloed op de maximaal redelijke huurprijs voor huurwoningen. Het puntensysteem van het woningwaarderingstelsel is deels gebaseerd op de WOZ-waarde van de woning. Veel huurders van woningen hebben daardoor een formeel belang bij de WOZ-waarde van hun woning. De jaarlijkse huurverhoging kan beïnvloed worden door de maximaal redelijke huurprijs die direct samenhangt met de WOZ-waarde. Daarom is het van belang dat de huurder van woningen de mogelijkheid heeft om bezwaar te maken tegen de WOZ-waarde. Zij ontvangen dus ook een WOZ-beschikking

Ontwikkelingen

Er zijn geen bijzondere ontwikkelingen.

Beleidskaders

U stelde de verordening onroerende-zaakbelastingen (OZB) vast. In deze verordening is ook opgenomen of kwijtschelding mogelijk is.

Risico's

Los van financiële risico's als gevolg van economische ontwikkelingen en de gevolgen van corona (financiële problemen) zijn er geen specifieke risico's. Het risico betreft het niet kunnen innen en/of het extra moeten kwijtschelden van de belastingen.

Verblijfsbelasting

Inleiding

Op grond van artikel 224 van de Gemeentewet wordt verblijfsbelasting geheven voor het houden van verblijf met overnachting binnen de gemeente in hotels, pensions, op campings en vakantieparken. Met ingang van 2021 (opgelegd in 2022) heffen we ook verblijfsbelasting voor arbeidsmigranten. De verblijfsbelasting is een algemeen dekkingsmiddel. Er is geen relatie tussen de opbrengsten van deze belasting en de dienstverlening vanuit de gemeente.

Ontwikkelingen

In 2022 zijn we gestart met het opleggen van verblijfsbelasting voor arbeidsmigranten. We hadden beloofd om in 2022 het forfait te onderzoeken. Het onderzoek is echter nog niet afgerond. Het onderzoek is in 2023 gereed.

Beleidskaders

U stelde de verordeningen voor verblijfsbelasting vast.

Risico's

Het opleggen van de aanslagen met betrekking tot de arbeidsmigranten ging moeizaam. Dat komt omdat we niet alle gegevens uit aangiftes hebben ontvangen. De definitieve aanslag over 2022 wordt in het eerste kwartaal van 2023 opgelegd.

Heffingen

Inleiding

Op basis van de Gemeentewet kan de gemeente naast belastingen ook rechten heffen. Bij de rechten zijn wij in tegenstelling tot de belastingen niet helemaal vrij in het bepalen van het tarief. Het tarief van een recht mag maximaal kostendekkend zijn. Tegenover de betaling van rechten staan rechtstreekse diensten. Hier mogen wij geen winst op maken. De kostendekkendheid wordt beoordeeld op basis van de begrote inkomsten en uitgaven.

Wij kennen een afvalstoffenheffing (via de AVRI), begraafrechten, rioolrechten en de leges voor bijvoorbeeld paspoorten, rijbewijzen en vergunningen.

Afvalstoffenheffing (via AVRI)

Inleiding

Afvalstoffenheffing wordt geheven op grond van de Wet milieubeheer. De heffing leggen wij op aan de gebruikers van percelen, waarvoor wij verplicht zijn huishoudelijk afval in te zamelen. Wij hanteren het diftar-systeem. Dit houdt in dat wij naast een vast bedrag per huishouden, een bedrag per lediging van de afvalcontainer/zak in rekening brengen. Uitgangspunt bij de tariefsbepaling is 100% kostendekkendheid.

Ontwikkelingen

Er waren geen bijzondere externe ontwikkelingen.

Beleidskaders

De gemeente Buren laat de afvalstoffenheffing door een gemeenschappelijke regeling over aan Avri. De tarieven worden door het bestuur van Avri bepaald. Er is sinds 2019 sprake van een vast tarief en een variabel (per afvalzak) tarief. Meer informatie vindt u op de website van Avri.

Risico's

Deelname aan een gemeenschappelijke regeling levert altijd een risico op. Voor meer informatie over de actuele risico's bij de Avri wordt verwezen naar de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing en de paragraaf verbonden partijen.

Lijkbezorgingsrechten

Inleiding

Op grond van artikel 229, eerste lid, aanhef en onderdelen a en b, van de Gemeentewet kunnen lijkbezorgingsrechten worden geheven.

Ontwikkelingen

Ten aanzien van de begraafrechten kan de gemeente niet maximaal kostendekkend werken. Het onderhoud van de begraafplaatsen kan niet gedekt worden uit de onderhoudsrechten. De gemeente heeft een maatschappelijke rol als het gaat om het beschikbaar stellen en onderhouden van begraafplaatsen. Slechts een handvol belastingplichtigen – de rechthebbenden op een graf - kan in de heffing van de onderhoudsrechten worden betrokken.

In 2023 komt er een onderzoek met betrekking tot de begraafplaatsen. Dit kan gevolgen hebben voor de tarieven.

Beleidskaders

De gemeente Buren stelde de verordening lijkbezorgingsrechten vast.

Risico's

Er zijn geen bijzondere risico's.

Leges

Inleiding

Voor het door ons verlenen van diensten heffen wij leges. In de Legesverordening op grond van artikel 229 van de Gemeentewet is geregeld voor welke diensten leges verschuldigd zijn. Belastingplichtig is degene die de dienst aanvraagt, dan wel degene voor wie de dienst is verleend.

Ontwikkelingen

Ten aanzien van de leges werd afgesproken om de mogelijkheden te verkennen om de kosten voor de leges anders in te richten met de komst van de Omgevingswet. Het onderzoek is afgerond, maar de invoering van de nieuwe Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging bouwen (Wkb) is uitgesteld tot 1 januari 2024 (definitief).

Beleidskaders

U stelde de verordening vast voor de leges. Bij het vaststellen van de tarieven voor 2022 gold het volgende uitgangspunt.

Bij het bepalen van rechten is de gemeente niet helemaal vrij in het bepalen van het tarief. Het tarief van een recht mag maximaal kostendekkend zijn. Concreet betekent dit dat de geraamde baten van deze heffingen niet hoger mogen zijn dan de geraamde lasten, die hiermee verband houden. Tegenover de betaling van rechten staan rechtstreekse diensten. Er mag dus niet bewust winst op worden gemaakt;

Risico's

In 2022 zijn de voorbereidingen getroffen om te anticiperen op de komst van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging bouwen (Wkb). De nieuwe ingangsdatum is 1 januari 2024.

Rioolheffing

Inleiding

De rioolheffing is gebaseerd op artikel 228a van de Gemeentewet. Deze heffing is gebaseerd op de Wet verankering en bekostiging van gemeentelijke watertaken. Op basis van deze wet gaat de rioolheffing over het verhaal van kosten die gemoeid zijn met alle collectieve maatregelen die de gemeente noodzakelijk acht voor een doelmatig werkende riolering én om verhaal van kosten van alle overige maatregelen voor hemelwater en grondwater. Het gaat hierbij om de volledige uitvoering van de gemeentelijke watertaken.

Ontwikkelingen

In 2021 is een onderzoek uitgevoerd naar de kostendekkendheid van de rioolheffing.

In het kader van het ZBB-traject heeft de raad echter besloten om het tarief rioolheffing voor de inwoners niet te verhogen. Dat betekent dat de voorgestelde tarieven uit het Gemeentelijk RioleringsPlan (GRP) leidend blijven. Eigenaren van een woning betalen in 2023 € 245,00 en eigenaren van een niet-woning (bedrijf/kantoor/school) € 490,00. De huidige kostendekkendheid is 94%.

De gemeente heeft, naast de zorgplicht voor de afvoer van huishoudelijk afvalwater, ook een zorgplicht voor de afvoer van hemelwater en grondwater. Daarom zijn objecten als schuurtjes, garageboxen en bergingen vanaf 2022 in de heffing betrokken

Beleidskaders

U stelde de verordening rioolheffing vast.

Risico's

Geen risico's

Overzicht tarieven

Soort belasting of heffing	Werkelijk		% Verschil	
	2020	2021	2022	2022-2021
Belastingen				
Hondenbelasting				
- per hond	64,65	57,75	52	-9,96%
- kennel	353,95	289	260	-10,03%
Onroerende zaakbelastingen				
- woningen	0,1401%	0,1464%	0,1321%	-9,77%
- niet woningen (eigendom)	0,2691%	0,2912%	0,2824%	-3,02%
- niet-woningen (gebruik)	0,2041%	0,2081%	0,2005%	-3,65%
Precariobelasting	5,00	5,00	0,00	-100,00%
Toeristenbelasting	1,25	1,26	1,27	0,79%
Heffingen				
Afvalstoffenheffing (via Avri)	211,00	270,00	279,00	3,33%
Jaarlijks onderhoudsrecht				
- graf vanaf 12 jaar	130,30	132,50	134,62	1,60%
- kindergraf 1 tot 12 jaar	65,15	66,25	67,30	1,58%
- kindergraf tot 1 jaar	32,60	33,10	33,65	1,66%
Rioolheffing				
- woningen	230,00	235,00	240,00	2,13%
- niet woningen (eigendom)	460,00	470,00	480,00	2,13%

Opbrengsten

Soort belasting of heffing (bedragen x € 1.000)	Werkelijk		Begroting	Verschil
	2021	2022	2022	
Belastingen				
Baten hondenbelasting	162	168	164	-4
Baten OZB eigenaren niet-won.	1.337	1.439	1.365	-74
Baten OZB eigenaren woningen	5.404	5.473	5.403	-70
Baten OZB gebruikers	802	867	816	-51
Baten precariobelasting				-
Baten verblijfsbelasting	183	320	291	-29
Totaal belastingen	7.888	8.267	8.039	-228
				-
Heffingen				-
Afvalverwijdering en verwerking	2.968	3.094	3.152	58
Baten rioolheffing	2.915	3.027	3.018	-9
Baten secretarieleges burgerzaken	54	80	84	4
Begraafplaatsrechten	174	163	166	3
Totaal heffingen	6.111	6.364	6.420	56

Lokale lastendruk

Inleiding

Over de lokale lastendruk wordt jaarlijks door verschillende organisaties gepubliceerd. In deze publicaties wordt bij het bepalen van de lastendruk veelal uitgegaan van verschillende gegevensverzamelingen en methoden van berekening en grondslagen. In de ene publicatie wordt bijvoorbeeld gewerkt met gemiddelden, in een andere worden verschillende standaard profielen onderscheiden of wordt alleen een aantal geselecteerde heffingen opgenomen. Hierbij gaat het vrijwel altijd uitsluitend om de lasten voor bewoners, en niet voor bedrijven.

Informatie over lastendruk is onder andere te vinden bij het [Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden \(COELO\)](#) en op [waarstaatjegemeente.nl](#).

Hierna vindt u een overzicht van de gemiddelde lastendruk van een meerpersoonshuishouden

Ontwikkelingen

Ontwikkeling lasten per huishouden

Soort	2020	2021	2022
Afvalstoffenheffing	289	302	305
Onroerende zaakbelasting	451	506	560
Rioolrecht	230	235	240
Totale lokale lasten	970	1.043	1.105

Kwijtschelding

Inleiding

Als inwoners de gebruikersaanslagen voor gemeentelijke belasting niet kunnen betalen, kunnen zij de gemeente vragen om kwijtschelding. Om te bepalen of zij voor kwijtschelding in aanmerking komen, kijken wij o.a. naar het vermogen en de inkomsten en uitgaven van inwoners. Wij kennen de mogelijkheid voor kwijtschelding bij de afvalstoffenheffing en de begrafenisrechten. Omdat de kwijtscheldingen voor de afvalstoffenheffing behandeld en afgewikkeld worden door Avri is het aantal hier vermelde kwijtscheldingen erg laag in verhouding met andere gemeenten.

Ontwikkelingen

Door de coronacrisis zijn de economische omstandigheden verslechterd. Dit kan ook zijn weerslag op het aantal kwijtscheldingsverzoeken hebben. Wij merken zien geen enorme toename van het aantal verzoeken.

Overzicht verzoeken

Aantallen	2018	2019	2020	2021	2022
Verzoeken	2	2	2	4	7
Toegekende verzoeken	0	0	1	0	0

Bezwaar en beroep

Inleiding

Naar aanleiding van de aanslagen gemeentelijke belastingen ontvangen wij bezwaarschriften en kwijtscheldingsverzoeken. Als een inwoner het niet eens is met de uitspraak op het bezwaarschrift dan kan hij beroep aantekenen bij de rechtbank of hoger beroep bij het gerechtshof

Ontwikkelingen

Omdat er steeds meer no cure no pay bureaus zijn, ontvangen wij meer bezwaar en beroepen. Deze bezwaren kosten veel meer tijd dan een bezwaarschrift van een inwoner. Wij geven onze inwoner sinds 2019 de gelegenheid om binnen de zes weken na de dagtekening van de beschikking/de aanslag de mogelijkheid om contact met ons op te nemen. Deze informele aanpak heeft ervoor gezorgd dat de gemeente Buren ondanks de stijging van het tarief en de stijging van de WOZ-waarde niet veel extra formele bezwaren hebben ontvangen.

Overzicht bezwaar- en beroepschriften

Aantallen	2018	2019	2020	2021	2022
Bezwaarschriften	153	244	289	298	259
Beroepschriften	12	17	19	11	10
Hoger beroepschriften	0	2	1	0	3

Conclusie

Het aantal bezwaar en beroepschriften loopt in lijn met de aantallen in voorgaande jaren.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Het Besluit begroting en verantwoording (BBV) bepaalt dat we een paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing opnemen in het jaarverslag. In [artikel 11 lid van het BBV](#) staan de bepalingen hierover genoemd.

De paragraaf weerstandsvermogen geeft aan hoe robuust Buren is. Door aandacht te hebben voor het weerstandsvermogen willen we zoveel mogelijk voorkomen dat substantiële risico's dwingen tot extra bezuinigingen en/of noodzaken tot een bijstelling van de uitvoering van de programma's. Door het voeren van risicomanagement willen we ervoor zorgen dat indien risico's optreden ze zo weinig mogelijk nadelig effect hebben op de uitvoering van het bestaande beleid en onze voorzieningen. Naast het in kaart brengen en beheersen van risico's en sturen hierop is het stimuleren en vergroten van risicobewustzijn in de organisatie een van de belangrijkste subdoelstellingen de komende jaren.

De nieuwe nota Risicomanagement en weerstandsvermogen stelde u vast op 31 maart 2023. Deze nota staat met name in het teken van het borgen van een verbeterd risicomanagementproces. In juni 2022 bespraken we in de auditcommissie de concept nota en dit proces. We spraken af dat we medio 2022 bij het opstellen van de begroting 2023 voor het eerst gaan werken volgens dit proces en in november 2022 evalueren. De evaluatie is in november 2022 besproken in de auditcommissie en akkoord bevonden. De actualisatie voor de jaarstukken 2022 moet u zien als een eerste actualisatie na de evaluatie. Voor de jaarstukken 2022 hebben we dus de risico's uit de begroting 2023 herijkt. Hier kwamen minimale aanpassingen uit.

Beleid(skader)

Het gemeentelijke beleid is vastgelegd in de nota Risicomanagement en weerstandsvermogen 2023. In deze paragraaf gaan we uit van de bepalingen uit deze nota, namelijk:

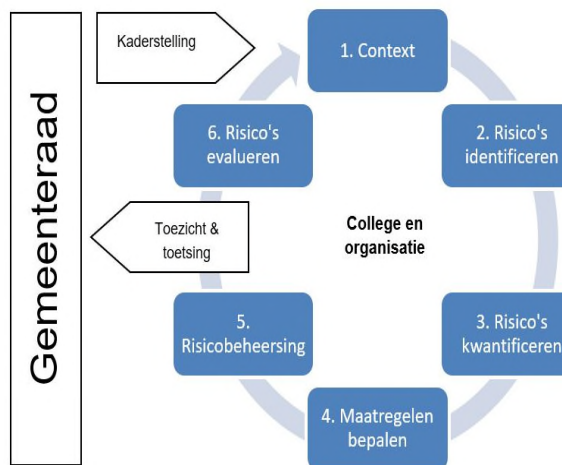
- Een toelichting op het doorlopen proces;
- Het weerstandsvermogen (beschikbare en benodigd);
- De risico-inventarisatie: belangrijkste niet-financiële (strategische) en financiële risico's;
- Een oordeel over het weerstandsvermogen (weerstandratio);

Ontwikkelingen

Toelichting doorlopen proces

Risicomanagement is een cyclisch proces dat we tweemaal per jaar doorlopen. Bij het opstellen van de begroting en bij de jaarstukken. We doorlopen de stappen om risico's in beeld te brengen en leggen dit vast in een risicoregister. We maken hierbij keuzes hoe we met geconstateerde risico's omgaan. In de bestuursrapportages rapporteren we alleen over de voortgang van het weerstandratio als daartoe aanleiding voor is.

Met dit proces willen we het risicobewustzijn in de organisatie breed stimuleren en doorlopend beheren (in beeld brengen/ houden van) en beheersen (borgen in vast proces) van alle typen risico's.

Risico's

Vergeleken met de laatste actualisatie medio 2022 voor de begroting 2023 zijn er geen veranderingen. Als we vergelijken met de risico die we opnamen in de begroting 2022 hebben we het bedrag verhoogd voor verbonden partijen en open einde regelingen. Dit komt niet zozeer door een groter risico, maar meer door de betere analyse die hieraan ten grondslag ligt. Een specifiek risico dat zich voordeed in 2022 was de ransomware aanval. De kosten zijn verwerkt in het saldo van de jaarrekening 2022. Vanaf 2023 troffen we meerdere maatregelen, waardoor dit specifieke risico komt te vervallen. Uiteraard blijft dit een algemeen risico.

Weerstandsvermogen

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft de mate aan waarin we in staat zijn om financiële tegenvallers op te vangen zonder dat dit leidt tot een directe aanpassing van het beleid. Voor het beoordelen van de 'weerstand' is inzicht nodig in de omvang en de achtergronden van de risico's (benodigd) en het aanwezige vrije vermogen (beschikbaar). Het gaat hierbij alleen om risico's waarvoor geen of wellicht onvoldoende verzekeringen zijn afgesloten, voorzieningen zijn gevormd of budgetten binnen de begroting beschikbaar zijn.

Beschikbaar weerstandsvermogen

Het geheel van beschikbare middelen waaruit we tegenvallers kunnen bekostigen zonder dat we de begroting en het beleid (direct) moeten aanpassen. Het beschikbare weerstandsvermogen verdelen we in structureel en incidenteel weerstandsvermogen:

Incidenteel:	Structureel:
1. algemene reserve(s); 2. vrij besteedbare bestemmingsreserve(s); 3. vrije begrotingsruimte; 4. post onvoorzien.	5. onbenutte belastingcapaciteit; 3. vrije begrotingsruimte.

Het beschikbare weerstandsvermogen bestaat uit:

1. algemene reserve (inclusief reserve weerstandsvermogen)

De algemene reserve bestaat uit twee delen. Het vrij aanwendbare deel, en het bekleemde deel als onderdeel van het weerstandsvermogen. Beide delen vormen samen één reserve en het totaal beschikbare bedrag om incidenteel risico's op te vangen.

2. vrij besteedbare bestemmingsreserves

De aanwezige bestemmingsreserves beoordelen we op de noodzaak van handhaving. Hiervan is sprake als er claims op liggen of wanneer we er vastgesteld beleid mee realiseren. Als u de bestemming nog kunt wijzigen en een 'vrije' keuze heeft om de reserve anders in te zetten dan houden we hier rekening mee.

3. vrije begrotingsruimte

Er is geen begrotingsruimte in 2023. In 2023 is het saldo van de begroting € 1.067.000 negatief. We houden rekening met het saldo inclusief incidentele posten. Het onderscheid tussen incidenteel en structureel is hier niet relevant. Mocht de begroting de realiteit worden dan houden we geen geld over en moeten we dit bedrag onttrekken uit de algemene reserve.

4. post onvoorzien

U besloot bij het project Zero Based Budgeting de post onvoorzien in de begroting te schrappen.

5. onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit bestaat uit de mogelijkheden die wij hebben om binnen de wettelijke grenzen onze belastingopbrengsten te verhogen. De totale onbenutte belastingcapaciteit bedraagt € 721.000.

Het totale beschikbare weerstandsvermogen ziet er als volgt uit:

Overzicht beschikbaar weerstandsvermogen (bedragen x € 1.000)	Werkelijk 2023
<i>Incidenteel weerstandsvermogen</i>	
Algemene reserve (inclusief reeds door de raad vastgestelde verplichtingen tot en met april)	10.871
Vrij besteedbare reserve	0
Vrije begrotingsruimte (inclusief begrotingswijzigingen 2023-01/02)	-1.027
Post onvoorzien	0
Saldo incidenteel	9.844
<i>Structureel weerstandsvermogen</i>	
Onbenutte belastingcapaciteit	721
Saldo structureel	721

Benodigd weerstandsvermogen

Op basis van onze risico-inventarisatie maken we onderscheid tussen financiële en niet financiële (strategische) risico's. Op basis van de financiële risico's bepalen wij ons benodigd weerstandsvermogen.

Risico's

Risicomanagement

Risico-inventarisatie

Bij dit onderdeel presenteren wij de risico's. Onder een risico verstaan we het gevaar voor (financiële) schade of verlies als gevolg van interne en/of externe omstandigheden. Het risico heeft betrekking op het samenvallen van die bepaalde omstandigheden (de kans) en de negatieve gevolgen (de schade). Wij hebben de risico-inventarisatie geactualiseerd, de risico's geanalyseerd en beoordeeld en vervolgens zoveel als mogelijk gekwantificeerd. De risico's doen zich namelijk nooit allemaal in hetzelfde jaar voor.

We verdelen onze risico's als volgt:

1. Niet financiële (strategische) risico's;
2. Financiële risico's:
 - a) Politiek (maatschappelijk en bestuurlijk);
 - b) Economisch;
 - c) Schades;
 - d) Operationeel (o.a. organisatie, bedrijfsmiddelen, openeinderegelingen, verbonden partijen);
 - e) Juridisch;
 - f) Rest risico's.

Niet financiële (strategische) risico's

Niet alle risico's die we identificeren kunnen we kwantificeren en wegen. Een reden is dat de risico's nog dermate onduidelijk/ onzeker zijn dat we geen inschatting kunnen maken van de potentiële omvang van het risico. Een andere oorzaak kan zijn dat de omvang van het risico afhankelijk is van scenario's of (strategische) keuzes. We moeten eerst weten welke richting we op gaan.

De risico's die we niet kwantificeren nemen we ook niet mee in de bepaling van het weerstandsvermogen. Toch kunnen deze risico's op termijn een belangrijke impact hebben op het weerstandsvermogen. Het is daarom wel van belang dat we deze risico's in beeld hebben en houden.

Thema	Oorzaak	Risicogebeurtenis	Mogelijk gevolg	Beheersmaatregel
Organisatie-ontwikkeling	De organisatie is met haar structuur op basis van domeinen geschikt voor het werken aan strategische opgaven. Dit sluit aan bij het toekomstprofiel. De organisatie is bezig om zichzelf te ontwikkelen. Wel is de organisatie kwetsbaar: vanwege de omvang (met eenpitters-functies tot gevolg), de uitdaging om talent en strategisch vermogen aan te trekken en te behouden en de hoge werkdruk.	Door het toenemen van taken met als gevolg een te hoge werkdruk en krapte qua medewerkers bestaat de kans dat het ziekteverzuim ook toeneemt. Hierdoor ontstaat er nog meer druk op de medewerkers en de organisatie.	De ambitie en de doelen van de organisatie worden niet gehaald. Daarnaast wordt het steeds lastiger om gekwalificeerde mensen te werven met als gevolg dat we in een negatieve spiraal terecht komen.	We hebben een aantal instrumenten ontwikkeld en deze worden ingezet in 2023. Daarnaast leggen we de focus op het binden en boeien van onze medewerkers, zodat ze graag bij ons komen en blijven werken. Hiervoor zijn ook budgetten gevraagd in de begroting.
ICT en Informatie-veiligheid	Cybercrime: aanvallen op onze data en systemen.	De ontwikkelingen in de digitale wereld gaan razendsnel. Niet alleen bij en binnen overheden, maar ook bij cybercriminelen en hackers. Het is ons streven om ons zo goed mogelijk tegen cybercriminaliteit te beschermen. Zowel vanuit het Rijk als vanuit onszelf nemen we daarvoor diverse maatregelen. Desondanks is het risico slachtoffer te worden van cybercriminelen niet uit te sluiten.	Gijzeling van systemen, diefstal van data.	We blijven de maatregelen en adviezen vanuit de Baseline Informatiebeveiliging Overheid invoeren en doorvoeren. Daarnaast streven we ernaar, met behulp van de GAP-analyse Vergelijking bestaand met (gewenst) die we nu uitvoeren, onze systemen technisch gezien zo goed mogelijk met de huidige kennis te beveiligen. Daarnaast investeren in bewustwording van medewerkers op het gebied van informatieveiligheid. Ook volgen wij de plannen van het Rijk op de voet.

Thema	Oorzaak	Risicogebeurtenis	Mogelijk gevolg	Beheersmaatregel
De continue veranderende wereld en de impact op onze meerjarenplannen	Snel veranderende wereld.	Innovaties en ontwikkelingen in de (digitale) wereld zijn aan de orde van de dag. In ons I&A-plan hebben wij ambitieuze doelen opgenomen voor een periode van 2021 -2025. Hierdoor kan mogelijk scheefgroei ontstaan, wat consequenties kan hebben voor de uitvoering van het uitvoeringsplan.	Scheefgroei tussen externe ontwikkelingen en onze meerjarenplannen.	Dit vraagt om scherpe monitoring van de plannen én om het goed volgen van ontwikkelingen en innovaties. Daarnaast moet er ruimte en flexibiliteit zijn om kansen te pakken om zodoende ontwikkelingen binnen de gemeente Buren te versnellen en niet achterop te raken.
Zero based budgeting (ZBB)	ZBB maatregelen worden niet of later gerealiseerd.	Mogelijke begrotingstekorten.	Extra andere bezuinigingen noodzakelijk.	Tijdige en alerte signalering en tijdig andere bezuinigingsvoorstellen aandragen.
Ondermijning	De onderwereld mengt zich met de bovenwereld.	Er is sprake van ondermijning.	Er is geen veilige woon-werk en leefomgeving.	Reduceren mogelijke gevolgen. Beleid t.a.v. ondermijning, voorlichting en preventie. Goede samenwerking met ketenpartners.
Stroomnet	Overvragen van de capaciteit stroomnet.	Nieuwe aansluitingen voor woningbouw-locaties, bedrijven of duurzame projecten.	Aansluiting is niet mogelijk of stroomlevering wordt bij pieken afgesloten. Dit heeft gevolgen voor economie, woningbouw, projecten etc.	Het is aan Liander om maatregelen in het netwerk te nemen. Wij kunnen alleen aandringen en regionale afspraken maken.
Verkopen van grond en gebouwen door overheid	Didam-arrest	Door uitspraak Hoge Raad is er een verplichting tot openbaar aanbieden van panden en gronden bij uitgifte.	Mogelijke schadeclaims.	Publiceren van alle gronden en gebouwen bij uitgifte vooraf conform vastgestelde spelregels. Deze spelregels zijn inmiddels vastgesteld en voeren we uit.

Thema	Oorzaak	Risicogebeurtenis	Mogelijk gevolg	Beheersmaatregel
Stikstof	De Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) is in strijd met Europese regels van de Habitatrichtlijn.	De Raad van State besloot in mei 2019 dat gemeenten de (PAS) niet mogen gebruiken om toestemming of vergunning te verlenen voor activiteiten die leiden tot een stikstoftoename in Natura 2000-gebieden.	Het woningprogramma is niet haalbaar.	Knelpunten (regionaal) bespreken met de provincie die de uitkomsten uit deze gesprekken voorlegt aan de Rijksoverheid. Daarnaast speelt het gebiedsgerichte Nationaal Programma Landelijk Gebied.
Duurzaamheid	Structureel beperkte middelen voor een omvangrijke meerjarige opgave.	Uitvoering landelijke en lokale ambities energietransitie, klimaatadaptatie en circulaire economie.	Ambitie niet realiseren.	Accepteren wil hier zeggen de afweging maken om eigen budget in te zetten of ambities bij te stellen. Incidentele middelen reserveren we in een reserve.

Financiële risico's

Op hoofdlijnen per risico categorie zien onze risico's er als volgt uit:

Overzicht risico categorieën	Bedrag (x € 1.000)
Politiek	0
Economisch	790
Schades	320
Operationeel	2.500
Juridisch	900
Rest	460
Totaal	5.000

Overzicht belangrijkste risico's:

Risico's	Bedrag (x € 1.000)	Categorie
Open einde regelingen	875	Operationeel
Gemeenschappelijke regelingen	750	Operationeel
Anders verzekeren	100	Rest
ICT en informatieveiligheid	500	Operationeel
Planschade	500	Operationeel
Stelpost prijsinflatie in de begroting ontoereikend	375	Economisch
Aansprakelijkheidstelling	375	Juridisch
Energie armoede	250	Economisch
Rampen, calamiteiten, klimaatverandering en besmettelijke ziektes die de volksgezondheid bedreigen.	215	Schade
Vandalisme	200	Operationeel
Gevolgen stikstofbesluit voor uitvoering bouwprojecten	200	Rest
Overig	660	Alle
Totaal	5.000	

Weerstandscapaciteit

Weerstandratio

Om het weerstandsvermogen te kunnen beoordelen, zetten we het benodigd weerstandsvermogen af tegen het beschikbare weerstandsvermogen. De uitkomst van deze berekening vormt de ratio van het weerstandsvermogen en ziet er als volgt uit:

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbaar weerstandsvermogen}}{\text{Benodigd weerstandsvermogen}}$$

We maken gebruik van een waarderingstabel om de uitkomst van de berekening te beoordelen:

Waarderingcijfer	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	$> 2,0$	Uitstekend
B	$1,4 < x < 2,0$	Ruim voldoende
C	$1,0 < x < 1,4$	Voldoende
D	$0,8 < x < 1,0$	Matig
E	$0,6 < x < 0,8$	Onvoldoende
F	$< 0,6$	Ruim onvoldoende

U besloot dat de weerstandratio tenminste 1 (categorie C) moet zijn. Een weerstandratio van 1 houdt in dat we alle geïnventariseerde risico's kunnen opvangen en in die periode maatregelen kunnen nemen. Deze maatregelen kunnen bijvoorbeeld bestaan uit het wegnemen of verkleinen van het risico of het verhogen van de beschikbare weerstandsvermogen.

Voor 2023 is de weerstandratio 2,21 (uitstekend):

Overzicht risico's	2023
<i>Beschikbaar vermogen</i>	
Incidenteel	9.844
Structureel	721
Totaal beschikbaar	10.565
Totaal benodigd	5.000
Weerstandratio	2,11

Financiële kengetallen

We zijn wettelijk verplicht in deze paragraaf te rapporteren over verschillende financiële kengetallen. Bij ministeriële regeling zijn nadere regels gesteld over de wijze waarop we de kengetallen vaststellen en in het jaarverslag opnemen.

De kengetallen geven u een globaal inzicht in de verwachte financiële ontwikkelingen in onze gemeente. Ook geven we een toelichting op de onderlinge verhouding tussen deze kengetallen en wat dat betekent voor onze financiële positie. Ze leveren daarmee een bijdrage aan de voor u kaderstellende en controlerende rol.

We onderscheiden voor elk kengetal drie categorieën: 'gezond' (groen), 'neutraal' (geel) en 'risicovol' (oranje):

Kengetal	Hoe interpreteren	Signaleringswaarden		
		Minst risicovol	Neutraal	Meest risicovol
1. Netto schuldquote				
a. zonder correctie doorgeleende gelden	Hoe lager het % hoe beter	< 90%	van 90% t/m 130%	> 130%
b. met correctie doorgeleende gelden	Hoe lager het % hoe beter	< 50%	van 90% t/m 130%	> 130%
2. Solvabiliteitsratio	Hoe lager het % hoe beter	> 50%	van 20% t/m 50%	< 20%
3. Grondexploitatie	Hoe lager het % hoe beter	< 20%	van 20% t/m 35%	> 35%
4. Structurele exploitatieruimte	Hoe lager het % hoe beter	> 0%	0%	< 0%
5. Belastingcapaciteit	Hoe lager het % hoe beter	< 95%	van 95% t/m 105%	> 105%

Verloop van de kengetallen					
Kengetallen	Jaarrekening 2020	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023
1a. Netto schuldquote	11%	0%	33%	-1%	16%
1b. Netto schuldquote gecorrigeerd	11%	0%	33%	-1%	16%
2. Solvabiliteitsratio	30%	27%	24%	32%	23%
3. Grondexploitatie	14%	6%	14%	2%	0%
4. Structurele exploitatieruimte	0,8%	4,2%	-0,9%	5,2%	0,8%
5. Belastingcapaciteit	131%	137%	115%	136%	122%

Netto schuldquote (hoe zwaar drukt onze schuld op de begroting?)

De schuldpositie wordt uitgedrukt in een percentage van de omvang van de jaarlijkse exploitatie (inkomsten exclusief mutaties in reserves). Bij de netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen houden we rekening met het effect van de verstrekte leningen op de schuldenlast.

Nadere toelichting: vergelijk het met een hypotheek. Hoeveel geld u kunt lenen, is afhankelijk van uw loon. De hoogte van de te dragen schuld hangt af van de inkomsten.

Solvabiliteitsratio (welk deel van ons bezit is betaald met eigen middelen?)

De mate waarin we in staat zijn om aan onze financiële verplichtingen te voldoen. Dit drukken we uit in een percentage van het eigen vermogen ten opzichte van het balanstotaal.

Structurele exploitatieruimte (hebben we voldoende structurele baten om de structurele lasten te dekken?)

Dit cijfer helpt mee om te beoordelen welke structurele ruimte we hebben om onze eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is.

Grondexploitatie (hebben we relatief veel grond en lopen wij daardoor risico?)

Het kengetal geeft aan hoe groot onze grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale geraamde baten. We berekenen de ratio door de bouwgrond in exploitatie te delen door de totale baten van de programmabegroting (exclusief mutaties reserves).

Belastingcapaciteit (hebben we veel lokale belastingen en is er ruimte om deze te verhogen?)

Hieronder verstaan we de woonlasten voor een meerpersoonshuishouden in jaar t ten opzichte van het landelijk gemiddelde in jaar t-1. Hiermee komt tot uitdrukking de ruimte om de belastingen te verhogen.

Conclusie:

Wanneer we de kengetallen in samenhang bekijken is het beeld over 2022 gunstig. We hebben een structureel overschot, waarbij we ruimte hebben om te lenen en de invloed van onze eigen grondexploitatie zeer gering is. Een hoge solvabiliteit en hoge belastingcapaciteit is dan minder relevant, want geld aantrekken en belastingen verhogen is niet nodig. Een trend die positief is wanneer we kijken naar de afgelopen jaarstukken.

Dit beeld vertaalt zich nog niet naar de begroting. De structurele exploitatieruimte is lager en er is minder ruimte om te lenen. Dit bevestigt de noodzaak om de maatregelen uit het ZBB-project te realiseren.

Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

Wij hebben een groot deel van ons vermogen geïnvesteerd in kapitaalgoederen in de vorm van gebouwen, wegen en bruggen, openbare verlichting, groen, riolering en water. Het onderhoud van deze goederen is een kerntaak van de gemeente en van groot belang voor onze inwoners, bedrijven en bezoekers. Het onderhoud van kapitaalgoederen is vastgelegd in beleid- en beheerplannen. In deze paragraaf gaan wij per kapitaalgoed in op het beleid, de kwaliteitsnormen, het onderhoud, de financiële middelen en de risico's die met het onderhoud samenhangen.

Beleidskaders

Het beleidskader is vastgelegd in:

- Integraal overzicht beheerplannen openbare ruimte 2020;
- Beleidsplan Begraafplaatsen 2020;
- Beleidsplan Openbare verlichting 2020;
- Beleidsplan Groen 2020;
- Gemeentelijk Verkeer- en Vervoersplan (GVVP).

In 2020 stelde u het beleidskader en de integrale beheerplannen openbare ruimte vast evenals de meerjarenonderhoudsbegroting vastgoed. De beheerplannen zijn gericht op een effectieve inzet van onze middelen om onze leefomgeving en het gemeentelijk vastgoed in de toekomst duurzaam en efficiënt te onderhouden. Naast de kwantiteit van het areaal geven de plannen ook inzicht in de kwaliteit, de kosten en de planning van het onderhoud.

Op de valreep van 2022 is het Uitwerkingskader vastgoed en accommodaties in concept gereed gekomen. Dit beleidskader wordt in maart voorgelegd aan de raad en kan als basis worden gebruikt om invulling te geven aan het ZZB-besluit.

Externe ontwikkelingen

Duurzaamheid en klimaatadaptatie worden steeds meer belangrijke uitgangspunten voor het gemeentelijk beleid, zo ook voor het beleid met betrekking tot de openbare ruimte. Daar zijn de gevolgen van klimaatverandering steeds meer voelbaar en zichtbaar. Het gemeentelijk beleid met betrekking tot de openbare ruimte is in 2024 toe aan een herziening. Dat is het moment om ook in het beleid met betrekking tot de openbare ruimte expliciet stil te staan bij duurzaamheid en klimaatadaptatie.

Het wordt steeds lastiger om vrijwilligers te vinden voor verschillende (ondersteunende taken). Dit geldt ook voor de speeltuinen. Steeds meer verenigingen stoppen daardoor noodgedwongen. Het speeltuinenbeleid wordt in 2023 herzien.

Het begraafplaatsenbeleid is in 2020 herzien. Het beleidsplan heeft een looptijd van 10 jaar. In de praktijk doen zich echter een aantal knelpunten voor, waardoor het beleid in 2023 wordt geëvalueerd en bijgesteld.

Risico's

Schaarste op de arbeidsmarkt, hoge inflatie met kostentoeename tot gevolg en de gevolgen van klimaatverandering leveren financiële en continuïteitsrisico's op. Ten aanzien van het gemeentelijk vastgoed geldt een verduurzamingsopgave. Hiervoor zijn nog geen middelen in de begroting opgenomen.

Conclusie

Met het vaststellen van de beheerplannen in mei 2020 en het meerjarenonderhoudsplan in december 2020 voldoen we aan de begrotingsrichtlijnen. Er is voldoende budget beschikbaar om onze kapitaalgoederen op het juiste kwaliteitsniveau te onderhouden.

Baggeren

Algemeen

We houden onze sloten op diepte door te baggeren. Daardoor dragen we bij aan een goed watersysteem en gezond water. We baggeren planmatig en gebiedsgewijs in aansluiting op de baggerplanning van het waterschap. Het waterschap heeft recent haar baggerstrategie gewijzigd. Daardoor sluiten de planningen niet meer op elkaar aan,

Beleid

Het afgelopen jaar wijzigden we ons beleid niet.

Financiële middelen

Door de strategiewijziging van het waterschap is de meerjarenplanning niet meer goed af te stemmen, waardoor we waarschijnlijk inkoopvoordeel missen.

Risico's

Komend jaar moeten we eerder dan gepland invulling geven aan de ontvangstplicht van baggerspecie uit de A-watgangen.

Voorziening baggeren watgangen	2020	2021	2022	2023	2024	2025
VZ eind van elk jaar	148.811	300.909	472.159	643.409	814.659	472.160

Begraafplaatsen

Algemeen

Op 14 juli 2020 heeft de raad het beleidsplan Begraafplaatsenbeleid 2020-2030 vastgesteld. We willen ruimte bieden voor invulling van individuele wensen zonder de collectieve betekenis van de begraafplaatsen uit het oog te verliezen. De indeling van de gemeentelijke begraafplaatsen is overzichtelijk, maar wel voor iedere kern uniek. Op elke begraafplaats komen dezelfde onderdelen van inrichting voor, zoals een afsluitbare toegangspoort, begrenzend beplanting om de begraafplaats heen en lagere beplantingsvormen op de begraafplaats. De begraafplaats bestaat daardoor uit verschillende vakken. De rust is op elke begraafplaats merkbaar. De functie begraven en gedenken vormt duidelijk de hoofdfunctie. De uitstraling van de begraafplaatsen is eenvoudig en rust. Deze uitstraling dient ook in de toekomst bewaard te blijven.

Beleid

In de uitvoering van het beleid doen zich een aantal knelpunten voor. Gezien het precaire karakter is in 2022 opdracht verleend om het vastgestelde beleid te evalueren en op onderdelen te herzien. In 2023 wordt een en ander afgerond. De actuele beleidskaders staan in het Beleidsplan begraafplaatsen 2020-2030. Het beheer van de begraafplaatsen voeren wij op kwaliteitsniveau A uit volgens de vastgestelde beheerplannen. Dit houdt in dat wij het onderhoud uitvoeren op het hoogste niveau. De hagen worden strak geknipt en de gazons vaak gemaaid. Ook wordt de onkruidbestrijding veelvuldig uitgevoerd. Dit zorgt ervoor dat de begraafplaatsen er schoon en netjes bij liggen en het beeld strak is. De toegepaste beheersystematiek is gelijk aan de ontwikkelde beheersystematiek openbare ruimte van de CROW.

Financiële middelen

Voor de herziening van het beleid is een bedrag van € 30.000 beschikbaar. In juli 2020 stelde u het beleidsplan vast. Uitgangspunt is, dat op termijn de begraafplaatsen kostendekkend zijn door het genereren van meer inkomsten door een hoger percentage grafuitgiftes, urnen nissen, urnengraven en as verstrooiingen. Daarvoor voeren we de vastgestelde verbeterplannen uit.

Risico's

- We hebben geen invloed op het aantal uit te geven graven en de bijbehorende inkomsten. Dit aantal fluctueert per jaar;
- Uit landelijk onderzoek blijkt dat de keuze voor cremen toeneemt. Gemiddeld zijn er 100 bijzettingen per jaar, waarvan slechts 40-45 nieuwe graven betreffen;

- Om op termijn kostendekkend te kunnen werken is het noodzakelijk dat het uitgiftepercentage van nieuwe graven van 45% tot 55% stijgt. Dit kan ook worden bereikt door een groter aandeel in urn bijzettingen. Ook in onze gemeente neemt het aantal crematies toe.
- Door de verlaging van tarieven voor as bestemmingen verwachten wij dat er op termijn meer gebruik gemaakt wordt van deze voorzieningen.

Voorziening afkoopsommen onderhoud begraafplaatsen	2020	2021	2022	2023	2024	2025
VZ eind van elk jaar	136.640	109.223	42.093	20.640	-5.813	-32.266

Een voorziening mag niet negatief zijn. In 2023 vindt een evaluatie van het begraafplaatsenbeleid plaats. Dan wordt ook een voorstel gedaan voor het positief houden van de voorziening.

Voorziening afkoopsommen grafrechten begraafplaatsen	2020	2021	2022	2023	2024	2025
VZ eind van elk jaar	57.174	73.565	76.432	84.553	92.675	100.797

Civieltechnische kunstwerken

Algemeen

Op basis van meerjarenplanningen voeren we jaarlijks onderhoudswerkzaamheden uit aan de civieltechnische kunstwerken. Bij de uitvoering hanteren we de uitgangspunten en de randvoorwaarden die vastliggen in het beheerplan Civieltechnische kunstwerken 2020 t/m 2025. Wij beheren een areaal van 556 civieltechnische kunstwerken. Hieronder vallen:

1. Beschoeiingen
2. Bruggen - fiets/voetbruggen, verkeersbruggen en duikerbruggen
3. Duikers - rechthoekige en buisvormige duikers
4. Overige civiele kunstwerken - keermuur, veerstoep, vijverbak en steigers

Beleid

De actuele beleidskaders uit 2016 zijn overgenomen in de oplegnotitie van de beheerplannen 'Integraal overzicht beheerplannen openbare ruimte 2020'. De oplegnotitie dient als voortgezet kader voor de periode 2020 tot en met 2025. Het beheerplan Civiele Kunstwerken 2020 t/m 2025 is één van de onderleggers van deze oplegnotitie. Het kwaliteitsniveau is vastgesteld op het niveau Aandacht. De toegepaste beheersystematiek is gelijk aan de ontwikkelde beheersystematiek openbare ruimte van de CROW.

Financiële middelen

- Voor klein onderhoud is structureel € 33.740 beschikbaar. Dit budget is bedoeld voor inspectie, reinigen en kleine herstelmaatregelen. Het gaat hier om jaarlijks terugkerende kosten;
- Voor groot onderhoud was in 2022 € 111.000 beschikbaar. Groot onderhoud betreft onder andere vervangen van voegovergangen of grootschalig herstel van betonconstructies (bruggen) en grootschalig herstellen van duikers (relinen). Groot onderhoud bekostigen we uit een reeds gevormde voorziening. Deze kosten komen periodiek (niet jaarlijks) voor;
- Voor vervangingen is een investeringskrediet beschikbaar gesteld van € 910.500 voor de periode 2020-2025. Eind 2022 resteert hiervan nog € 750.000.
- De voorziening is toereikend om het onderhoudsprogramma uit te voeren.

Risico's

- Door zwaarder en breder verkeer op de wegen wordt de berm zwaarder belast, wat een verzakking van het talud (de berm) van de watergangen kan betekenen. Om de fundatie van de wegen in stand te houden moet er meer en hogere beschoeiing worden geplaatst. Dit brengt extra aanleg- en beheerkosten met zich mee;
- Door onderhoudswerkzaamheden aan en rondom watergangen (baggeren/graafwerkzaamheden) storten steeds vaker bermen in. Dit ondervangen we door het plaatsen van beschoeiingen. Dit brengt extra aanleg- en beheerkosten met zich mee. Wij zijn met waterschap rivierenland in overleg om hier een oplossing voor te vinden.

- Bij vervanging van duikers worden door het waterschap eisen gesteld dit kan de aanleg/beheerkosten beïnvloeden
- Door de stijging van de prijzen van onder andere hout en staal is er een toename van de kosten. Hiermee wordt rekening gehouden door de onderhoudsmaatregelen continu af te stemmen met de onderhoudsplanning en zo binnen het budget te blijven, wanneer dit niet mogelijk is wordt dit kenbaar gemaakt.

Voorziening civiele kunstwerken	2020	2021	2022	2023	2024	2025
VZ eind van elk jaar	155.566	220.459	152.842	102.796	138.996	185.996

Gebouwen

Algemeen

Op 26 januari 2021 stelde u de geactualiseerde Meerjarenonderhoudsplanning (MJOP) gemeentelijk vastgoed vast. Daarmee is de basis gelegd voor het professioneel beheer en onderhoud van het gemeentelijk vastgoed voor de komende vier jaar. Elke vier jaar stellen we een nieuw MJOP op. Bij de besluitvorming rondom het ombuigingstraject in het najaar van 2021, heeft uw raad onder andere besloten het vastgoed af te stoten. Begin 2022 heeft een extern bureau opdracht gekregen om een haalbaarheidsstudie uit te voeren. De uitkomst van deze studie is verwerkt in het Uitwerkingskader vastgoed en accommodaties. Dit uitwerkingskader kan worden benut om tot een en plan van aanpak voor de (mogelijke) afstoting van ons vastgoed te komen. Dit plan wordt in maart 2023 aan de raad voorgelegd.

Eind 2021 heeft de Hoge Raad een uitspraak gedaan in een andere gemeente waarbij is bepaald dat transparantie en gelijke kansen voor potentiële kopers bij verkoop van gemeentelijk vastgoed voorop moet staan. Alleen in uitzonderlijke gevallen is eventuele onderhandse verkoop nog toegestaan.

Begin 2022, in combinatie met voornoemde haalbaarheidsstudie, is beoordeeld of deze uitspraak consequenties heeft voor ons uitgiftebeleid. Om aan te sluiten op de uitspraak zijn "Spelregels verkoop gemeentelijk vastgoed v1" opgesteld, waarin is omschreven hoe wij hiermee omgaan.

Beleid

Ongewijzigd.

Financiële middelen

Op basis van het meerjarenonderhoudsplan 2021-2035 en de voorlopige opgave van het geactualiseerde meerjarenplan is de structurele onderhoudslast bepaald van € 518.295. De onderverdeling is als volgt:

- Regulier onderhoud € 110.029 voor contractonderhoud en storingen (exploitatie).
- Groot onderhoud € 408.266 (voorziening).

Risico's

- In de onderhoudsvoorziening is geen dekking opgenomen voor renovatie, vervanging, uitbreiding van de panden en eventuele nieuwbouw. Ook is er geen dekking opgenomen voor extra (bovenwettelijke) duurzaamheidsmaatregelen;
- In het nieuwe meerjarenonderhoudsplan nemen we geen onderhoudsvoorziening meer op voor dorpshuizen, die geen eigendom zijn van de gemeente. Dit mag niet volgens onze begrotingsvoorschriften. Bij een aantal van deze dorpshuizen is contractueel geregeld, dat als de Stichting ophoudt te bestaan het gebouw wordt overgedragen aan de gemeente.
- Eind 2021 heeft de HR in een private zaak een uitspraak gedaan over huurcompensatie door eigenaren aan (commerciële) huurders vanwege de coronamaatregelen overheid. De uitspraak houdt in dat 'de pijn' eerlijk moet worden verdeeld tussen eigenaren en huurders. De gemeente is nog niet verzocht om compensatie, maar het risico blijft voorlopig nog wel aanwezig.

Voorziening onderhoud gebouwen	2020	2021	2022	2023	2024	2025
VZ eind van elk jaar	1.219.020	1.501.762	1.710.468	1.480.027	1.526.571	1.564.909

Groen

Algemeen

Op basis van het beheerplan groen voeren we jaarlijks onderhoudswerkzaamheden uit aan ons openbaar groen. Bij de uitvoering hanteren we de uitgangspunten en randvoorwaarden die vastliggen in het beheerplan Groen 2020-2025.

Openbaar groen is een belangrijke schakel bij de inrichting van de openbare ruimte. Het groen zorgt er niet alleen voor dat onze inwoners een prettige woonomgeving hebben, maar het draagt ook bij aan het behalen van onze ambities op het gebied van het vergroten van de biodiversiteit en opgaven zoals Duurzaamheid en Kerngericht werken. Goed beheer van het openbaar groen is daarbij essentieel. Een doelmatige en efficiënte werkwijze zorgt ervoor dat het groenareaal een verzorgde uitstraling heeft en langdurig in stand wordt gehouden.

Beleid

De actuele beleidskaders staan in het 'Beleidsplan Groen 2020 t/m 2025'. Het beleidsplan is één van de onderdelen in de oplegnotitie van de beheerplannen 'Integraal overzicht beheerplannen openbare ruimte 2020' en dient als voortgezet kader voor de periode 2020 tot en met 2025. Het beheerplan Groen 2020-2025 is één van de onderleggers van deze oplegnotitie. Het kwaliteitsniveau is vastgesteld op het niveau Basis. De toegepaste beheersystematiek is gelijk aan de ontwikkelde beheersystematiek openbare ruimte van de CROW.

Financiële middelen

- Voor onderhoud is structureel ruim € 1,6 miljoen beschikbaar. Dit budget is bedoeld voor onder andere dagelijks groenonderhoud en ingrijpend onderhoud (snoeien en maaien);
- We maken voor groot onderhoud geen gebruik van een voorziening. Een voorziening is bedoeld om de lasten die door de jaren heen fluctueren op te vangen. Het onderhoud is gelijkmatig over de jaren te verspreiden. Een voorziening is daarom niet nodig;
- Er is door u in mei 2020 € 382.000 beschikbaar gesteld om het achterstallig onderhoud op te pakken. Dit bedrag is gestort in een voorziening. We zijn gestart met de uitvoering van de kernen Lienden, Ingen, Kerk-Avezaath en Zoelen. In de zomer bereiden we nog vier andere dorpen voor om te kunnen starten met de uitvoering in het volgende plantseizoen (najaar 2023/ voorjaar 2024). We doen dit samen met Avri en een aannemer. Dit heeft Avri aanbesteed.

Risico's

Algemeen groen:

- Uiteindelijke kosten voor het groenonderhoud kunnen afwijken van de exploitatiekosten door onder andere weersveranderingen. Indien we met grote afwijkingen te maken krijgen dan melden we dit in een bestuursrapportage;
- Mogelijk verlies kwaliteit, kapitaalvernietiging en beleidsuitgangspunten (zoals biodiversiteit) bij (langdurige) bezuinigingen.

Ziekten en plagen:

- In de bestrijding van de invasieve exoten, zoals de duizendknoop, volgen we de regio in het op te stellen beleid. Deze exoten zijn in onze gemeente nog geen urgent probleem. We monitoren de aanwezige locaties, mogelijke uitbreiding kan leiden tot extra kosten;
- De eikenprocessierups kende een explosieve groei vanaf 2018, voor de bestrijding hebben wij extra budget ingezet. Risico is een verhoging van de huidige plaag druk, waardoor er nog meer budget nodig is om de volksgezondheid te waarborgen.
- We sluiten in 2022 het project Essentaksterfte bestrijding 2018-2022 af, het verloop en verslag gaat u zien in het raadsjournaal.

Openbare verlichting

Algemeen

Op basis van meerjarenplanningen voeren we jaarlijks onderhoudswerkzaamheden uit aan onze openbare verlichting. Bij de uitvoering hanteren we de uitgangspunten en de randvoorwaarden, die vastliggen in het beleidsplan 'Licht in de openbare ruimte 2020 t/m 2025'. Het areaal in onze gemeente bestaat eind 2022 uit circa 4300 lichtpunten.

Laadpalen

Naast het plaatsen van 15 laadpalen op maatschappelijke locaties zijn in 2022 vanuit de provinciale concessie 8 van de 11 proactieve laadpalen geplaatst en een aantal laadpalen op verzoek van inwoners. Aan beide soorten zijn geen kosten verbonden voor de gemeente.

Alles wordt getoetst aan de beleidsregels Laden. Innovatie (laden via lantaarnpalen) wordt in 2023 toegepast waarvoor wel gebruik wordt gemaakt van de beschikbare middelen.

Beleid

De actuele beleidskaders staan in het Beleidsplan 'Licht in de openbare ruimte 2020 t/m 2025'. Het beleidsplan is één van de onderdelen in de oplegnotitie van de beheerplannen 'Integraal overzicht beheerplannen openbare ruimte 2020' en dient als voortgezet kader voor de periode 2020 tot en met 2025. Het beheerplan Openbare verlichting 2020-2025 is één van de onderleggers van deze oplegnotitie. Het kwaliteitsniveau is vastgesteld op het niveau Aandacht. De toegepaste beheersystematiek is gelijk aan de ontwikkelde beheersystematiek openbare ruimte van de CROW.

Financiële middelen

- Structureel is € 245.000 beschikbaar. Dit bedrag is bedoeld voor onder andere klein onderhoud, energie en netwerkkosten, schilderen, reinigen, remplaceren enz.;
- We maken voor groot onderhoud geen gebruik van een voorziening. Een voorziening is bedoeld om de lasten die door de jaren heen fluctueren op te vangen. Het onderhoud is gelijkmatig over de jaren te verspreiden. Een voorziening is daarom niet nodig;
- Voor vervanging is deze beheersperiode € 570.250 beschikbaar. Vervanging wordt onderverdeeld in de vervanging van masten en armaturen. Dit gebeurt aan het eind van de theoretische levensduur. Van een mast is dit na 40 jaar en van armaturen na 20 jaar. Het aantal te vervangen armaturen en masten wisselt per jaar. Hiervoor is een investeringsbudget voor 5 jaar beschikbaar gesteld;
- Voor de achterstand van te vervangen masten (238 stuks) en armaturen (316 stuks) is een eenmalig investeringsbudget van € 293.000 beschikbaar. Dit bedrag maakt onderdeel uit van het totale bedrag van € 570.250. De achterstand is in 2021/2022 weggewerkt.
- Voor de vervanging van 47 klassieke lichtmasten in het centrum van Buren is € 105.500 beschikbaar gesteld. Uitvoering is in 2022 gestart, afronding is 2023.

Risico's

- Door de stijging van de prijzen van onder andere staal en aluminium is er een toename van de kosten voor de vervanging van lichtmasten. Als dit een overschrijding van het budget tot gevolg heeft wordt dit kenbaar gemaakt.

Riolering en water

Algemeen

Riolering omvat meer dan alleen buizen onder de grond. Het gaat om het geheel aan voorzieningen, waarmee de gemeente zorgt voor de volksgezondheid en droge voeten. We hebben een wettelijke zorgplicht voor afvalwater, hemelwater en grondwater.

In algemene zin voldoen we aan onze zorgplichten. Het beheer is grotendeels volgens planning verlopen, wel waren er in 2022 twee incidenten. Op 18 mei viel er een grote bui, waarbij er wateroverlast ontstond voor een aantal inwoners. Overstromingen leidden tot schade. De omvang en intensiteit van de bui was aanzienlijk groter dan de grens waar ons beleid op gebaseerd is.

Van 9 tot 16 september heeft zich een incident voorgedaan met de afvoer van vuilwater van de wijk De Toeren in Buren. In een ongelukkige samenloop van omstandigheden werkten de systeembeveiligingen niet. Daardoor kwam ongezuiverd afvalwater van de wijk in het oppervlaktewater. Dit is gesaneerd.

Beleid

In oktober stelde u het maatregelplan vergroten neerslagbestendigheid vast. In de komende 10 jaar voeren we maatregelen uit om schade bij overstromingen te voorkomen, en daarmee de overlast

daarmee acceptabel te houden. De kosten verwerkten we in het kostendekkingsplan van het GRP (Gemeentelijk Rioleringsplan) en worden daarmee gefinancierd vanuit de rioolheffing.

Financiële middelen

Er zijn geen grote afwijkingen te melden. Het planmatig renoveren van rioolgemalen liep vertraging op maar heeft inmiddels goede voortgang. De financiële verschuiving is verwerkt in de actualisatie van het kostendekkingsplan van het GRP.

Risico's

Naar aanleiding van de bui van 18 mei lopen nog aansprakelijkheidsstellingen. Als gevolg van klimaatverandering neemt het risico op extreme weersomstandigheden/wateroverlast toe.

Voorziening onderhoud riolering (gemalen)	2020	2021	2022	2023	2024	2025
VZ eind van elk jaar	995.679	1.255.993	1.241.915	222.145	101.265	244.175

Voorziening vervanging riolering (vrij verval)	2020	2021	2022	2023	2024	2025
VZ eind van elk jaar	1.200.000	1.796.072	1.896.072	1.534.822	1.212.042	927.442

Voorziening GRP	2020	2021	2022	2023	2024	2025
VZ eind van elk jaar	4.500.761	4.382.287	1.712.248	926.248	347.848	593.848

Wegen

Algemeen

Op basis van meerjarenplannen voeren we jaarlijks onderhoudswerkzaamheden uit aan de wegen. Bij de uitvoering hanteren we de uitgangspunten en randvoorwaarden die vastliggen in het beheerplan wegen 2020-2025. De planning van dit jaar is uitgevoerd.

Beleid

De actuele beleidskaders staan in het Integraal beleidsplan openbare Ruimte. Het beheerplan wegen 2020-2025 is één van de onderdelen van het integrale uitvoeringsplan openbare ruimte. Het kwaliteitsniveau is vastgesteld op niveau Basis. De jaren 2022 en 2023 zijn vastgesteld op onderhoudsniveau 'Laag'.

Financiële middelen

- In de begroting voor 2022 namen we voor de wegen een bedrag van € 2.592.794 (inclusief index en areaaluitbreiding en inclusief doorgeschoven werkzaamheden uit 2022) op. De uitvoering van het onderhoud bekostigen we uit de voorziening wegen. In 2022 is er € 2.639.393 uitgegeven.
- Via een jaarlijkse inspectie van de wegen bepalen we aan welke wegen onderhoudswerkzaamheden moeten plaatsvinden. Omdat de uitgaven per jaar fluctueren, gebruiken we de voorziening wegen als egalisatievoorziening.
- De voorziening is toereikend om het vastgestelde onderhoudsniveau 'Laag' uit te voeren.
- Het betreft alleen groot onderhoud.
- Er is geen sprake van achterstallig onderhoud.

Risico's

- De prijzen van grondstoffen, waaronder olie, fluctueren sterk.
- Het onderhoudsniveau is afhankelijk van het beschikbare budget.
- In het beheerplan wegen (groot onderhoud) houden we ook rekening met rehabilitaties. De kosten voor rehabilitatie mogen niet uit de voorziening gedekt worden maar via een investering.
- Door geen uitvoering te geven aan de voorgestelde rehabilitaties zal het benodigde budget van groot onderhoud onder druk komen te staan.
- Door veranderingen in het klimaat staan we voor nieuwe uitdagingen. Bij een te veel aan regenwater verzadigt de fundering en bij langdurige droogte gaat de ondergrond van klei scheuren. Nieuwe schadebeelden treden op zoals het reflecteren van verzakkingen en/of scheurvorming.

- De voorziening is toereikend als de voorgestelde storting in de voorziening wordt gerealiseerd. Als dit niet gebeurt zal er een tekort ontstaan.

Voorziening wegen	2020	2021	2022	2023	2024	2025
VZ eind van elk jaar	3.525.476	4.386.270	4.142.507	4.136.844	3.817.997	2.940.904

Financiering

Inleiding

Het doel van deze paragraaf is de raad te informeren over het financieringsbeleid (treasury) en de daarmee samenhangende financiële risico's.

Het gemeentelijke financieringsbeleid is vastgelegd in het Treasurystatuut. Dit statuut is gebaseerd op de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido). Een belangrijk uitgangspunt van deze wet is dat een gemeente voorzichtig moet omgaan met publieke middelen. Dit uit zich onder andere in de beheersing van renterisico's. Hiervoor gelden wettelijke normen, zoals het kasgeldlimiet en de renterisiconorm op langlopende leningen.

Decentrale overheden zijn verplicht om deel te nemen aan het schatkistbankieren. Dit houdt in dat we verplicht zijn om de overschotten van de bankrekeningen onder te brengen bij het Rijk. Deze verplichting geldt vanaf een drempelbedrag. Voor Buren was het drempelbedrag € 481.000 voor 2022.

Ontwikkelingen

De afgelopen jaren was de rente laag. In 2022 besloot de Europese Centrale Bank (ECB) de rentetarieven al vier keer te verhogen. In totaal steeg de rente met 2,5%. Dat is vooral om de inflatie terug te dringen. Deze was in november 2022 nog maar liefst 9,9%. Ook in 2023 verwachten we nog renteverhogingen.

Op korte en middellange termijn merken wij hier nog weinig van. We verwachten voor 2023 en 2024 een financieringsoverschot. Dat betekent dat we voorlopig nog geen leningen gaan aanvragen. Voor de jaren na 2024 kan de verhoogde rente wel effect hebben op onze begroting.

Dit is voor het laatst in beeld gebracht bij de begroting 2023. Bij de begroting 2024 gaan we dit overzicht opnieuw maken.

Risico's

Het verloop van de rente is een onzekerheid waar we mee te maken hebben. We houden ons aan de wettelijke norm voor het kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Daarnaast houden we onze meerjarige financieringsbehoefte actueel.

Schatkistbankieren

Als gemeente zijn we verplicht om dagelijks ons overtollige saldo onder te brengen bij het Rijk. In deze 'schatkist' liggen alle overtollige financiële middelen van de verschillende gemeenten. Het drempelbedrag wordt bepaald aan de hand van het begrotingstotaal. Als gemeente mogen we niet meer dan 2% op de bank hebben staan met een minimum van € 1 miljoen. Het overschot wordt dagelijks automatisch overgemaakt naar de schatkist van het Rijk.

Schatkistbankieren				
bedragen x € 1.000	2020	2021	2022	2023
Begrotingstotaal	59.842	64.556	64.152	76.700
Vastgesteld percentage	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%
Drempelbedrag	1.197	1.291	1.283	1.534

Leningenportefeuille

In onderstaand overzicht volgen we de stand van onze langlopende leningen. Jaarlijks lossen we af en neemt onze schuldpositie af. Voorlopig hebben we geen financieringsbehoefte die we met langlopende leningen moeten financieren.

Overzicht langlopende geldleningen		
in €	2022	2023
Stand per 1 januari	18.150.000	15.550.000
Opnamen	0	0
Aflossing	-2.600.000	-2.600.000
Stand per 31 december	15.550.000	12.950.000
Rente	28.826	19.811

Rente

Het omslagrentepercentage berekenen we door de aan de taakvelden toe te rekenen rente te delen door de boekwaarde van de vaste activa. Dit rentepercentage mag een afronding van 0,5% hebben vergeleken met het percentage bij de begroting. Voor de afronding kijken we naar een mix van de (voor)gecalculeerde kosten voor aangetrokken langlopende en kortlopende leningen. Het resultaat van de omslagrente komt in de exploitatie op het taakveld treasury tot uitdrukking.

In de begroting 2022 betekende dit voor onze exploitatie, rekening houdende met de BBV-regelgeving:

- Een omslagrente van 0,00%;
- Een omslagrente bij grondexploitatie van 0,25%;
- Geen rentetoerekening over de reserves (eigen vermogen) en ook niet over de voorzieningen (vreemd vermogen), zoals aanbevolen in het BBV.

Renteschema bedragen in €	Begroot 2022	Werkelijk 2022
a. De externe rentelasten over de lange financiering	28.826	28.837
a. De externe rentelasten over de korte leningen	0	9.766
b. De externe rentebaten (idem)	-225	-12.065
Saldo rentelasten en rentebaten	28.601	26.538
c1. De rente doorberekening de grondexploitatie	0	28.621
c2. De rente doorberekening van projectfinanciering	0	0
c3. De rentebaat van doorverstrekte leningen	285	285
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	285	28.906
d1. Rente over eigen vermogen	0	0
d2. Rente over voorzieningen	0	0
Totaal aan taakvelden toe te rekenen interne rente	0	0
e. De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-40.997	-28.906
f. Renteresultaat op het taakveld Treasury	-12.111	-2.083

Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	40.997	28.906
---	--------	--------

Kasgeldlimiet

De belangrijkste financiële risico's bij de uitvoering van het treasurybeleid zijn rente-, krediet- en koersrisico's. Hieronder leggen we uit hoe deze risico's zich in Buren voordoen en hoe we deze beheersen.

Renterisico

Een renteaanpassing kan een direct effect hebben op de begroting. Voor de beheersing van het renterisico hanteert de Wet financiering decentrale overheden twee normen: het kasgeldlimiet en de renterisiconorm.

Kasgeldlimiet:

Over het algemeen zijn kortlopende leningen (kasgeld) goedkoper dan langlopende leningen. Daardoor zijn ze op korte termijn financieel aantrekkelijk. Op de lange termijn is er wel een renterisico, want er is een kans dat de herfinanciering duurder uitpakt.

Het kasgeldlimiet is maximaal 8,5% van het begrotingstotaal. Wanneer we het percentage van 8,5% twee aangesloten kwartalen overschrijden, moeten we een deel van de kortlopende schuld omzetten in een langlopende lening.

Kasgeldlimiet				
<i>bedragen x € 1.000</i>	2020	2021	2022	2023
Begrotingstotaal	59.842	64.556	64.152	76.700
Vastgesteld percentage	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%
Kasgeldlimiet	5.087	5.487	5.453	6.520

Renterisiconorm:

De renterisiconorm heeft als doel om het renterisico bij herfinanciering van de langlopende leningen te beheersen. Hoe meer we de aflossing van een schuld verdelen over de komende jaren, hoe minder gevoelig de begroting is voor rente schokken. De renterisiconorm houdt in dat de jaarlijks verplichte aflossingen en renteherzieningen niet meer mogen zijn dan 20% van het begrotingstotaal. In 2022 zijn we opnieuw ruim onder deze norm gebleven. We verwachten dat dit de komende jaren zo blijft.

Renterisiconorm				
<i>bedragen x € 1.000</i>	2020	2021	2022	2023
Begrotingstotaal	59.842	64.556	64.152	76.700
Vastgesteld percentage	20%	20%	20%	20%
Renterisiconorm	11.968	12.911	12.830	15.340
Aflossing op vaste schulden	1.100	1.850	2.600	2.600
Ruimte onder risiconorm	10.868	11.061	10.230	12.740

Kredietrisico's

We lopen financieel risico, omdat we leningen verstrekken aan andere organisaties en we staan garant voor deze organisaties. Voor de beheersing van het kredietrisico is inzicht in de verstrekte leningen en garantstellingen nodig. In de financiële verordening en het treasury statuut is bepaald dat uitzettingen en garanties alleen plaatsvinden als het onder een publieke taak van de gemeente valt.

Bij de voetbalverenigingen BZS, SCR en ISC is er een lening afgesloten, die door ons als gemeente wordt gewaarborgd. Ook bij Zorgcentra de Betuwe, de vereniging het Groene Kruis en Regionaal Archief Rivierenland wordt (gedeeltelijk) een lening door de gemeente gewaarborgd.

Koersrisico's

Hier gaat het om het risico dat de financiële activa in waarde verminderen door negatieve koersontwikkelingen. In Buren is dit risico klein. Tijdelijk overtollig geld brengen we volgens de regels van het schatkistbankieren onder bij het Rijk via een rekening-courant. Verder hebben we een aandeel in de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) en Vitens. De omvang van het aandeel is klein. In de begroting 2022 houden we rekening met een dividend van € 60.000. De BNG en Vitens bepalen bij het jaarverslag hoeveel dividend er wordt uitgekeerd.

Paragraaf bedrijfsvoering

Personeel en organisatie

Omschrijving

De vakgroep HR adviseert en ondersteunt de gemeentesecretaris, de managers en de medewerkers op het gebied van personeel en organisatie.

Organisatieontwikkeling

In 2022 zijn we gestart met de Focusdagen. Het doel hiervan is met elkaar vastleggen wat het verhaal van Buren is: wat betekent het om in Buren te werken? Welk gedrag, houding en competenties horen erbij? Eerst hebben we dit met een vertegenwoordiging uit de organisatie gedaan. In 2023 gaan we dit verder uitwerken per domein.

Strategische personeelsplanning/werving en selectie

In 2022 hebben we 51 werving- en selectieprocedures afgerond. Dit zijn er twee keer zoveel als normaal. Dit heeft deels te maken met uitbreiding van de formatie en ook met een bovengemiddelde doorstroom, waardoor meer vacatures ontstaan. We zijn er trots op dat veel collega's intern zijn doorgestroomd naar een andere functie binnen onze organisatie.

Externe procedures zijn soms uitbesteed bij moeilijk vervulbare vacatures. Verreweg het merendeel is in eigen beheer ingevuld.

We hebben een externe partij (Spielwork) benaderd, om onze arbeidsmarktcommunicatie te verbeteren. Doel hiervan is om een groter bereik te krijgen en meer passende kandidaten te vinden. We maken gebruik van LinkedIn om onze bereikbaarheid te vergroten.

Vitaliteitsbeleid

We hadden ons voorgenomen om vitaliteitsbeleid in 2022 te ontwikkelen. Vanwege het vele werk in de aanbesteding van het e-HRM systeem en het grote beroep op HR vanwege o.a. de vele werving en selectieprocedures, is het ons wel gelukt om de voorbereidingen te treffen voor het Vitaliteitsbeleid maar het beleid is nog niet afgerond.

We hebben aandacht voor een betere balans werk-privé: we pasten o.a. onze IKB-regeling aan passend bij de ontwikkeling in de cao Gemeenten. Daarnaast hebben we op het gebied van arbeidsomstandigheden het volgende gedaan:

- We bieden preventief een arbeidsomstandighedensprekuur aan
- Trainingen Omgaan met Emotie en Agressie
- Op het gebied van Psychosociale arbeid: er is een protocol Grensoverschrijdend gedrag opgesteld.
- Er zijn extra vertrouwenspersonen aangesteld met aanbod eventueel externe vertrouwenspersonen te kunnen benaderen.

Garantiebanen

We voldoen aan het streefcijfer, ook in 2022.

Digitalisering en ZBB

HR heeft hard aan de weg getimmerd afgelopen jaar. Zo is er een Europese aanbesteding voor een nieuw e-HRM systeem opgepakt. Hierin is meegenomen dat Buren als strategische opgave heeft om te digitaliseren. In het pakket van eisen is meegenomen dat we zoveel mogelijk digitaal gaan werken, zonder bewerkelijke handmatige administratieve procedures met papieren eindproducten. De efficiency die we hierop zouden kunnen behalen, is al vertaald in het ZBB-traject.

PDCA en constant verbeteren

HR maakt er een goede gewoonte van om het initiatief te nemen om met interne klanten en collega's waar veel mee samen gewerkt wordt, in gesprek te gaan. Standaard wordt het nut en de noodzaak van de periodieke gesprekken geëvalueerd en indien nodig bijgesteld. Zo zijn er evaluatiegesprekken met de leidinggevenden, met medewerkers die bijna een jaar in dienst zijn (t.a.v. hun inwerkprogramma) enz.

Integriteit

Er zijn 8 bijeenkomsten voor nieuwe medewerkers georganiseerd om het belang van integriteit toe te lichten. Hierbij is het college uitgenodigd om kennis te maken en ook het belang van een integere organisatie te benadrukken. Vervolgens heeft de gemeentesecretaris de ambtseed of ambtsbelofte afgenomen.

Integriteitsmeldingen/grensoverschrijdend gedrag

Er zijn 3 meldingen binnen gekomen bij de vertrouwenspersonen en bij HR, waarbij er niet direct sprake was van Agressie en Geweld maar waarbij medewerkers psychologische onveiligheid ervaren. Medewerkers gaven aan dat het fijn en genoeg was om hun hart te luchten, zij gaven aan nu geen vervolgstappen te willen maar het wel gemeld te willen hebben. Daarnaast is er een melding binnen gekomen van een medewerker waarbij er sprake was van intimiderende bejegening door een inwoner. De betreffende inwoner heeft een brief ontvangen dat gemeente Buren grenzen stelt aan intimiderend gedrag.

Er zijn trainingen Omgaan met emotie en Agressie (OMEA) georganiseerd voor de medewerkers, zodat het voor iedereen duidelijk is welke lijn we aanhouden en medewerkers getraind zijn. Kern is dat emotie mag, agressie nooit. Daarbij is er ook een team collegiale Opvang en Nazorg in het leven geroepen. Ook dit team is getraind in 2022. De OMEA- trainingen gaan we voortaan 2 x per jaar organiseren.

Informatieveiligheid

Omschrijving

Alle diensten van en door de gemeente 'drijven' op de basis van informatievoorziening. Het is daarom belangrijk dat de informatieveiligheid is gewaarborgd binnen onze organisatie. Informatieveiligheid maakt onderdeel uit van alle diensten van en door de gemeente

Doelstelling

De gegevens van de gemeente zijn betrouwbaar, juist en volledig; het gebruik en beheer van gegevens is goed beveiligd en gebeurt op een veilige manier.

Activiteiten 2022-2023

- Alle medewerkers doen bij indiensttreding een e-learning digitale veiligheid bij gemeenten en nemen deel aan de introductiebijeenkomst over informatieveiligheid en privacy/
- Wij halen opnieuw weer een goedkeurende verklaring van de IT-auditor voor de jaarlijkse ENSIA-(zelf)-evaluaties.
- We voeren de gefaseerde maatregelen in uit het verslag van Hunt & Hackett, dat zij hebben opgesteld naar aanleiding van de hack van 1 april 2022.
- We voeren de maatregelen in die het MT heeft goedgekeurd naar aanleiding van het bezoek van de mysteryguest in december 2022.
- In 2023 herzien we het informatieveiligheidsbeleid en het privacybeleid.

Informatisering en Automatisering

Omschrijving

Alle diensten van en door de gemeente 'drijven' op de basis van informatievoorziening. Het is daarom belangrijk dat de informatieveiligheid is gewaarborgd binnen onze organisatie.

Doelstelling

De gegevens van de gemeente zijn betrouwbaar, juist en volledig; het gebruik en beheer van gegevens is goed beveiligd en gebeurt op een veilige manier.

Activiteiten 2022-2023

- Alle medewerkers doen bij indiensttreding een e-learning digitale veiligheid bij gemeenten en nemen deel aan de introductiebijeenkomst over informatieveiligheid en privacy
- Wij halen weer een goedkeurende verklaring van de IT-auditor voor de jaarlijkse ENSIA-(zelf)-evaluaties.
- We voeren de gefaseerde maatregelen in uit het verslag van Hunt & Hackett, dat zij hebben opgesteld naar aanleiding van de hack van 1 april 2022.

- We voeren de maatregelen in die het MT heeft goedgekeurd naar aanleiding van het bezoek van de mystery guest in december 2022
- In 2023 herzien we het informatieveiligheidsbeleid en het privacybeleid.

Huisvesting en facilitaire zaken

Omschrijving

Dit onderdeel betreft de huisvesting van ons bestuur, onze organisatie en de huurders in het gemeentehuis aan de Wetering 1 in Maurik. Het gaat hierbij om het onderhoud van het pand, de inrichting en het terrein rondom het gemeentehuis. Facilitaire zaken omhelst alle facilitaire aangelegenheden in en rondom het gemeentehuis. Het gaat hierbij onder meer om beveiliging, catering, inkoop, postzaken en drukwerk.

Doelstelling

Met goede facilitaire voorzieningen bijdragen aan een goed werkende, efficiënte en gezonde organisatie. Middels een zorgvuldig vastgesteld meerjarenonderhoudsplan (MJOP) zorg dragen voor een veilige werkomgeving, waarbij tijdig onderhoud aan installaties en het gebouw wordt gedaan. Hierbij wordt voor elk item een bewuste keuze gemaakt op basis van gecalculeerde risico's en kosten.

Activiteiten 2022

1. We hebben een nieuw huisvestingsbeleid voor het gemeentehuis opgesteld. Hiermee is rekening gehouden met de uitgangspunten van het hybride werken.
2. Het MJOP van het gemeentehuis is geactualiseerd;
3. Er is een start gemaakt met het verduurzamen van het gemeentehuis. Zo hebben we in 2022 alle noodverlichting vervangen naar LED.

Communicatie

Het jaar 2022 was een druk communicatief jaar. Veel aandacht ging naar de interne en externe communicatie van enkele crisissen. De datadiefstal kostte in het tweede en derde kwartaal van het jaar veel tijd en aandacht van communicatie. Ook de realisatie van het chaletpark voor de opvang van de Oekraïners en de tijdelijke crisishulpverlening in het gemeentehuis was een grote communicatieve uitdaging. Hiermee stond de ondersteuning van de organisatie voor interne en externe communicatie onder druk. We adviseerden waar het kon op onder andere het sociaal domein, duurzaamheid en het gemeenschappelijk verkeer- en vervoerplan.

Gemeentenieuws

Sinds midden 2022 werken we met een nieuwe vormgever voor het gemeentenieuws. Samen met haar hebben we de gemeentepagina's in het Kontakt vernieuwd. We zetten de werkzaamheden en verkeersbesluiten weer in de gemeentepagina's. We kregen van verschillende inwoners positieve reacties op de nieuwe gemeentepagina's en het informeren over verkeersbesluiten en werkzaamheden.

Sociale media en communicatiebeleid

We bleven actief op onze sociale media. We probeerden rekening te houden met het inspelen op doelgroepen door vooraf te kijken via welk kanaal we een bericht verspreiden. Daarnaast zijn we gestart met de ontwikkeling van een sociale mediabeleid vooruitlopend op het actualiseren van het communicatiebeleid en het maken van een communicatiekalender. Hier gaan we in 2023 mee verder.

Website

In 2022 hebben we stappen gezet in de doorontwikkeling van de website. Zo hebben we verschillende pagina's en onderwerpen aan elkaar gekoppeld en overzichtelijker op de website geplaatst. Bijvoorbeeld de pagina openbare ruimte en de pagina sociaal domein.

Duidelijke taal en nieuwe huisstijl

We pakken de nieuwe huisstijl op als het communicatiebeleid voor de komende jaren klaar is. Samen met HR brengen we in kaart waar we staan met duidelijke taal en schrijft trainingen. In 2022 hebben we een start gemaakt aan het ophalen van informatie over duidelijke taal. In 2023 gaan we hier mee verder om duidelijke taal nog meer onderdeel te maken van onze werkwijze.

Planning, control en financiën

Omschrijving

Elke gemeente heeft te maken met een planning en controlcyclus (P&C-cyclus). Met deze cyclus maken we inzichtelijk in hoeverre de doelstellingen van de gemeente bereikt worden en welke (financiële) middelen daarvoor nodig zijn. Het is wettelijk verplicht voor de gemeente om binnen de P&C-cyclus in ieder geval een begroting en een jaarrekening te maken. In Buren maken we naast de begroting en de jaarrekening ook een kadernota en twee bestuursrapportages.

Doelstelling

De gemeente is in control wanneer de juiste doelen zijn gesteld en deze doelen worden bereikt binnen de gemaakte afspraken zoals budget, tijd en eventuele aanvullende voorwaarden. De P&C-cyclus stelt de gemeenteraad in staat om hierop te sturen en bij te sturen.

Activiteiten 2022

- We zetten dit jaar de eerste stappen om de leesbaarheid van de P&C-documenten te verbeteren. In afstemming met de auditcommissie werden teksten al korter en begrijpelijker en is de informatie meer teruggebracht naar de hoofdlijnen.
- Het eerste deel van de financiële processen is beschreven. Het werken aan de hand van actuele processen maakt het werken bij Buren duidelijker en draagt bij aan de betrouwbaarheid van de cijfers in de P&C-documenten.
- We realiseerden een deel van de ZBB-maatregelen die uw raad in oktober 2021 vaststelde (zie hiervoor ook de paragraaf ZBB-maatregelen). Ook zijn we gestart met de activiteiten die nodig zijn om in de periode na 2022 de door u vastgestelde maatregelen te realiseren.

Rechtmatigheidsverantwoording

Rechtmatig handelen is voor een overheidsorganisatie belangrijk: wij moeten voldoen aan wet- en regelgeving. De accountant geeft hier jaarlijks een verklaring over af als ook over het getrouwe beeld (zijn de jaarstukken conform realiteit). Er vond een wetswijziging plaats om de rechtmatigheidsverantwoording voortaan door het college van burgemeester en wethouders af te laten leggen. Dit is voor het eerst bij de jaarstukken 2023. In 2021 en 2022 hebben wij de verantwoording al wel opgenomen in het jaarverslag bij wijze van proef.

Op 30 maart 2021 nam u het volgende besluit:

1. Vanaf 2021, onafhankelijk van wettelijke goedkeuring, de rechtmatigheidsverantwoording door het college van burgemeester en wethouders aan de gemeenteraad af te laten leggen.
2. Na een jaar het proces tot de verantwoording en de uitkomst met de auditcommissie evalueren.
3. In de bedrijfsvoeringsparagraaf van het jaarverslag in ieder geval in te gaan op:
 - a. bevindingen die boven de afgesproken grens vallen;
 - b. bevindingen die onder de verantwoordingsgrens blijven, maar wel relevant zijn om te melden;
 - c. de te nemen beheersmaatregelen;
 - d. bewuste afwijkingen van wet- en regelgeving door bijzondere omstandigheden;
 - e. overige zaken die relevant zijn om de gemeenteraad over te informeren.

Op 6 december 2022 nam u het besluit het Controleprotocol 2022 vast te stellen, inclusief de goedkeuringstolerantie voor de fouten in jaarstukken op maximaal 1 % en de onzekerheden in de controle op maximaal 3 % vast te stellen.

De rechtmatigheidsverantwoording vindt u in de jaarrekening, onderdeel controleverklaring. In de paragraaf bedrijfsvoering gaan we nader in op de door u besloten onderdelen. Dit doen we mede aan de hand van drie criteria waarover we verantwoording moeten afleggen:

- Begroting: passen de financiële handelingen binnen het kader van de geautoriseerde begroting?
- Voorwaarden: voldoen we aan de eisen bij de uitvoering van financiële beheershandelingen (o.a. het normenkader)?
- Misbruik en oneigenlijk gebruik: zijn de gegevens die door derden zijn verstrekt juist en volledig en worden de gelden gebruikt in overeenstemming met het doel?

Ad. 4a Bevindingen die boven de afgesproken grens vallen.

Er zijn geen rechtmatigheidsfouten geconstateerd die boven de afgesproken grens vallen.

Ad. 4b Bevindingen die onder de verantwoordingsgrens blijven, maar wel relevant zijn om te melden.

- Begroting: Bij drie programma's overschrijden de werkelijke lasten de begroting. Echter is de verklaring plausibel en telt daardoor niet mee voor het oordeel. Zie verder het onderdeel financiële rechtmatigheid in de jaarrekening.
- Voorwaarden:
 - Fouten: rechtmatigheidsfouten treden op bij betalingen in het sociaal domein en de OZB. De omvang van de rechtmatigheidsfout bedraagt € 111.799. Qua bedrag is dit lager in vergelijking met vorig jaar (€ 369.000).
 - Onduidelijkheden: hiervan is sprake indien we in het kader van de verslaggeving niet kunnen aangeven of er sprake is van een rechtmatigheidsfout of niet. De omvang van de onduidelijkheid bedraagt € 40.076 en gaat over betalingen binnen het sociaal domein.
- Misbruik en oneigenlijk gebruik: dit onderzoek nemen we zijdelings mee in onze verbijzonderde interne controle. U kunt hierbij denken aan bijstandsfraude of aan fraude met vergunningen. Als we bij de onderzoeken hier tegenaan lopen, dan pakken we dit op. In 2022 zijn geen gevallen ontdekt.

Ad. 4c De te nemen beheersmaatregelen.

We doen onderzoek naar aanbestedingen en beoordelen of deze binnen de vastgestelde kaders vallen. We noemen dit de spendanalyse. De risico's op het niet voldoen aan de aanbestedingswetgeving zitten onder andere bij inhuur van personeel, busvervoer en bedrijfsschoonmaak. We ondernamen direct actie, zodra het mogelijk was.

In 2023 gaan we de (nieuwe) risicovolle dossiers weer monitoren. Dit doen we door de spendanalyse elk half jaar uit te voeren. Daarnaast is besloten om voor het onderdeel inhuur derden toe te treden tot de Bedrijfsvoeringsorganisatie West-Betuwe (BWB). De kerncompetentie bij BWB is het inhuren van mensen en via BWB huren we rechtmatig in. Dit is gerealiseerd. De huidige inkoopondersteuners kunnen zich meer verdiepen op hun domein en focussen op overige strategische inkopen naast inhuur.

Ad. 4d Bewuste afwijkingen van wet- en regelgeving door bijzondere omstandigheden.

De aanschaf van Chalets voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen kwam tot stand in bijzondere omstandigheden. Dit geldt ook voor de inhuur van personeel i.v.m. de data-diefstal. Een aanbestedingsjurist heeft beoordeeld dat "dwingende speed" aan de orde was. Zodoende was het inkoopproces rechtmatig.

Ad. 4e Overige zaken die relevant zijn om de gemeenteraad over te informeren.

Wat hebben we gedaan in 2022 voor de nieuwe rechtmatigheidsverantwoording:

- We hebben uitvoering gegeven aan de verbeteragenda. Dit is een levend document. Deze agenda bevat niet alleen de opmerkingen van de accountant, maar ook bijvoorbeeld aanbevelingen vanuit de domeinen (processen) en de verbijzonderde interne controle. Per kwartaal monitoren we de voortgang van de aanbevelingen in het MT en het college. De auditcommissie informeren we tweemaal per jaar.
- We zijn verdergegaan met het beschrijven/ actualiseren van processen met de vastgestelde uitgangspunten en randvoorwaarden. Dit is nog volop aan de gang.
- De nota Risicomanagement en weerstandsvermogen is geactualiseerd en door u vastgesteld.
- De nota Misbruik en oneigenlijk gebruik is door u vastgesteld.
- Nadere afspraken zijn met u gemaakt over (niet) financiële rechtmatigheden in relatie met de paragraaf bedrijfsvoering. Dit hebben we meegenomen bij de actualisatie van de financiële verordening.

Wat moeten we nog doen in 2023 voor de nieuwe rechtmatigheidsverantwoording:

- We gaan verder met het beschrijven/ actualiseren van processen met de vastgestelde uitgangspunten en randvoorwaarden.
- Het uitvoeren van een frauderisicoanalyse.
- We vragen binnen de domeinen voortdurend aandacht voor risicomanagement.

Inkoop

Omschrijving en doelstelling

De doelstelling is om rechtmatig en doelmatig in te kopen. Hiermee bereiken we dat gemeenschapsgelden op controleerbare en verantwoorde wijze worden aangewend en besteed.

Activiteiten

In 2022 heeft de verdere doorontwikkeling van de inkoopfunctie als gevolg van het niet kunnen invullen van vacatures niet plaatsgevonden. De doelstelling is natuurlijk wel gebleven om rechtmatig en doelmatig in te kopen. Het monitoren en analyseren van inkoopuitgaven door spendanalyses is in 2022 ook gebeurd. Voor 2023 zal de verdere doorontwikkeling van de inkoopfunctie weer opgepakt worden.

Griffie

Omschrijving

De griffie(r) staat de raad, raadsleden en de door de raad ingestelde commissies terzijde in de uitoefening van hun functie. De griffie(r) doet dat door ondersteuning aan raadsleden te bieden bij hun kaderstellende, controlerende en volksvertegenwoordigende taak.

Doelstelling

Ondersteunen en versterken van de positie van de gekozen volksvertegenwoordigers in de raad.

In 2022 is een heel nieuw griffieteam gestart. Er is een nieuwe griffier gekomen, maar ook een nieuwe griffie medewerker en een raadscommunicatieadviseur. De vorige griffiemedewerker is raadsadviseur geworden. Grote projecten voor de griffie in 2022 waren onder andere de gemeenteraadsverkiezingen en de procedure om tot een nieuw burgemeester te komen.

Inkoop

Omschrijving

Elke gemeente is bij wet verplicht om een rekenkamer of rekenkamerfunctie te hebben die onafhankelijk onderzoek doet naar de doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van het gemeentebestuur.

Doelstelling

Het ondersteunen van de gemeenteraad bij haar taak om het beleid van het college te controleren op:

- Doelmatigheid: is het gemeentelijke beleid goed uitgevoerd?
- Doeltreffendheid: heeft het beleid het gewenste effect gehad?
- Rechtmatigheid: is het beleid volgens budget uitgevoerd?

De controle op rechtmatigheid gaat overigens niet over de jaarrekening, die wordt gecontroleerd door de accountant.

Eind 2022 is begonnen met onderzoeken naar het opzetten van een gezamenlijke rekenkamer met de gemeenteraad van West-Betuwe, met de mogelijkheid voor andere gemeenten uit de regio om aan te sluiten. Auditcommissies van beide gemeenten hebben een memo met opties besproken. Dat proces wordt in 2023 verder voortgezet.

De huidige rekenkamer heeft de laatste hand gelegd aan het onderzoek over besluitvorming in de gemeenteraad van Buren.

Paragraaf Verbonden partijen

Inleiding

Gemeenten werken steeds vaker samen in regionaal verband. Voor kleine gemeenten is de noodzaak om samen te werken vaak groot. Dit komt doordat de complexiteit van gemeentelijke taken toeneemt. Kennisdeling en schaalvoordelen kunnen bijdragen aan efficiënter bestuur en betere dienstverlening. Een verbonden partij is een samenwerkingsvorm waarbij de gemeente een financieel en bestuurlijk belang heeft. Verbonden partijen kunnen we onderscheiden in gemeenschappelijke regelingen en vennootschappen. We nemen deel aan zeven gemeenschappelijke regelingen en drie vennootschappen. Een gemeenschappelijke regeling (GR) is een publiekrechtelijke constructie op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr), dit is de meest gebruikte vorm voor intergemeentelijke samenwerking in Nederland. Vennootschappen bestaan uit naamloze vennootschappen (NV) en besloten vennootschappen (BV).

Beleid(skaders)

- Wet Gemeenschappelijke Regelingen (Wgr)
- Nota verbonden partijen gemeente Buren
- Regionaal informatieprotocol Rivierenland

Externe ontwikkelingen

Er is een steeds grotere wens vanuit gemeenteraden om meer grip en sturing op verbonden partijen. Het gaat hierbij met name om de kaderstellende en controlerende rol van met name gemeenteraden. Op 1 juli 2022 is de nieuwe Wgr in werking getreden.

Risico's

We hebben een bestuurlijk en een financieel belang bij alle verbonden partijen. Dat betekent ook dat we te maken kunnen krijgen met bestuurlijke en financiële risico's. Bestuurlijke risico's gaan over de mate waarin we aangesproken kunnen worden op het functioneren van de verbonden partij. Het financiële risico gaat over de mate waarin de verbonden partij in staat is de eigen risico's financieel op te kunnen vangen. Als de partij daar niet toe in staat is, ligt het risico bij de deelnemende gemeenten. Voor het in kaart brengen van de financiële risico's maken we gebruik van de begroting 2023 van de verbonden partij en ontwikkelingen sinds de vaststelling van de begroting 2023. Verderop in deze paragraaf hebben we per verbonden partij het volgende in beeld gebracht:

- wat de financiële risico's zijn voor de verbonden partij;
- of het weerstandsvermogen van de verbonden partij voldoende is om eventuele risico's op te vangen;
- er aanleiding is om in het risicoprofiel van de gemeente Buren rekening te houden met het financiële risico van de verbonden partij (gekwantificeerd in de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing').

Conclusie

De gemeente Buren werkt in 2023 verder aan het versterken van de regionale samenwerking met de verbonden partijen. Behoud van onze zelfstandigheid is daarbij het uitgangspunt. Met een duidelijkere invulling van de opdrachtgevende rol richting de gemeenschappelijke regelingen is in 2022 verder gewerkt aan het waarborgen van goede dienstverlening vanuit de verbonden partijen. Op advies van de accountant en de toekomstoriëntatie zijn in 2022 de financiële risico's van de verbonden partijen beter in kaart gebracht en hebben we hierdoor in 2022 meer grip en overzicht op de financiële bijdragen aan de verbonden partijen.

Overzicht verbonden partijen

Financiële informatie (bedragen x € 1.000)	Bijdrage		Eigen vermogen
	Begroting 2022	Realisatie 2022	
Avri (IBOR)	2.925	3.004	1.806
GGD Gelderland-Zuid	1.049	1.011	2.220
Omgevingsdienst Rivierenland	2.593	2.688	1.497
Regio Rivierenland	242	231	3.169
Regionaal Archief Rivierenland	297	291	702
Veiligheidsregio Gelderland-Zuid	2.259	2.260	7.783
Werkzaam	2.115	1.948	2.100

Gemeenschappelijke regelingen

Gemeenschappelijke regelingen zijn samenwerkingsverbanden tussen gemeenten. Gemeenten kunnen een gemeenschappelijke regeling treffen ter behartiging van een of meer bepaalde belangen van die gemeenten.

Onze gemeente neemt deel aan de volgende gemeenschappelijke regelingen:

- Afvalverwijdering Rivierenland (Avri)
- Gemeentelijke Gezondheidsdienst Gelderland-Zuid (GGD Gelderland-Zuid)
- Omgevingsdienst Rivierenland (ODR)
- Regio Rivierenland
- Regionaal Archief Rivierenland (RAR)
- Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (VRGZ)
- Werkzaak

Avri	
Openbaar belang en doel	Het verwijderen van het huishoudelijk afval voor alle deelnemende gemeenten. Voor vier van de acht gemeenten, waaronder de gemeente Buren, doet Avri het onderhoud van de openbare ruimte (IBOR-taken).
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Deelnemende partijen	Het samenwerkingsverband wordt gevormd door de gemeenten: Tiel, Culemborg, Zaltbommel, West Betuwe, Maasdriel, West Maas en Waal, Neder-Betuwe en Buren. Deelname is niet verplicht.
Bestuurlijk belang	Het bestuur van Avri bestaat uit het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter. Het algemeen bestuur bestaat uit acht leden. De gemeenteraden wijzen één lid aan per gemeente. Dat kan een raadslid, de voorzitter van de raad of een wethouder zijn. De gemeente Buren wordt op dit moment vertegenwoordigd door wethouder J.P. Neven. Ieder lid heeft één stem. Het dagelijks bestuur bestaat uit drie leden. De gemeente Buren levert via wethouder J.P. Neven de voorzitter van zowel het dagelijks bestuur als het algemeen bestuur.
Programma's	2. Fysieke leefomgeving
Ontwikkelingen	Afval • In 2022 zorgde het tekort aan personeel voor de bediening van wagens ervoor dat afval in enkele gevallen minder vaak werd opgehaald dan afgesproken. Hierdoor was de dienstverlening minder dan gewenst. • In 2022 is gestart met de coöperatie CIRTEX met als doel de textielketen in de regio Rivierenland circulair te sluiten. • In Europa en Nederland komt er steeds strengere wetgeving over de circulaire economie. Dit heeft ook voor Avri tot gevolg dat er steeds meer verschillende grondstoffen apart ingezameld moeten worden. Er mag dus steeds minder restafval zijn. • Avri richtte zich in 2022 meer op het tegengaan van vervuiling in grondstofstromen, onder andere door de inzet van afvalcoaches. • In 2022 zijn vier van de acht gemeenten begonnen met het apart inzamelen van incontinentiemateriaal en babyluiers. In 2023 nemen alle gemeenten een besluit over deelname. IBOR • Als gevolg van de hoge inflatie in 2022 zijn de prijzen voor brandstof, tractie en sommige contracten gestegen ten opzichte van de begroting. • Door kritisch te kijken en actief te sturen op een efficiënte uitvoering van de werkzaamheden zijn op een aantal onderdelen van dienstverleningsovereenkomst onderschrijvingen gerealiseerd ten opzichte van de begroting. • In 2022 heeft de Avri het op enkele uitzonderingsgevallen na het afgesproken beeldkwaliteitsniveau gehaald. • Eind 2022 is gestart met de voorbereidende werkzaamheden gericht op de renovatie van beplantingsvakken in de kernen Zoelmond, Ravenswaaij, Lienden en Zoelmond. • Door personele wisselingen aan de zijde van gemeente Buren en Avri is geen opvolging gegeven aan het vervolgonderzoek naar uitvoering van IBOR-taken uit 2021. Dit staat voor de eerste helft van 2023 geagendeerd.

Risico's	Omvang risico's: € 8,9 miljoen Grootste risico's: Doelvermogen nazorg stortplaats Bijna € 5 miljoen houdt verband met de stortplaats. De berekening van dit risico is gebaseerd op een overdracht van de stortplaats aan de provincie Gelderland in 2034. Op dat moment moet er voldoende vermogen beschikbaar zijn voor die overdracht. Geschil met verwerker PMD's Avri heeft een geschil met de verwerker van het pdb-afval over de afrekening 2017, 2018, 2019 en 2020. Zowel Avri als de verwerker (Veolia) zijn op basis van het afgesloten contract van mening dat er recht is op compensatie door de tegenpartij. Volgens de berekeningen komt Avri op een vordering van € 170.000. De verwerker stelt echter dat Avri € 1,2 miljoen moet betalen (tot en met afrekening 2019). In een vergelijkbaar geschil tussen Veolia en Afvalsamenwerking Limburg (ASL) heeft de rechtbank ASL geheel in het gelijk gesteld. Of Veolia in hoger beroep gaat is nog niet bekend. Wel ziet Avri de kans dat deze zaak in hun voordeel wordt beslecht sterk stijgen. Het risico kan echter nog wel stijgen, aangezien de totale claim vanuit Veolia is gestegen met € 0,7 miljoen, op basis van de aan ons gefactureerde eindafrekening over 2019. Weerstandsvermogen: € 7 miljoen Onderdeel van risicoprofiel Buren: De weerstandsratio is 0,8. Volgens de criteria van Buren is de weerstandsratio matig. We houden hier rekening mee in het risicoprofiel van de gemeente Buren.
----------	---

Financiële informatie (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Begroting 2022	Verschil
Bijdrage gemeente	2.465	2.770	3.004	2.925	-79
Eigen vermogen	550	1.388	1.806	387	-1.419

Toelichting financiële ontwikkelingen

De financiële informatie en de risico's zijn gebaseerd op de concept jaarstukken 2022 van de gemeenschappelijke regeling.

GGD Gelderland Zuid	
Openbaar belang en doel	De GGD bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid van iedereen, met speciale aandacht voor risicogroepen. Dit doet ze door risico's voor de gezondheid te voorkomen en de gezondheid van alle inwoners te bevorderen.
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Deelnemende partijen	De GGD bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid van iedereen, met speciale aandacht voor risicogroepen. Dit doet ze door risico's voor de gezondheid te voorkomen en de gezondheid van alle inwoners te bevorderen.
Bestuurlijk belang	De gemeente Buren is vertegenwoordigd in het algemeen bestuur door wethouder M. Bettink-Pierik. De stemverhouding is een stem per 20.000 inwoners. Buren heeft 2 van de 35 stemmen.
Programma's	3. Sociaal Domein
Ontwikkelingen	- De GGD speelde in 2022 een belangrijke rol in de bestrijding van het coronavirus. De inzet betrof taken ten aanzien van de bestrijding van het virus, zoals testen, bron- en contactonderzoek en vaccineren (waaronder de boostercampagne). De GGD heeft de opdracht op een mate van opschaling te handhaven in geval van het bestrijden van een nieuwe variant. - De druk op Bijzondere Zorg liep in 2022 op. GGD zoekt samen met gemeenten naar juiste oplossingen. - De GGD treft voorbereidingen om gemeenten te ondersteunen wanneer de Omgevingswet in werking treedt. - De oorlog in Oekraïne heeft of meerdere manieren invloed gehad op de GGD. - GGD Gelderland-Zuid heeft problemen gehad met de bezetting van de forensische geneeskunde diensten. Er wordt gekeken naar regionale samenwerking met andere GGD'en.
Risico's	Omvang risico's: € 4.587.000 Grootste risico's: CAO wijzigingen: € 2.100.000 Prijsstijgingen: € 525.000 (Fluctuaties in) inkomsten: € 375.000 Cybercriminaliteit: € 350.000 Weerstandsvermogen: € 2.220.000 Onderdeel van risicoprofiel Buren: De weerstandsratio is 0,48. Volgens de criteria van Buren is de weerstandsratio ruim onvoldoende. We houden hier rekening mee in het risicoprofiel van de gemeente Buren.

Financiële informatie (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Begroting 2022	Verschil
Bijdrage gemeente	957	1.010	1.011	1.049	38
Eigen vermogen	1.992	2.081	2.220	1.545	-675

Toelichting financiële ontwikkelingen

De financiële informatie en de risico's zijn gebaseerd op de concept jaarstukken 2022 van de gemeenschappelijke regeling.

Omgevingsdienst Rivierenland	
Openbaar belang en doel	Wij hebben de ODR opdracht gegeven de Wabo (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht) uit te voeren voor onze gemeente. Voor vergunningverlening en handhaving op het gebied van milieu is deelname verplicht. Concreet betekent dit dat de ODR de volgende taken uitvoert: • het verlenen van bouw- en milieuvergunningen; • het toezicht houden op de uitvoering van deze vergunningen; • zo nodig handhaven (afdwingen dat de wet gevolgd wordt); • tot slot het verlenen van specialistisch advies aan de gemeente.
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Deelnemende partijen	Gemeenten: Buren, Neder-Betuwe, West Betuwe, Zaltbommel, Tiel, Maasdriel, West Maas en Waal en Culemborg.
Bestuurlijk belang	De gemeente Buren is vertegenwoordigd in het algemeen bestuur door wethouder J.P. Neven. We hebben twee stemmen in het algemeen bestuur, omdat we naast de milieutaken ook de bouwtaken onderbrachten bij de ODR. De VTH-taken zijn vastgelegd in een dienstverleningsovereenkomst tussen de gemeente Buren en de gemeenschappelijke regeling.
Programma's	2. Fysieke leefomgeving
Ontwikkelingen	• ☐ Samen met de gemeenten in Rivierenland, ketenpartners en andere omgevingsdiensten heeft de ODR zich in 2022 voorbereid op de invoering van de nieuwe Omgevingswet en de nieuwe Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb). • Het werven van personeel was in 2022 lastig. Dit zorgt voor toenemende werkdruk bij de gemeente Buren en ODR. Dit brengt financiële en bestuurlijke risico's met zich mee. • De ODR hield zich in 2022 bezig met de doorontwikkeling van de organisatie. De doorontwikkeling is begin 2023 afgerond.
Risico's	Omvang risico's: € 645.205 Grootste risico's: • ☐ Onzekerheid rondom de invoering van de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) en de Omgevingswet. • Tekort aan gekwalificeerd personeel bij de ODR. • Overschrijding van het aantal diensten die zijn afgesproken in de dienstverleningsovereenkomsten. Deze die niet worden niet gedekt door extra legesopbrengsten. Weerstandsvermogen: € 727.550 Onderdeel van risicoprofiel Buren: De weerstandsratio is 1,28. Volgens de criteria van Buren is de weerstandsratio voldoende. We houden hier geen rekening mee in het risicoprofiel van de gemeente Buren.

Financiële informatie (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Begroting 2022	Verschil
Bijdrage gemeente	2.630	2.818	2.688	2.593	-95
Eigen vermogen	2.390	1.500	1.497	1.255	-242

Toelichting financiële ontwikkelingen

De financiële informatie en de risico's zijn gebaseerd op de concept jaarstukken 2022 van de gemeenschappelijke regeling.

Regio Rivierenland	
Openbaar belang en doel	Regio Rivierenland behartigt de (gezamenlijke) belangen van de deelnemende gemeenten en voert gemeenschappelijke taken uit, onder andere van provinciaal en rijksbeleid. De regio ondersteunt de gemeenten in bestuurlijk, beleidsmatig en strategisch opzicht. De GR werkt samen met overheden, bedrijfsleven en andere partners om gemeenschappelijke doelstellingen te bereiken. Dit vooral onder de naam Fruitdelta. Verder voert de GR taken uit op basis van contracten met de gemeente(n) zoals inkoop van de Jeugdzorg en leerlingen- en jeugdvervoer.
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling.
Deelnemende partijen	Het samenwerkingsverband wordt gevormd door de gemeenten: Tiel, Culemborg, Zaltbommel, Maasdriel, West-Betuwe, West Maas en Waal, Neder-Betuwe en Buren.
Bestuurlijk belang	Burgemeester J.M.P. Meijers vertegenwoordigt Buren in het algemeen bestuur. Het stemgewicht in dit bestuur wordt jaarlijks bepaald door te kijken naar het inwoneraantal van de deelnemende gemeenten. Buren heeft elf van de honderd stemmen. We dragen op basis van het inwoneraantal bij aan het programma regionale samenwerking. Er zijn er verschillende taken vastgelegd in afzonderlijke dienstverleningsovereenkomsten.
Programma's	5. Inwoners, bestuur en veiligheid
Ontwikkelingen	□ Bij het Inkoopbureau van de Regio Rivierenland wordt over 2022 een financieel tekort verwacht vanwege hoge kosten van inhuur, langdurige ziekte en de krappe arbeidsmarkt. Bij alle andere contractbestuurde dienstverleningsonderdelen is de verwachting dat de uitvoeringskosten in lijn zijn met de programmabegroting 2022. Het tekort bij het Inkoopbureau wordt gedekt uit de risicoreserve. - Voor een aantal contractgestuurde dienstverleningsteams hadden de coronamaatregelen ook nog effect in. Bij Wmo/Jeugd is sprake van behoorlijke taak-inhoudelijke effecten, bij Versis minder vraag naar ritten en Sociale recherche minder onderzoeksopdrachten. Vanuit Leerplicht en RMC is extra inzet noodzakelijk geweest door toename in verzuim en uitval, maar ook door complexere casuïstiek, multi-problematiek en intensievere begeleiding. - In 2022 hadden activiteiten/festiviteiten zoals de Kersenparty en het Fruitcorso wel weer doorgang na twee jaar van uitstel vanwege corona. De Kersenparty was in 2022 in de gemeente Buren. - In 2022 is gewerkt aan de Gebiedsagenda waarmee nog meer vorm en inhoud wordt gegeven aan het opgave-/gebiedsgericht werken. In de aankomende jaren worden de opgaven in de Gebiedsagenda verder uitgewerkt. 2022 was het tweede uitvoeringsjaar van het Regio Deal project 'De Regionale Woonmonitor'. Met het oog op het huidige woningtekort enerzijds en de (toenemende) behoefte aan betaalbare huisvesting anderzijds, is de inzet op betaalbaarheid en de productietrein op gang houden ook komende jaren nog steeds noodzakelijk.
Risico's	Omvang risico's: € 474.000 Grootste risico's: De risico's van de Regio Rivierenland zijn op dit moment beperkt. Weerstandsvermogen: €474.000 Onderdeel van risicoprofiel Buren: De weerstandsratio bedraagt 1.0 en is daarmee voldoende. Regio Rivierenland is een gemeenschappelijke regeling die taken uitvoert in opdracht van acht gemeenten. Het weerstandsvermogen van de regio wordt gevormd door het weerstandsvermogen van de afzonderlijke gemeenten. Niettemin zijn er redenen om ook binnen de Regio financiële weerstand op te bouwen. Op grond van wettelijke voorschriften is de regio verplicht voorzieningen te vormen voor kwantificeerbare risico's, verplichtingen en verliezen.

Financiële informatie (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Begroting 2022	Verschil
Bijdrage gemeente	223	226	231	242	11
Eigen vermogen	2.927	2.787	3.169	2.119	-1.050

Toelichting financiële ontwikkelingen

De financiële informatie en de risico's zijn gebaseerd op de concept jaarstukken 2022 van de gemeenschappelijke regeling.

Regionaal Archief Rivierenland	
Openbaar belang en doel	Doel is het vervullen van de functie van regionaal kennis- en informatiecentrum op het gebied van de lokale en regionale geschiedenis en draagt in die hoedanigheid zorg voor het beheer van de in de archiefbewaarplaats berustende archiefbescheiden van de deelnemers.
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling.
Deelnemende partijen	De gemeenten Buren, Culemborg, Maasdriel, Neder-Betuwe, Tiel, West Betuwe en Zaltbommel.
Bestuurlijk belang	De gemeente Buren is vertegenwoordigd in het algemeen bestuur door wethouder K.A. Maier. .
Programma's	5. Inwoners, bestuur en veiligheid
Ontwikkelingen	De ontwikkelingen van het RAR zijn gebaseerd op het beleidsplan 2022-2025 met als thema DATA. In het beleidsplan wordt ingespeeld op de enorme groei van data, het belang van data bij het nemen van beslissingen door overheden en bescherming tegen cyberaanvallen en bescherming van gegevens. Het RAR sluit aan bij landelijke ontwikkelingen: - informatievoorziening bij gemeenten moet zo worden aangepast dat gegevens eenvoudiger, sneller en slimmer kunnen worden uitgewisseld, volgens de principes van de Common Ground strategie; - Wijziging van de Archiefwet waarbij gemeenten stukken na 10 jaar moeten overdragen aan het RAR i.p.v. de huidige 20 jaar. - Informatie uit werkprocessen moet duurzaam toegankelijk worden gemaakt zgn. "Archiving by design". Bij het maken van informatie moet al bedacht en geregeld zijn wat bewaard en ingezien moet kunnen worden. Doel hiervan is informatie die voor iedereen en voor altijd toegankelijk is.
Risico's	Omvang risico's: € 211.000 Grootste risico's: De risico's van de Regionaal Archief Rivierenland zijn op dit moment beperkt. Weerstandsvermogen: € 211.000 Onderdeel van risicoprofiel Buren: De weerstandsratio is 1. Volgens de criteria van Buren is de weerstandsratio voldoende. We houden hier dan ook geen rekening mee in het risicoprofiel van Buren.

Financiële informatie (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Begroting 2022	Verschil
Bijdrage gemeente	284	282	285	297	12
Eigen vermogen	499	591	702	372	-330

Toelichting financiële ontwikkelingen

De financiële informatie en de risico's zijn gebaseerd op de concept jaarstukken 2022 van de gemeenschappelijke regeling.

Veiligheidsregio Gelderland-Zuid	
Openbaar belang en doel	- Versterken proactief handelen; - Verhogen zelfredzaamheid en burgerparticipatie; - Verbeteren risicocommunicatie. Deelname is verplicht op basis van de Wet op de veiligheidsregio's.
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Deelnemende partijen	De VRGZ vormt het samenwerkingsverband van: • 14 gemeenten in de regio Rijk van Nijmegen en regio Rivierenland, zijnde Nijmegen, Wijchen, Druten, Berg en Dal, Heumen, Beuningen, West Maas en Waal, Maasdriel, Zaltbommel, West-Betuwe, Buren en Culemborg en Neder-Betuwe, Tiel; • De Regionale Ambulancevoorziening (RAV); • De Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de regio (GHOR); • De brandweer.
Bestuurlijk belang	Algemeen bestuur waarin de burgemeester vertegenwoordigd is met een stem.
Programma's	5. Inwoners, bestuur en veiligheid
Ontwikkelingen	De impact van risico's en daarmee de intensiteit van crises neemt toe. We zien dit in de afgelopen periode terug op het thema Covid-19 en vluchtelingen. Behalve de flitsincidenten die zich lokaal en regionaal hebben voorgedaan, was er een ontwikkeling zichtbaar op crises met een bovenregionaal en langdurig karakter.
Risico's	Omvang risico's: € 7.928.000 De verwachtingswaarde van de totale afzonderlijke risico's bedragen € 15.125.000. Dit is de som van alle risico's die zich in theorie voor zouden kunnen doen. Dit wordt altijd afgezet tegen een kans % dat deze risico's ook echt gaan plaats vinden. Dat risico bedrag is geraamd op € 7.928.000. Bij de begroting 2023 werd dit risico bedrag nog geraamd op € 5.736.000 Grootste risico's: € 4.935.000 CAO wijzigingen: € 2.450.000 Verduurzaming vastgoed: € 1.365.000 Prijsstijgingen: € 1.120.000 Weerstandsvermogen: € 5.609.000 Het realistische risicobedrag is geraamd op € 7.928.000. De reserves bij de VRGZ bedragen € 5.609.000 en dit wordt beoordeeld als het weerstandsvermogen. Het programma RAV heeft een reserve van € 2.631.000 en het programma Crisis en Rampenbestrijding is goed voor € 2.978.000. Onderdeel van risicoprofiel Buren: Het weerstandsratio staat op 0.71 en wordt daarmee volgens de Burense standaard als onvoldoende beschouwd. We lopen risico over het gedeelte dat niet wordt gedekt door het weerstandsvermogen € 2.319.000. Onze gemeentelijke bijdrage bedraagt 5,34% van de totale bijdrage die VRGZ ontvangen. We berekenen het risico voor Buren door deze 5,34% te vermenigvuldigen over het niet gedekte risicobedrag. Daarmee is het risico voor buren: € 123.730,42

Financiële informatie (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Begroting 2022	Verschil
Bijdrage gemeente	2.087	2.180	2.260	2.259	-1
Eigen vermogen	7.007	7.071	7.783	4.597	-3.186

Toelichting financiële ontwikkelingen

De financiële informatie en de risico's zijn gebaseerd op de concept jaarstukken 2022 van de gemeenschappelijke regeling.

Werkzaam	
Openbaar belang en doel	GR Werkzaam voert de Wet sociale werkvoorziening (WSW) uit voor Burense werkzoekenden die op 31 december 2014 een dienstverband hadden bij de GR Lander conform de WSW. Vanaf 2015 is de WSW afgesloten voor nieuwe instroom van werkzoekenden. Sindsdien moeten alle werkzoekenden (ook de arbeidsgehandicapte medewerkers) zich via de Participatiewet melden bij de gemeente voor de nodige ondersteuning.
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Deelnemende partijen	De gemeenten: Buren, Culemborg, Maasdriel, Neder-Betuwe, Tiel, West Betuwe, West Maas en Waal en Zaltbommel.
Bestuurlijk belang	De gemeente Buren is vertegenwoordigd in het algemeen bestuur door wethouder E. M. de Bas.
Programma's	3. Sociaal Domein
Ontwikkelingen	Vanaf 2022 worden de kosten bedrijfsvoering voor de Participatiewet en de kosten bedrijfsvoering voor de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) gesplitst. Die nieuwe verdeelsleutel is financieel gunstig voor Buren (die alleen de Wsw heeft ondergebracht bij Werkzaam).
Risico's	Omvang risico's: € 2.400.000 Grootste risico's: Kwetsbaarheid rondom ICT infrastructuur: € 800.000 Bedrijfsonderbreking: € 450.000 Krapte op de arbeidsmarkt: € 400.000 Weerstandsvermogen: € 2.100.000 Onderdeel van risicoprofiel Buren: De weerstandsratio is 0,88. Volgens de criteria van Buren is de weerstandsratio matig. We houden hier rekening mee in het risicoprofiel van Buren.

Financiële informatie (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Begroting 2022	Verschil
Bijdrage gemeente	2.508	2.088	1.948	2.115	167
Eigen vermogen	5.504	4.503	2.100	2.100	-

Toelichting financiële ontwikkelingen

De financiële informatie en de risico's zijn gebaseerd op de concept jaarstukken 2022 van de gemeenschappelijke regeling.

Vennootschappen

Een vennootschap is een organisatievorm met als hoofddoel het realiseren van winst voor de eigenaars van de vennootschap. Voorbeelden zijn de besloten vennootschap, de naamloze vennootschap en de vennootschap onder firma. Wij participeren in de volgende vennootschappen:

- NV Bank Nederlandse Gemeenten;
- NV Vitens.

NV Bank Nederlandse Gemeenten	
Openbaar belang en doel	De BNG draagt bij aan de algemene dekkingsmiddelen van onze gemeentelijke organisatie. De NV Bank Nederlandse Gemeenten is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang en verstrekt krediet tegen lage tarieven aan of onder garantie van Nederlandse overheden. Dat leidt voor de inwoners tot zo laag mogelijke kosten voor maatschappelijke voorzieningen.
Juridische vorm	Overige verbonden partij
Deelnemende partijen	De N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) is een bank die volledig in overheidsbezit is. De helft van de aandelen is van de Staat. De andere helft van de aandelen is in bezit van de gemeenten, hoogheemraadschappen en provincies. De gemeente is vanwege de financiële verhoudingen met het Rijk verplicht een bankrekeningnummer bij de BNG te openen. Hierop worden de algemene uitkering en andere rijksvoorschotten uitbetaald.
Bestuurlijk belang	De aandeelhouders oefenen invloed uit door de vertegenwoordiging in de aandeelhoudersvergadering. Het aantal aandelen van de BNG bedraagt 55.690.720. We bezitten 23.953 aandelen. Dit is 0,04% van het totaal aan aandelen.
Ontwikkelingen	In 2022 heeft de BNG geholpen met het faciliteren van leefgeld voor statushouders die we tijdelijk hebben gehuisvest in het gemeentehuis. Dit werd vergoed door het rijk. De BNG heeft in haar centrale positie voor de gemeente vaak een ondersteunende rol. Elke gemeente is verplicht om hierin met de BNG samen te werken. Dat vergemakkelijkt afstemming en zorgt voor meer efficiency.
Risico's	Omvang risico's: € 30.000 Grootste risico's: Als aandeelhouder van de BNG ontvangen we dividend. Dit hebben we ook meerjarig in de begroting verwerkt. Indien er minder of geen dividend wordt uitgekeerd hebben we een tekort te verantwoorden bij de jaarrekening. Weerstandsvermogen: € Onderdeel van risicoprofiel Buren:

Vitens	
Openbaar belang en doel	Het continu leveren van topkwaliteit drinkwater tegen een lage prijs blijft altijd de kerntaak van Vitens. Door innovatie en efficiënte bedrijfsvoering wil Vitens de operationele kosten laag houden zonder af te doen aan kwaliteit of leveringscontinuïteit.
Juridische vorm	Vennootschap
Deelnemende partijen	De aandelen van Vitens zijn voor 100% in handen van provincies en gemeenten. Het dagelijkse bestuur van het drinkwaterbedrijf is in handen van de verschillende raden en commissies. Deelname is niet verplicht, maar de aandelen zijn moeilijk verhandelbaar.
Bestuurlijk belang	Het aantal aandelen van Vitens bedraagt 5.777.247. De gemeente Buren bezit 24.035 aandelen. Dit is 0,416%
Ontwikkelingen	
Risico's	Omvang risico's: € Grootste risico's: Weerstandsvermogen: € Onderdeel van risicoprofiel Buren:

Paragraaf Grondbeleid

Paragraaf Grondbeleid

Inleiding

Grondbeleid bevindt zich op het snijvlak tussen omgevingsbeleid en financiën. Grondbeleid is daarbij geen doel op zich maar een essentieel middel om mede uitvoering te geven aan gemeentelijke beleidsdoeleinden op het gebied van wonen, werken, duurzaamheid, energietransitie, welzijn, infrastructuur, recreatie, cultuur, milieu en landschapsontwikkeling. Het beleid moet passen binnen de financiële mogelijkheden en doelstellingen van de gemeente. Met het grondbeleid wordt bepaald of en hoe instrumenten, zoals bijvoorbeeld onteigening of kostenverhaal, worden ingezet om de gestelde doelen te realiseren. Naast de ontwikkelingen en de visie op grondbeleid zoomt de paragraaf grondbeleid in op de uitgangspunten en kaders waarbinnen het grondbeleid wordt uitgevoerd.

De gemeente Buren heeft als standpunt geen actief grondbeleid uit te oefenen. Wij kopen slechts in uitzonderingsgevallen zelf grond aan om plannen te kunnen realiseren. Dat houdt in dat er per situatie gekeken wordt naar de (financiële) mogelijkheden en naar het maatschappelijk belang. Men spreekt in dat geval wel van situationeel grondbeleid.

Ontwikkelingen

De gemeente heeft een groot aantal ambities vertaald in de Omgevingsvisie. De beschreven ambities geven richting aan het omgevingsbeleid dat de komende jaren gevoerd moet worden en zijn of worden verder uitgewerkt in diverse uitvoeringsprogramma's. De Omgevingsvisie en het Woonprogramma geven richting aan onderwerpen zoals de gewenste woningvoorraad en behoefte, gebiedsontwikkeling, openbare ruimte en duurzaamheid. Grondbeleid is in financieel- economische zin dienstbaar aan het realiseren van doelstellingen op deze terreinen. De uitvoering van het grondbeleid, via de inzet van instrumenten van grondbeleid, wordt daar mede door bepaald.

Visie op grondbeleid

In Buren is het de beleidslijn dat er faciliterend grondbeleid wordt gevoerd. Met de mogelijkheid tot het doen van strategische grondaankopen in uitzonderingsgevallen. Dat betekent dat de gemeente het bereiken van ruimtelijke doelstellingen in overwegende mate overlaat aan marktpartijen die doorgaans in het bezit zijn van gronden en vastgoed. De gemeente faciliteert door het stellen van voorwaarden waaronder ontwikkelingen kunnen plaatsvinden zoals het verhalen van kosten.

Daar waar door de gemeente gewenste ontwikkelingen niet door de markt worden opgepakt ligt een actievare overheidsoptelling voor de hand en komt de regie bij de gemeente te liggen. In een dergelijk geval wordt een grondexploitatie gevoerd.

Besluit Begroting Verantwoording (BBV)

Het is wettelijk vastgelegd dat gemeenten, provincies en waterschappen jaarlijks begrotings- en verantwoordingsstukken moeten opstellen. Voor gemeenten en provincies is de regelgeving hieromtrent vastgelegd in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). In 2017 en 2019 is een aantal wijzigingen doorgevoerd met een effect op de gemeentelijke voorraad gronden:

- de rentetoerekening wordt gebaseerd op werkelijke rente over het vreemd vermogen.
- richttermijn voor een grondexploitatie wordt tien jaar. Voor eventueel langer durende grondexploitaties moeten aanvullende beheersmaatregelen getroffen worden.
- afschaffing van de categorie "niet in exploitatie genomen gronden". Deze gronden vallen voortaan onder de materiële vaste activa.
- nieuwe categorie grond, bestemd voor concrete gebiedsontwikkeling op termijn door de gemeente, de zogenoemde 'warme gronden' op de balans onder materiële vaste activa.

Tussentijdse winstneming

In het geval van lopende grondexploitaties zijn in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) enkele spelregels vastgelegd met betrekking tot (tussentijdse) winst- en verliesnemen.

Het voorzichtigheidsbeginsel waarmee een gemeentelijke grondexploitatie gevoerd dient te worden leidt ertoe dat het nemen van winst moet worden uitgesteld tot daarover voldoende zekerheid bestaat. Dit betekent echter niet dat pas winst moet worden genomen bij het afsluiten van een grondexploitatie.

Volgens het BBV dient in de situatie dat voldoende zekerheid is over de winst, de winst te worden genomen. Hierbij dient de POC-methode te worden gevolgd (Percentage Of Completion). Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; én
2. de grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; én
3. de kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie genomen).

Momenteel heeft de gemeente geen winstgevende grondexploitaties.

Nota grondbeleid 2017-2020

Het college is bevoegd voor het doen van privaatrechtelijke aan- en verkopen van bijvoorbeeld grond en panden. Dit moet echter wel binnen door de raad vastgestelde kaders gebeuren. Deze kaders heeft de raad bij het behandelen van de nota grondbeleid vastgesteld. In deze nota wordt aandacht besteed aan de in de verordening artikel 212 Gemeentewet (GW) opgenomen onderdelen zoals:

1. de strategische visie van het toekomstig grondbeleid van de gemeente;
2. te ontwikkelen en in ontwikkeling genomen projecten;
3. de verwerving en uitgifte van gronden;
4. de uitgifte van gronden in erfpacht en de bijstelling van erfpachtvergoedingen;
5. de uitgangspunten voor prijsstelling van de verkoop van gronden.

Grondprijzenbrief 2022

U ontvangt de grondprijzenbrief elk jaar ter kennisname. De grondprijzenbrief is in oktober 2022 door het college vastgesteld.

De uitgifte van grond gaat via:

- eigendomsoverdracht;
- erfpacht (voor bedrijventerreinen en beperkt mogelijk voor woningbouw);
- pacht;
- in gebruikgeving;
- verhuur.

Grondverwerving/onteigening

Het uitgangspunt is dat wij gronden minnelijk verwerven. Wanneer dat niet lukt, zetten we het instrument van onteigening in. De mogelijkheden die de Wet Voorkeursrecht Gemeenten biedt, zetten we optimaal in. Voordat we gronden verwerven, stellen we een verwervingsplan op.

Externe ontwikkelingen

Wij hebben één actieve grondexploitatie. Dat is Bedrijventerrein Doejenburg II. De grondexploitatie project Teisterbant is afgesloten.

Beleidskaders:

- Omgevingsvisie Gemeente Buren 2022
- Wet ruimtelijke ordening (Wro)
- Omgevingswet vanaf 1 januari 2024
- Woningprogramma 2020-2030
- Beleidsnotitie Grondprijsbeleid Doejenburg II definitieve versie 2017
- Beleidsnotitie Verkaveling Doejenburg II definitieve versie 2017
- Notitie Bouwen voor behoefte
- Regionaal Programma Werklocaties 2019-2024
- Nota Grondbeleid 2017-2020
- Nota Kostenverhaal 2020
- Grondprijzenbrief 2022

Bouwgrondexploitatie

Bedrijventerrein Doejenburg II Maurik

85% van het totale aantal kavels op het bedrijventerrein is verkocht of in erfpacht uitgegeven. De overige 15% is in optie.

In 2022 is de nieuwe ontsluitingsweg aangelegd. Na de aanleg van die ontsluitingsweg is ook het laatste deel van het bedrijventerrein bouwrijp gemaakt en zijn alle kavels bereikbaar.

In 2022 is gestart met het opstellen van een plan van aanpak voor de uitvoering van het parkmanagement. Voor deze uitvoering wordt een subsidie aangevraagd. Met kosten die voortvloeien uit het parkmanagement is in de grondexploitatie geen rekening gehouden.

Teisterbant Kerk-Avezaath

We verkochten de grond aan KlokGroep/Kleurrijk Wonen/Witte Groep in de bestaande staat.

Inmiddels is een vergunning verleend voor de bouw van 55 woningen. Oplevering vindt plaats naar verwachting eind 2023.

Prognose

Conform begrotingsvoorschriften kunnen we de grondexploitatie Teisterbant vanwege de verkoop van de gronden afsluiten per 31-12-2022. We maken in de komende jaren nog kosten in de vorm van het toezichthouden. Hiervoor is een voorziening 'nog te maken kosten Teisterbant' opgenomen.

De verwachte einddatum van het bedrijventerrein Doejenburg II is eind 2024. Over de periode 2023 tot en met de einddatum zijn de nog te maken kosten en de verwachte opbrengst grondverkoop geraamd.

Het resultaat op einddatum is:

Teisterbant - € 213.400 overschot.

Bedrijventerrein Doejenburg II - € 7.162.000 tekort

De herziening voor Teisterbant in de jaarrekening 2021 eindigde met een boekwaarde van € 65.000 negatief.

Belangrijkste oorzaken van het voordeel zijn:

- bijdrage gemeente aan bouwweg is 58k lager dan begroot;
- twee jaar eerder afsluiten van de grondexploitatie. De resterende plankosten voor 2023 en 2024 en de storting in de reserve omgevingsgerichte activiteiten en sociale verevening worden via de exploitatie geboekt en zijn niet meer meegenomen in de grondexploitatie. (142k)
- de begrote plankosten voor 2023 en 2024 zijn lager dan in de herziening 2022 (13k)

Voor de grondexploitatie bedrijventerrein Doejenburg II is, volgens voorschriften van het BBV, een verliesvoorziening gevormd.

Realisatie

Bedrijventerrein Doejenburg II

Tot en met 2022 is 108.135 m2 grond uitgegeven. Er zijn 5 bedrijfswoningen gebouwd. Voor 1 woning loopt de vergunning en voor 1 woning in een bedrijfsverzamelgebouw moet nog privaatrechtelijke toestemming komen.

Het is overigens mogelijk om op bestaande percelen toestemming te vragen een bedrijfswoning te bouwen. Hiervoor moet privaatrechtelijk toestemming worden verleend. Na verlening wordt een toeslag per bedrijfswoning in rekening gebracht.

In onderstaand overzicht staat de gerealiseerde gronduitgifte en het aantal bedrijfswoningen voor bedrijventerrein Doejenburg II.

Naam	t/m 2018	2019	2020	2021	2022
Bedrijventerrein Doejenburg II					
- Uitgifte in m2	29.135	3.500	24.031	36.822	14.647
- Uitgifte aantal bedrijfswoningen	2	0	2	1	0

Winst- en verliesneming

Voor winst- en verliesneming van de grondexploitaties worden de regels zoals het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) ze stelt uitgevoerd. Voor verliezen wordt een voorziening gevormd op het moment dat het verlies bekend wordt. Winsten worden genomen nadat zij gerealiseerd zijn.

Dit jaar is de grondexploitatie Teisterbant afgesloten. De verwachte einddatum van de exploitatie bedrijventerrein Doejenburg II is eind 2024.

Naam	Voorziening verlies 1-1-2022	Voorziening verlies 31-12-2022	Vrijval t.g.v. resultaat
Bedrijventerrein Doejenburg II	7.223	7.161	-62
Teisterbant	65	0	-65

Reserves en voorzieningen

Voorziening voor verlies

De voorziening voor het verlies van Teisterbant is vrijgevallen door het afsluiten van de grondexploitatie.

Naar verwachting sluit de grondexploitatie Bedrijventerrein Doejenburg II met een verlies. Voor dit bedrag is een voorziening gevormd van € 7,2 miljoen.

In de grondexploitatie zijn de risico's verwerkt waar een directe relatie bestaat tussen het risico en het project. Voorbeelden van deze risico's zijn:

- de raming is op basis van een globaal plan;
- de uit te voeren werkzaamheden zijn nog niet in detail bekend;
- de aanbesteding valt hoger uit;
- extra onderzoeken zijn nodig.

Reserve grondexploitaties

Er is geen aparte reserve meer voor de grondexploitaties. Gezien het positief verloop van de verkoop van kavels binnen het project Doejenburg II was een extra buffer niet meer nodig. De algemene reserve kan prima dienen om ook (nieuwe) toekomstige risico's binnen de grondexploitatie te dekken.

In de geactualiseerde grondexploitatie is de verwachting dat we in 2023 alle kavels hebben verkocht en geleverd. Enige risico is wellicht het moeten bijdragen aan het toekomstige parkmanagement. Hiermee is in de grondexploitatie geen rekening gehouden.

Ombuigingen (ZBB)

Inleiding

In deze paragraaf maken we inzichtelijk hoe het staat met de realisatie van de Zero Based Budgeting maatregelen (ZBB). De gemeenteraad besloot in november 2021 om deze maatregelen te verwerken in de meerjarenbegroting 2022-2025.

De aanleiding voor deze bezuinigingen ontstond in het voorjaar van 2021. In de Perspectiefnota 2022 werd zichtbaar dat de financiële positie van Buren fors onder druk stond. Om het meerjarig evenwicht in de begroting 2022 te herstellen, stemde de gemeenteraad in met een pakket van 39 maatregelen. Dit betekende een besparing van € 1,2 miljoen in 2022 die oploopt tot € 3,3 miljoen in 2025 en de jaren erna.

De ZBB maatregelen zijn divers. Een aantal is technisch van aard en eenvoudig te realiseren, terwijl ervoor bijvoorbeeld de transformatie Sociaal Domein of het afstoten van vastgoed een langere voorbereiding nodig is. In 2022 hebben we ingezet op de realisatie van de al in 2022 geraamde bezuinigingen en startten we met de acties en onderzoeken voor de meer complexe taakstellingen en ombuigingen.

In mei 2023 informeerden we u in een raadsinformatiebrief over de actuele stand van zaken van ZBB. In deze paragraaf vatten we deze stand van zaken samen. Vervolgens brengen we de stand van zaken ZBB tot en met de begroting 2023 en de voortgang van de nog te realiseren ZBB maatregelen in 2023-2026 voor u in beeld.

Stand van zaken in één oogopslag

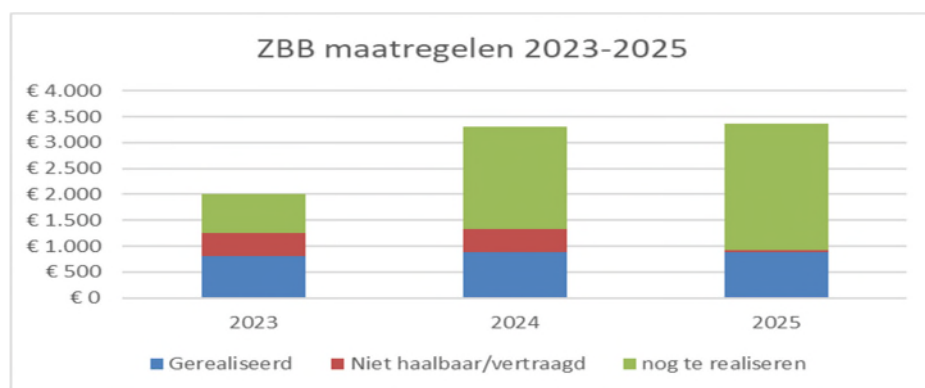
In 2022 is er een flink aantal maatregelen gerealiseerd. De gerealiseerde maatregelen hebben we in onderstaande tabel in beeld gebracht.

Nr	Gerealiseerde maatregelen in 2022	Financieel effect			
		2022	2023	2024	2025
1.1	Verhogen tarieven regiekamer	50	50	50	50
1.2	Verminderen bijdrage regionaal stimuleringsfonds	26	26	26	26
2.1	Verhogen leges ondergrondse nutsvoorzieningen	8	8	8	8
2.4	Verminderen onderhoud openbare verlichting	40	40	40	40
3.6	Stoppen met aanvullende inzet gezondheidsmakelaar		7	7	7
4.4	Stoppen kluswagen	7	7	7	7
5.1	Tarief trouwen aanpassen	18	18	18	18
5.2	Meer digitale dienstverlening			22	22
6.1	Lunch en bloemen college	3	3	3	3
6.2	Dagelijks Bestuur Buren (APPA)	5	5	5	5
6.4	Voorlichting en communicatie	20	20	20	20
6.5	formatie ondersteuning	31	31	31	31
6.11	Werkbudget kwaliteitsontwikkeling	6	6	6	6
6.12	Minder vaak aanschaffen uitrusting bodes	1	1	1	1
6.13	Verminderen koffieapparaten gemeentehuis	10	10	10	10
6.17	Begroten van salariskosten op werkelijke inschaling	250	250	250	250
6.18	Formatie bodes en TIC	77	77	77	77
6.19	Formatie HR		24	24	24
6.20	Formatie gegevensbeheer	17	34	34	34
6.21	Externe juridische advisering	20	20	20	20
6.29	Stelpost onvoorzien	24	24	24	24
6.30	Verminderen inhuur derden	50	100	150	150
	Gerealiseerd	674	807	879	879

Helaas bleek dat twee maatregelen niet haalbaar zijn en vier maatregelen later gerealiseerd worden dan gepland. Het financieel effect hiervan is in de 2e bestuursrapportage 2022 en in de begroting 2023 verwerkt. Deze maatregelen zijn opgenomen het overzicht "Niet haalbaar of vertraagde maatregelen in 2022".

In de meerjarenbegroting 2023 zijn nog 12 maatregelen opgenomen waarvan de realisatie nog plaats moet vinden. Het betreft de ombuigingen waarvoor bestuurlijke besluitvorming nodig is, zoals de transformatie Sociaal Domein, de herbestemming van het gemeentehuis en het afstoten van vastgoed. Daarnaast staat er nog een aantal maatregelen met een effect op de dienstverlening open.

bedragen x €1.000	2022	2023	2024	2025
Gerealiseerd in 2022	674	807	879	879
Niet haalbaar of vertraagd in 2022	547	455	452	52
Nog te realiseren in 2023 en de jaren erna		739	1.975	2.430
Vastgestelde ZBB opgave in november 2021	1.221	2.001	3.306	3.361

Voortgang van de nog te realiseren ZBB maatregelen

De nog te realiseren opgave bestaat uit een twaalfstal maatregelen. De Transformatie Sociaal Domein, het afstoten van gemeentelijk vastgoed en de bezuiniging op het gemeentehuis zijn complexe opgaven waarvan de bestuurlijke besluitvorming gepland staat in het tweede kwartaal van 2023.

Van de resterende interne maatregelen zal in 2023 € 65.000 gerealiseerd worden. In de jaren erna worden deze maatregelen volledig gerealiseerd.

Overzicht: Voortgang van de nog te realiseren ZBB maatregelen in 2023 en de jaren erna

		2022	2023	2024	2025
3.4	Implementatieplan WMO			190	270
3.5	Implementatieplan Jeugd			785	1010
4.1	Afstoten vastgoed en (cultureel) erfgoed		183	625	625
4.1	Afstoten vastgoed en (cultureel) erfgoed		234		
6.6	Postzaken		15	30	30
6.6	Postzaken		15		
6.7	Rationalisering applicatielandschap		23	55	55
6.8	Rationalisering applicatielandschap		32		
6.8	Optimaliseren zaakgericht werken				75
6.9	In gebruik nemen BI tool				50
6.10	Optimaliseren bestuurlijk proces				25
6.14	Gemeentehuis		200	250	250
6.22	Abonnementen en kantoorbenodigdheden		10	10	10
6.23	Kosten OZB		27	27	27
6.27	Hondenbelasting			3	3
	Totaal nog te realiseren		739	1975	2430
	Niet te realiseren in het betreffende jaar		291		
	Wacht op besluitvorming		200	1.065	1.145
	Wordt gerealiseerd		248	910	1.285

Jaarrekening

Wat is een jaarrekening?

Met de jaarrekening leggen we verantwoording af over de uitvoering van de exploitatiebegroting. De jaarrekening geeft daarnaast een beeld van onze bezittingen en schulden en de wijzigingen daarin tijdens het afgelopen jaar.

Overzicht baten en lasten op taakveld

	Bedragen x € 1.000				
	Rekening 2021	Begroting 2022 primitief	Begroting 2022 na wijziging	Rekening 2022	Verskil 2022
Baten	68.379	62.436	74.927	80.586	5.660
Programma 1. Wonen, werk en recreatie					
3.1 Economische ontwikkeling	0	0	0	0	0
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	2.520	139	989	1.560	572
3.4 Economische promotie	305	292	292	321	29
8.1 Ruimtelijke Ordening	224	200	200	349	149
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijven)	145	251	191	1.754	1.563
8.3 Wonen en bouwen	2.121	1.145	1.195	1.497	302
Totaal programma 1. Wonen, werk en recreatie	5.315	2.026	2.866	5.481	2.615
Programma 2. Fysieke leefomgeving					
2.1 Verkeer en vervoer	151	169	280	372	92
2.2 Parkeren	0	1	1	0	-1
2.5 Openbaar vervoer	17	17	17	17	0
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	67	8	170	62	-108
7.2 Riolerings	3.101	3.158	6.187	5.735	-453
7.3 Afval	3.169	2.982	3.152	3.055	-97
7.4 Milieu (beheer)	50	5	5	201	196
7.5 Begraafplaatsen	510	416	421	449	29
Totaal programma 2. Fysieke leefomgeving	7.064	6.757	10.233	9.891	-342
Programma 3. Sociaal domein					
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	35	0	4.159	6.249	2.090
6.2 Wijkteams	0	0	0	0	0
6.3 Inkomensregelingen	4.859	4.577	4.177	4.437	261
6.4 Begeleide participatie	0	0	0	0	0
6.5 Arbeidsparticipatie	0	0	0	0	0
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	3	15	15	3	-12
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	203	295	295	186	-109
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	0	0	0
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	15	0	0	19	19
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0	0	0
7.1 Volksgezondheid	30	20	36	38	2
Totaal programma 3. Sociaal domein	5.146	4.906	8.681	10.932	2.251
Programma 4. Sport, cultuur en onderwijs					
0.3 Beheer overige gebouwen/ gronden	951	149	269	334	65
4.2 Onderwijshuisvesting	121	59	245	65	-180
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	568	570	906	844	-62
5.1 Sportbeleid en activering	85	20	83	101	18
5.2 Sportaccommodaties	1	1	1	94	92
5.3 Cultuurprestatie, -productie en -participatie	5	0	17	42	25
5.4 Musea	1	2	2	1	0
5.5 Cultureel erfgoed	77	84	84	83	-1
5.6 Media	15	8	8	14	6
Totaal programma 4. Sport, cultuur en onderwijs	1.824	892	1.614	1.577	-37

Programma 5. Inwoners, bestuur en veiligheid

0.1 Bestuur	121	92	92	500	409
0.2 Burgerzaken	327	270	308	373	65
1.1 Crisisbeheersing en Brandweer	27	20	20	3	-17
1.2 Openbare orde en veiligheid	87	29	29	131	102
Totaal programma 5. Inwoners, bestuur en veiligheid	562	410	448	1.007	559

Programma 6. Bedrijfsvoering

0.4 Overhead	1.205	1.049	1.079	955	-124
0.5 Treasury	59	60	60	67	7
0.61 OZB Woningen	5.385	5.312	5.421	5.457	35
0.62 OZB niet-woningen	2.212	2.148	2.182	2.306	124
0.64 Belastingen overig	1.529	164	164	168	4
0.7 Alg. uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	37.595	38.711	42.179	42.746	567
0.8 Overige baten en lasten	484	0	0	0	0
Totaal programma 6. Bedrijfsvoering	48.468	47.445	51.085	51.698	613
Lasten	66.167	64.152	75.209	76.069	860

Programma 1. Wonen, werk en recreatie

3.1 Economische ontwikkeling	102	193	212	234	21
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	2.520	157	923	1.420	498
3.4 Economische promotie	112	129	195	167	-29
8.1 Ruimtelijke Ordening	1.449	909	1.345	996	-349
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijven)	66	290	230	1.569	1.339
8.3 Wonen en bouwen	3.086	3.278	3.175	3.315	140
Totaal programma 1. Wonen, werk en recreatie	7.335	4.956	6.080	7.701	1.620

Programma 2. Fysieke leefomgeving

2.1 Verkeer en vervoer	4.630	4.638	4.800	4.750	-50
2.2 Parkeren	22	23	25	24	-1
2.5 Openbaar vervoer	9	9	10	10	0
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.890	2.064	2.339	2.229	-111
7.2 Riolerings	2.765	2.812	5.980	5.531	-449
7.3 Afval	2.579	2.630	2.718	2.651	-66
7.4 Milieu(beheer)	387	381	618	684	66
7.5 Begraafplaatsen	473	474	479	481	1
Totaal programma 2. Fysieke leefomgeving	12.755	13.032	16.970	16.360	-610

Programma 3. Sociaal domein

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	1.949	2.030	5.727	6.918	1.191
6.2 Wijkteams	555	534	557	434	-122
6.3 Inkomensregelingen	5.410	5.044	5.966	5.522	-445
6.4 Begeleide participatie	2.109	2.121	2.122	2.059	-62
6.5 Arbeidsparticipatie	342	448	449	511	63
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.154	679	1.149	962	-187
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	3.761	3.822	3.509	3.842	333
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	8.131	5.541	8.318	7.767	-551
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	407	464	389	377	-12
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	509	3.421	582	548	-35
7.1 Volksgezondheid	1.254	1.380	1.396	1.413	18
Totaal programma 3. Sociaal domein	25.581	25.483	30.164	30.355	191

Programma 4. Sport, cultuur en onderwijs

0.3 Beheer overige gebouwen/ gronden	960	705	767	820	52
4.2 Onderwijshuisvesting	997	954	1.155	987	-168
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.437	1.509	1.863	1.606	-257
5.1 Sportbeleid en activering	94	23	137	113	-24
5.2 Sportaccommodaties	572	281	355	320	-35
5.3 Cultuurprestatie, -productie en -participatie	40	12	28	52	24
5.4 Musea	19	20	20	22	2
5.5 Cultureel erfgoed	260	275	279	260	-19
5.6 Media	266	325	325	338	13
Totaal programma 4. Sport, cultuur en onderwijs	4.644	4.103	4.929	4.517	-412

Programma 5. Inwoners, bestuur en veiligheid

0.1 Bestuur	1.509	1.755	1.819	1.769	-50
0.2 Burgerzaken	707	593	606	644	38
1.1 Crisisbeheersing en Brandweer	2.196	2.303	2.319	2.337	18
1.2 Openbare orde en veiligheid	461	408	429	554	125
Totaal programma 5. Inwoners, bestuur en veiligheid	4.873	5.059	5.173	5.304	132

Programma 6. Bedrijfsvoering

0.4 Overhead	10.364	10.830	10.447	10.578	131
0.5 Treasury	-5	-8	33	17	-16
0.61 OZB Woningen	431	369	438	460	22
0.62 OZB niet-woningen	79	82	74	74	0
0.64 Belastingen overig	124	129	118	116	-2
0.7 Alg. uitkering. en overige uitkeringen gemeentefonds	-10	9	185	8	-177
0.8 Overige baten en lasten	-5	108	599	578	-21
Totaal programma 6. Bedrijfsvoering	10.978	11.519	11.893	11.832	-61

Saldo	2.212	-1.716	-282	4.517	4.800
-------	-------	--------	------	-------	-------

Mutaties reserves

Onttrekkingen	8.887	434	2.133	2.076	-58
Toevoegingen	-7.005	-20	-2.238	-2.481	-242
Saldo mutatie reserves	1.882	414	-105	-405	-300

Saldo na bestemming	4.094	-1.302	-387	4.112	4.500
----------------------------	--------------	---------------	-------------	--------------	--------------

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen - baten (bedragen x € 1.000)	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022	Verschil
0.5 Treasury	59	60	67	7
0.61 OZB Woningen	5.385	5.421	5.457	35
0.62 OZB niet-woningen	2.212	2.182	2.306	124
0.64 Belastingen overig	1.529	164	168	4
0.7 Alg. uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	37.595	42.179	42.746	567
Totaal baten Algemene dekkingsmiddelen	46.779	50.006	50.744	737

Toelichting 0.64 Belastingen overig

Met ingang van 2021 is het niet meer toegestaan om precario op kabels en leidingen te heffen.

Overzicht onvoorzien uitgaven begroting 2022

In de primitieve begroting is geen bedrag voor onvoorziene uitgaven opgenomen.

Overzicht overhead

Overhead (bedragen x € 1.000)	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022	Verschil
Baten	1.205	1.079	955	-124
Lasten	-10.364	-10.447	-10.578	-131
Saldo taakveld 0.4 Overhead	-9.159	-9.368	-9.624	-255

Met ingang van 2017 stelt het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV) striktere eisen aan het in beeld brengen van de overhead. Om aan die eisen te voldoen hebben we op het taakveld overhead alle lasten en baten gecentraliseerd. Wat op het taakveld echter ontbreekt, is een specificatie van de onderverdeling per PIOFACH-taken. PIOFACH staat voor:

- Personeel
- Informatievoorziening
- Organisatie
- Financiën
- Automatisering
- Communicatie
- Huisvesting

De taken zijn ondergebracht binnen de diverse domeinen. Voor een verdere specificatie verwijzen we daarom naar onderstaande tabel. De totalen zijn afgerond op hele duizenden:

Specificatie Overhead	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022	Verschil
Salarissen	5.946	6.052	6.109	-57
Archief	289	280	288	-8
Communicatie	76	44	46	-2
Financiën	201	111	283	-172
Huisvesting en facilitaire zaken	526	701	693	8
Informatievoorziening en automatisering	823	778	889	-111
Informatieveiligheid	24	25	22	3
Inkoop	226	234	223	11
Vastgoed	94	85	88	-3
Overige overhead	620	606	571	35
Personeel en organisatie	332	452	412	40
Totaal (Saldo: uitgaven +/- inkomsten)	9.157	9.368	9.624	-255

Overzicht vennootschapsbelasting

Sinds 2016 geldt de Wet modernisering VPB-plicht overheidsondernemingen. Als we vanuit de optiek van de vennootschapsbelasting een onderneming bedrijven moeten we over gerealiseerde winsten maximaal 25% (tot € 200.000: 20%) vennootschapsbelasting betalen.

Veel van onze activiteiten worden niet als ondernemingsactiviteit aangemerkt, omdat we niet aan het (fiscale) winstvereiste voldoen. Voor zover wel sprake is van een onderneming geldt in het algemeen een vrijstelling. Bijvoorbeeld omdat sprake is van een overheidstaak.

Tot op heden gaan we niet door de 'ondernemingspoort'. Over 2016 tot en met 2021 is een nihil aangifte gedaan. In 2023 doen we aangifte over 2022. Ook voor 2022 en de jaren daarna verwachten we een nihil aangifte.

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De voorschriften uit het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) vormen het kader voor de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling. De jaarrekening stellen we op met inachtneming van deze voorschriften. Alle aanpassingen en aanvullingen van het BBV tot en met 31 december 2022 verwerkten we in deze grondslagen.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balansonderdeel anders is vermeld, nemen we de activa en passiva op tegen nominale waarden. De baten en lasten rekenen we toe aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten nemen we alleen voor zover zij op de balansdatum zijn gerealiseerd. Met verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, houden we rekening indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn. Dividendopbrengsten van deelnemingen nemen we als bate op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt. Daarbij bedoelen we componenten zoals ziektekostenpremie voor gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken etc.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume vormen we geen voorziening of nemen we op andere wijze een verplichting op. De referentieperiode is vier jaar conform de meerjarenraming. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (reorganisaties) vormen we wel een verplichting of voorziening.

Balans

Hierna leest u een nadere toelichting per onderdeel van de balans.

Vaste activa

Investeringsactiva met economisch nut

De materiële vaste activa waarderen we tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden brengen we op de desbetreffende investering in mindering. In die gevallen schrijven we op het saldo af.

Investeringsactiva worden vanaf het moment van ingebruikneming lineair afgeschreven op basis van de verwachte gebruiksduur. We houden hierbij rekening met een eventuele restwaarde. Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

Waardering gemeentehuis

In juni 2015 besloot u om het bestemmingsplan van het gebied waarop gemeentehuis staat te wijzigen. Vervolgens besloot u op 9 november 2015 bij de behandeling van de begroting 2016 om de functie van het gemeentehuis te wijzigen van maatschappelijk naar bedrijfseconomisch, met als beoogd doel om delen van het gemeentehuis te gaan verhuren. Volgens artikel 59 lid 2 BBV moeten we het gemeentehuis nu aanmerken als materiële vaste activa met een economische functie. Het gemeentehuis kan nu bijdragen aan het genereren van middelen. Hierdoor is er sprake van een duurzame waardevermindering.

De huidige wijze van verwerken via een voorziening, staat volgens het BBV toe om naar aanleiding van een nieuwe taxatie een correctie op de voorziening toe te passen. Gelet op de verkoop van het gemeentehuis corrigeren we de omvang van de voorziening in de jaarrekening 2022 niet. We verwachten een correctie toe te passen in de jaarstukken 2023.

Vlottende activa

Voorraden

De als "onderhanden werken" opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die we rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen toerekenen, bijvoorbeeld grondaankopen, kosten van bouw- en woonrijp maken en de administratie- en beheerskosten.

We waarderen de als "gereed productie en handelsgoederen" opgenomen bouwgronden Hooghendijck zoals overeengekomen in de verkoopovereenkomst. Het verlies is verwerkt in 2015 toen we de grond verkochten.

Tussentijdse winstneming (voorraden)

Bij het stelsel van baten en lasten zoals geformuleerd in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) zijn het toerekeningsbeginsel, het voorzichtigheidsbeginsel en het realisatiebeginsel essentiële uitgangspunten. Baten, lasten en het daaruit vloeiende resultaat rekenen we toe aan de periode waarin deze zijn gerealiseerd. Bij meerjarige projecten betekent dit dat we (de verwachte) winst niet pas aan het eind van het project als gerealiseerd beschouwen, maar gedurende de looptijd van het project tot stand komt en ook als zodanig verantwoorden.

Het verantwoorden van tussentijdse winst (de POC-methode) is daarmee geen keuze maar een verplichting die voortvloeit uit het realisatiebeginsel. Bij het bepalen van de tussentijdse winst is het wel noodzakelijk de nodige voorzichtigheid te betrachten. Zowel het realisatiebeginsel als het voorzichtigheidsbeginsel komen tot uitdrukking in de vereiste voorwaarden voor de POC-methode:

- het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; én
- de grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; én
- de kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

Voorziening verwachte verliezen

Voorzieningen waarderen we op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen waarderen we tegen nominale waarde. Voor de verwachte oninbaarheid is een voorziening opgenomen die in de balansstelling in mindering gebracht is op de vorderingen. De voorziening wordt bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

We ontvangen voorschotbedragen van de Europese Unie, het Rijk en overige Nederlandse overheidslichamen. Dit betreft voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel. Deze verantwoorden we onder de overlopende activa.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa nemen we tegen nominale waarde op.

Vaste passiva

Vaste schulden waarderen we tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rente-typische looptijd van één jaar of langer.

De onderhoudsvoorzieningen stoelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen. In de paragraaf "onderhoud kapitaalgoederen" in het jaarverslag hebben we het beleid nader uiteengezet. De pensioenverplichting voor de wethouders waarderen we op de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen.

Vlottende passiva

De vlottende passiva waarderen we tegen nominale waarde tenzij anders vermeld. Onder de vlottende passiva nemen we afzonderlijk op de netto-vlottende schulden, met een rente-typische looptijd korter dan één jaar en de overlopende passiva.

Balans per 31-12-2022

		Balans per 31 december 2022			
ACTIVA	31-12-2021	31-12-2022	PASSIVA	31-12-2021	31-12-2022
Vaste activa			Vaste passiva		
Kosten geldleningen /saldo agio en disagio	0	0	Algemene reserve	9.452.520	12.441.942
Kosten onderzoek en ontwikkeling	0	0	Bestemmingsreserves:	3.375.283	4.884.875
Bijdrage aan activa van derden	0	0	Gerealiseerde resultaat	4.094.110	4.112.421
<i>Totaal immateriële vaste activa</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>Totaal eigen vermogen</i>	<i>16.921.913</i>	<i>21.439.238</i>
Investerings met economisch nut:	21.367.397	24.438.064	Voorzieningen verplichtingen, verliezen en risico's	2.744.727	2.390.054
Investerings met economisch nut, waarvoor ter bestrijding kosten een heffing kan worden geheven	5.728.925	4.983.267	Door derden beklemd middelen (specifieke aanwending)	7.838.059	8.282.583
Investerings in openbare ruimte met maatschappelijk nut:	2.875.305	6.264.560	Onderhoudsegalisatievoorzieningen	6.950.402	6.939.793
<i>Totaal materiele vaste activa</i>	<i>29.971.627</i>	<i>35.685.891</i>	<i>Totaal voorzieningen</i>	<i>17.533.188</i>	<i>17.612.430</i>
Kapitaalverstrekkingen aan:			Obligatieleningen	0	0
- deelnemingen	95.687	95.687	Onderhandse leningen van:		
- gemeenschappelijke regelingen	0	0	- binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	0	0
- overige verbonden partijen	0	0	- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	18.150.000	15.550.000
Leningen aan:			- binnenlandse bedrijven	0	0
- openbare lichamen (artikel 1 wet Fido)	0	0	- openbare lichamen (artikel 1 wet Fido)	0	0
- woningbouwcorporaties	0	0	- overige binnenlandse sectoren	0	0
- deelnemingen	0	0	- buitenlandse instellingen	0	0
- overige verbonden partijen	0	0	Door derden belegde gelden	0	0
Overige langlopende geldleningen u/g	24.997	24.997	Waarborgsommen	81.339	81.389
Uitzettingen 's Rijks schatkist >= 1 jaar	0	0	<i>Vaste schulden met loopt. langer dan 1 jr.</i>	<i>18.231.339</i>	<i>15.631.389</i>
Uitzettingen van Nederlands schuld papier >= 1 jaar	0	0			
Overige uitzettingen met een looptijd >= 1 jaar	41.970	68.964			
<i>Totaal financiële vaste activa</i>	<i>162.654</i>	<i>189.648</i>			
Totaal vaste activa	30.134.281	35.875.539	Totaal vaste passiva	52.686.440	54.683.057

Viottende activa

Grond- en hulpstoffen	0	0
Onderhanden werk: gronden in exploitatie	4.046.475	1.857.185
Gereed product en handelsgoederen	483.953	483.953
Vooruitbetalingen	0	0
<i>Totaal voorraden</i>	<i>4.530.428</i>	<i>2.341.138</i>
Vorderingen op openbare lichamen	5.098.172	6.872.442
Verstrekte kasgeldleningen aan openbare lichamen	0	0
Overige verstrekte kasgeldleningen	0	0
Uitzettingen 's Rijks schatkist >= 1 jaar	0	0
Rekening-courantverhouding met het Rijk	18.748.181	12.455.824
Rekening-courantverhouding met niet financiële instellingen	0	0
Uitzettingen van Nederlands schuld papier >= 1 jaar	0	0
Overige vorderingen	2.283.442	3.032.012
Overige uitzettingen	0	0
<i>Totaal uitzettingen met rentetypische looptijd < 1 jr</i>	<i>26.129.795</i>	<i>22.360.278</i>
Kassaldi	9.013	7.978
Banksaldi	433.307	445.793
<i>Totaal liquide middelen</i>	<i>442.320</i>	<i>453.771</i>

Voorschotbedragen door voorfinanciering uitkering met specifiek bestedingsdoel, nog te ontvangen van:

- Europese overheidslichamen	0	0
- het Rijk	0	3.232.650

- overige Nederlandse overheidslichamen	0	0
Overige nog te ontvangen bedragen en 'vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	1.658.210	1.781.010

Totaal overlopende activa

Totaal viottende activa

Totaal activa

Viottende passiva

Kasgeldleningen bij openbare lichamen	0	0
Overige kasgeldleningen	0	0
Banksaldi	0	0
Overige schulden	4.560.144	5.048.759
<i>Totaal netto-viottende schulden met rente looptijd < 1 jr</i>	<i>4.560.144</i>	<i>5.048.759</i>

Voorschotbedragen voor uitkeringen met specifiek bestedingsdoel, ontvangen van:

- Europese overheidslichamen	0	0
- het Rijk	2.969.823	2.138.895

- overige Nederlandse overheidslichamen	40.253	59.916
Overige vooruitontvangen bedragen en nog te betalen bedragen die ten bate van het volgende begrotingsjaar komen	2.638.374	4.113.759

Totaal overlopende passiva

Totaal viottende passiva

Totaal passiva

Gewaarborgde geldleningen/garanties

Gewaarborgde geldleningen/garanties achtervang

Toelichting op de balans

Het volgende hoofdstuk is opgedeeld conform de vier onderdelen van de balans: vaste en vlottende activa en passiva. In dit hoofdstuk geven we een nadere specificatie en onderbouwing per onderdeel.

Vaste activa

Immateriële vaste activa

Er zijn geen Immateriële vaste activa geactiveerd. De boekwaarde is nihil.

Materiële vaste activa

Geheel volgens de regelgeving van het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording), zijn de materiële vaste activa in tabellen uitgesplitst in verschillende onderdelen, waarbij de eerste tabel een totaaloverzicht biedt zoals die ook in de balans is opgenomen.

De post materiële vaste activa bestaat uit de volgende onderdelen:

Soort vaste activa (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2022	Voorziening afwaardering	Balanswaarde 31-12-2022
Overige investeringen met economisch nut	20.880	23.604	3.901	19.703
Investeringen, waarvoor we ter bestrijding van de kosten een heffing kunnen heffen	5.729	4.983		4.983
Investeringen in openbare ruimte met maatschappelijk nut	2.875	6.265		6.265
Gronden uitgegeven in erfpacht.	4.389	4.735		4.735
Totaal vaste activa	33.873	39.587	3.901	35.686

In 2015 is de boekwaarde van het gemeentehuis verlaagd van afgerond € 8 miljoen naar € 3,9 miljoen. Dit is gerealiseerd door € 3,9 miljoen vanuit de bestede bestemmingsreserve gemeentehuis te storten in een voorziening afwaardering gemeentehuis. Deze voorziening is een correctie op de boekwaarde van het gemeentehuis. Begin 2023 is het gemeentehuis opnieuw getaxeerd met peildatum 31 december 2022. De getaxeerde marktwaarde is ruim € 0,6 miljoen toegenomen ten opzichte van 2015. We verwijzen naar de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling voor een nadere toelichting hoe we hiermee om gaan.

In tegenstelling tot 2021, zijn er in 2022 wel een aantal grote investeringen geweest.

De grootste investeringen zijn:

- De bouw van een chaletpark in Maurik voor de opvang van Oekraïners. De kosten zijn volledig vergoed door het Rijk.;
- De bouw van de sporthal in Maurik;
- De rehabilitatie van een aantal wegen in de Gemeente Buren. Deze rehabilitaties zijn onderdeel van het wegenbeheerplan. Een rehabilitatie van een weg betekent dat de volledig wegconstructie wordt vervangen aan het einde van de levensduur.

Het verloop van deze investeringen zien we terug in de laatste tabel van de materiële vaste activa.

Er zijn ook weer een aantal gronden uitgegeven in erfpacht. Dat is, net als vorig jaar, het gevolg van de uitgifte van meerdere kavels op bedrijventerrein Doejenburg.

Investeringen per categorie (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde zonder heffing		Boekwaarde met heffing	
	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2022
Gronden en terreinen	7.086	7.055	19	19
Bedrijfsgebouwen	17.436	20.456	0	0
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	2.679	5.998	5.697	4.954
Vervoermiddelen	11	0	0	0
Machines, apparaten en installaties	257	175	0	0
Overige materiële vaste activa	675	920	13	10
Totaal investeringen	28.144	34.604	5.729	4.983

In de categorie "investeringen waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven", is er geen sprake van nieuwe investeringen. Wel wordt er afgeschreven, waardoor de boekwaarde in 2021 alleen maar afneemt. Verder is de boekwaarde van de grond-, weg- en waterbouwkundige werken per 31-12-2021 aangepast op de juiste stand. Een nagekomen mutatie op de investeringen (€ 40.000) was niet verwerkt in de hierboven gespecificeerde tabel.

Investeringen per categorie (bedragen x € 1.000)	Met economisch nut		Met maatschappelijk nut	
	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2022
Gronden en terreinen	7.105	7.073	0	0
Bedrijfsgebouwen	17.436	20.455	0	0
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	5.707	4.964	2.668	5.989
Vervoermiddelen	11	0	0	0
Machines, apparaten en installaties	257	175	0	0
Overige materiële vaste activa	481	655	207	276
Totaal investeringen	30.997	33.322	2.875	6.265

In de bovenstaande tabel zien we de verschillende investeringen onderverdeeld in economisch en maatschappelijk nut. We zien hier dat er vooral investeringen plaats vinden bij de grond-, weg- en waterbouwkundige werken. De grootste post betreft de al genoemde rehabilitatie van een aantal wegen binnen de gemeente.

Investeringen per categorie (bedragen x € 1.000)	Balans waarde 31-12-2021	Boek waarde 31-12-2021	Vermeer dering	Vermin dering	Af- schrijving	Bijdragen derden	Boek waarde 31-12-2022	Voorziening afwaardering	Balans waarde 31-12-2022
Gronden en terreinen	7.105	7.105	347	378	-	-	7.074	-	7.074
Bedrijfsgebouwen	17.436	17.436	3.561	-	465	77	20.455	3.901	16.554
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	8.376	8.376	3.404	-	827	-	10.953	-	10.953
Vervoermiddelen	11	11	-	11	-	-	-	-	-
Machines, apparaten en installaties	257	257	-	-	82	-	175	-	175
Overige materiële vaste activa	688	688	367	-	125	-	930	-	930
Totaal investeringen	33.873	33.873	7.679	389	1.499	77	39.587	3.901	35.686

In de bovenstaande tabel vind je het verloopoverzicht van de investeringen. De kolom afschrijving heeft betrekking op de normale en de eventuele extra afschrijvingen in het lopende jaar.

De grootste mutaties uit de kolom vermeerderingen hierboven in het boekjaar staan in onderstaand overzicht vermeld.

Investeringen (bedragen x € 1.000)	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2022	Cumulatief besteed t/m 2022
Sporthal Lignum Maurik	3.546	3.187	4.161
Diverse rehabilitaties wegen	3.474	3.154	3.373
Totaal	7.020	6.341	7.534

Ten aanzien van de sporthal Lignum Maurik geldt dat de opbrengst van de verkoop van de gymzaal in Eck en Wiel en een groot deel van de SPUK bijdrage nog moet worden ontvangen. Het beschikbaar gestelde krediet wordt niet overgeschreden.

De rehabilitaties van de wegen, die uit het integraal beheer plan openbare ruimte 2020-2025 komen, betreffen de volgende projecten:

- Aalsdijk in Asch
- Spilbergen in Ommeren
- De Zeeg/Breedslagseweg in Maurik
- Ommerenwal/Grasbroeksteeg

Financiële vaste activa

De post financiële vaste activa bestaat uit de volgende onderdelen:

Financiële vaste activa (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 01-01-2022	Vermeerdering	Vermindering	Aflossing/ afschrijving	Afwaardering	Boekwaarde 31-12-2022
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	96					96
Overige langlopende leningen	25					25
Overige uitzettingen met looptijd > 1 jaar	42	28	0	1		69
Totaal	163	28	0	1	0	190

Er zijn alleen maar mutaties geweest bij de overige uitzettingen. Het gaat dan over mutaties op de diverse stimuleringsregelingen die we bij de SvN (Stimuleringsfonds Volkshuisvesting) hebben uitstaan.

Flottende activa

Vorraden

De in de balans opgenomen voorraden zijn:

Onderhanden werken (bedragen x € 1.000)	2021	2022
Boekwaarde	11.334	9.018
- Voorziening voor verlies	7.288	7.223
Balanswaarde onderhanden werk	4.046	1.795
Gereed product en handelsgoederen	484	484
Totaal	4.530	2.279

Grondexploitatie (bedragen x € 1.000)	Balans waarde 01-01-2021	Boek waarde 01-01-2021	Investering- en netto	Inkomst- en netto	Vermin- dering	Resultaat*	Boek- waarde 31-12-2022	Verwacht verlies	Balans- waarde 31-12-2022
BT Doejenburg II	2.919	10.142	593	1.371		-346	9.018	7.161	1.857
Teisterbant									
Kerk-Avez.	1.127	1.192	70	1.418	57	213	0		0
Subtotaal iegg *)	4.046	11.334					11.334	7.161	1.857
Totaal	4.046	11.334	663	2.789	57	-133	9.018	7.161	1.857

Wat opvalt in bovenstaande tabel is dat de boekwaarde van het onderhanden werk is afgenomen. Dit was overigens vorig jaar ook al het geval. De verschuiving die daar aan ten grondslag ligt is al besproken bij het onderdeel "materiële vaste activa" in de toelichting op de balans. Het betreft hier de uitgegeven gronden in erfpacht op Bedrijventerrein Doejenburg die van onderhanden werk grondexploitaties naar gronden in erfpacht van de "materiële vaste activa" zijn geboekt. Overigens gaat het over een veel kleiner bedrag dan vorig jaar (vergelijk € 2.641.000 in 2021 en € 347.000 in 2022).

De kolom resultaat is gemengd gebruikt enerzijds om de voorraadafname, die het gevolg is van de overboeking naar de materiële vaste activa (gronden uitgegeven in erfpacht), buiten de reguliere investeringen en inkomsten te houden en anderzijds om het resultaat weer te geven van de afgesloten grex Teisterbant,

Verder is de grex Teisterbant in 2022 afgesloten met een resultaat van € 213.400,-, zoals dat ook te zien is in het verloopoverzicht hieronder.

In onderstaande tabel het verloop van de boekwaarde per 31-12-2021 naar verwacht verlies met de nog te maken kosten en nog te ontvangen opbrengsten.

Grondexploitatie (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2022	Nog te maken kosten	Nog te ontvangen	Verwacht verlies complex
BT Doejenburg II	9.018	648	2.505	7.161
Teisterbant Kerk-Avez.	0	zie toelichting	0	-213
Subtotaal iegg *)	9.018	0	2.505	6.948
Totaal	9.018	648	2.505	6.948

In de bovenstaande tabel vind je de nog te maken kosten en nog te ontvangen baten die zijn geraamd op basis van:

- adviezen van extern deskundigen
- taxaties
- ervaringscijfers
- vergelijkende cijfers.

De voorziening voor verwachte verliezen is per saldo met € 127.000 afgenomen. Zie de tabel hieronder:

Project (bedragen x € 1.000)	31-12-2021	Mutatie 2022	31-12-2022
BT Doejenburg II	-7.223	62	-7.161
Teisterbant Kerk-Avezaath	-65	65	0
Totaal	-7.288	127	-7.161

Kostenontwikkeling bouwgrondcomplexen

Hieronder staat een overzicht van de onderhanden projecten, het berekende resultaat per 31 december 2021 en 2022 en de geplande einddatum. In de paragraaf grondbeleid staat een korte toelichting per project. De grondexploitaties zijn per 1 januari 2023 herzien. Negatieve resultaten worden met een '-' teken aangegeven. Voor het berekende verlies is een voorziening gevormd.

Project (bedragen x € 1.000)	Resultaat op eindwaarde		Verschil	Geplande einddatum
	per 31-12-2021	per 31-12-2022		
BT Doejenburg II	-7.223	-7.161	62	31-12-2024
Teisterbant Kerk-Avez.	-65	213	278	31-12-2022
Totaal	-7.288	-6.948	340	

Eind 2022 is de grondexploitatie Teisterbant afgesloten. Dit gebeurde met een positief resultaat van € 213.400. Een toelichting op het verbeterde resultaat leest u in de paragraaf grondbeleid.

Jaarlijks maken we per 1 januari een integrale herziening van de grondexploitaties. Deze herziening sluit aan bij de jaarrekening. De herziening grondexploitaties per 1 januari 2023 is in mei 2023 vastgesteld in de raad.

Project (bedragen x € 1.000)	Opbrengststijging	Kostenstijging algemeen	Kostenstijging GWW	Rentepercentage
BT Doejenburg II	0,00%	1,80%	2,50%	0,25%
Teisterbant Kerk-Avez.	0,00%	1,80%	2,50%	0,25%

Uitzettingen korter dan één jaar

Soort vordering (bedragen x € 1.000)	2021	2022
Vorderingen op openbare lichamen	5.098	6.872
Rekening courant verhouding met het Rijk	18.748	12.456
Overige vorderingen	2.284	3.032
Totaal	26.130	22.360

In de tabel hierboven vind je de splitsing tussen vorderingen op openbare lichamen, rekening courant verhouding met het Rijk en overige vorderingen vloeit voort uit de richtlijnen van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Op de balans is het saldo van schatkistbankieren met het rijk verantwoord onder "Rekening courant verhouding met het Rijk". Het saldo is per 31-12-2022 € 12.456.000. Dit saldo fluctueert mee met de behoefte aan liquide middelen. Voor een gedetailleerde uitleg en een verloopoverzicht van het schatkistbankieren verwijzen wij naar de toelichting onder liquide middelen.

De post "Vorderingen op openbare lichamen" kan als volgt worden gespecificeerd:

Vorderingen openbare lichamen (bedragen x € 1.000)	2021	2022
a. BTW compensatiefonds	3.892	5.847
b. Gemeente Neder-Betuwe	549	543
c. Ministerie van financiën	257	438
d. Omgevingsdienst Rivierenland	173	0
e. Belastingdienst	156	0
f. Ministerie SZW	10	0
g. Provincie Gelderland	6	7
h. Diversen	55	37
Totaal	5.098	6.872

Ad a. Behalve dat er meer btw is gecompenseerd, zijn er vier belangrijke verklaringen voor de grote afwijking van het BTW compensatiefonds tussen dit jaar en vorig jaar.

- Er is nog een terugbetalingsverplichting naar het BTW compensatiefonds van € 650.000 (in verband met de lange tijd van onduidelijkheid over compensatierecht rond de gemaakte kosten voor de vluchtelingen uit de Oekraïne). Deze verplichting is opgenomen onder de balanspost overlopende crediteuren (onderdeel van overlopende passiva).
- De post onder Belastingdienst van vorig jaar hoorde eigenlijk bij BTW compensatiefonds.
- Grotere investeringen in de openbare ruimte, o.a. rehabilitatie wegen.
- Meer kosten in de grondexploitatie ten aanzien van openbaar terrein.

Ad De factuur van dienstverlening aan de Omgevingsdienst over het vierde kwartaal is over 2022 al betaald.

De post "Overige vorderingen" kan als volgt worden gespecificeerd:

Overige vorderingen (bedragen x € 1.000)	2021	2022
i. Debiteuren algemene dienst	1.241	1.986
j. Voorziening dubieuze debiteuren algemene dienst	-246	-414
k. Debiteuren Sociaal domein Werk en inkomen	1.442	1.325
l. Voorziening dubieuze debiteuren Werk en Inkomen	-619	-469
m. Debiteuren belastingen	466	621
n. Overige	0	-17
Totaal	2.284	3.032

Ad Debiteuren algemene dienst

De openstaande posten van de algemene dienst bedragen per 22-3-2022 nog € 781.000.

Ad Voorziening dubieuze debiteuren

Deze voorziening dient om eventuele verliezen op oninbare vorderingen van de debiteuren van de Algemene Dienst op te vangen. Jaarlijks wordt een actuele berekening gemaakt voor het risico dat we lopen met de openstaande debiteuren. Van deze debiteuren wordt beoordeeld of ze dubieus zijn. Alle openstaande debiteuren zijn afzonderlijk beoordeeld op basis van invorderbaarheid en ouderdom van de vorderingen. Het saldo van de voorziening is op 31-12-2022 € 414.000. Dat is € 168.000 hoger dan voorgaand jaar. Hetgeen wordt verklaard door het hogere saldo debiteuren algemene dienst. De hoogte van de voorziening neemt met 5% toe naar 25% van de openstaande vorderingen.

Ad Debiteuren Inwonerszaken Werk en Inkomen

Het debiteurenbestand voor de diverse uitvoeringsregelingen is op 31-12-2022 doorgelicht en gewogen voor terugbetaling van de vorderingen. Hiervoor is het voor Buren ontwikkelde doorrekenmodel met regelbevindingen gebruikt. Op basis van deze waardering gaat de gemeente Buren er van uit dat een gedeelte niet wordt ontvangen. Hiervoor is een aparte voorziening debiteuren Werk en Inkomen ingesteld. In 2022 is het uitstaande bedrag aan vorderingen afgenomen. Dit komt hoofdzakelijk doordat een groot aantal debiteuren buiten invordering zijn gesteld.

Ad Voorziening Dubieuze Debiteuren Werk en Inkomen

Deze voorziening dient om eventuele verliezen op oninbare vorderingen van de debiteuren van Werk en Inkomen op te vangen. Het saldo van de voorziening is op 31-12-2022 € 469.000, € 151.000 lager dan voorgaand jaar. Dit komt doordat een groot aantal debiteuren als dubieus is afgeboekt.

Ad Debiteuren belastingen

Hierna volgt een specificatie van het verloop van de nog openstaande belasting debiteuren:

Jaar (bedragen x € 1.000)	Totaal debiteur belastingen	2022
2018	8.463	11
2019	8.791	17
2020	9.979	29
2021	10.843	158
2022	11.272	406
Totaal	49.348	621

Voor de belasting debiteuren 2022 zijn de aanmaningen in maart 2023 verzonden. Het kohierbedrag in 2022 bedroeg € 11,2 miljoen. Van dit bedrag is per 31-12-2022 nog € 406.000 niet ontvangen.

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

Liquide middelen (bedragen x € 1.000)	2021	2022
Kassaldi	9	8
Banksaldi	433	446
Totaal	442	454

Schatkistbankieren

Het verplichte schatkistbankieren is eind 2013 opgenomen in de Wet Fido. Vanaf dat moment zijn wij verplicht om onze overtollige middelen in de schatkist aan te houden. Op 1 juli 2021 is het drempelbedrag verhoogt van 0.75% naar 2% van het begrotingstotaal. Gemeente Buren heeft met de BNG dan ook de afspraak gemaakt dat de overtollige middelen boven het drempelbedrag van 2% van de primitieve begrotingslast (€ 1.283.000) dagelijks automatisch worden afgeroomd naar een bankrekening van het Rijk. Hierdoor voldoen wij automatisch aan onze verplichting om af te romen. Voor overige informatie zie ook de paragraaf financiering in het jaarverslag. Het BBV verplicht ons om in een overzicht per kwartaal van het verloop van het banksaldo te maken. Daarmee wordt zichtbaar of er al dan niet sprake is van overtollige middelen en over- of onderschrijding van het drempelbedrag.

Dit wordt in de volgende tabel weergegeven:

Berekening benutting drempelbedragen schatkistbankieren (bedragen x € 1.000)					
Verslagjaar 2022					
(1)	Drempelbedrag	1.283	1.283	1.283	1.283
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	209	169	134	264
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	1.074	1.115	1.149	1.019
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag				

(1) Berekening drempelbedrag					
Verslagjaar 2022					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	64.152	64.152	64.152	64.152
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	64.152	64.152	64.152	64.152
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	0	0	0	0
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	1.283	1.283	1.283	1.283

(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	18.781	15.336	12.321	24.314
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	209	169	134	264

Toelichting Overlopende activa

De post overlopende activa ziet er als volgt uit:

Overlopende activa (bedragen x € 1.000)	2021	2022
Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen die ten laste van de volgende begrotingsjaren komen.	1.658	1.781
Overlopende activa: nog te ontvangen bijdragen van overige overheidslichamen (EU + rijk)	0	3.233
Totaal	1.658	5.014

We hebben in 2022 kosten gemaakt voor particuliere en gemeentelijke opvang van Oekraïense ontheemden. Bij particuliere opvang gaat het om uitvoeringskosten en leefgeld. Voor de uitvoeringskosten moeten we nog een vast bedrag ontvangen van het Rijk. Voor leefgeld geldt dat het werkelijk bedrag wordt vergoed. Voor de gemeentelijke opvang moeten we nog een vast bedrag per bed per dag van het Rijk ontvangen. Beide onderdelen worden volledig gecompenseerd.

Overheidsbijdragen van het Rijk/EU (bedragen x € 1.000)	Saldo per 01-01-2022	Toevoeging	Van exploitatie	Saldo per 31-12-2022
Bekostigingsregeling particuliere opvang ontheemden Oekraïne	0	351		351
Bekostigingsregeling gemeentelijke opvang ontheemden Oekraïne	0	2.874		2.874
Spuk gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	0	8		8
Totaal	0	3.233	0	3.233

Vaste passiva

Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

Reserve (bedragen x € 1.000)	2021	2022
Algemene reserve	9.453	12.442
Resultaat na bestemming	4.094	4.112
Bestemmingsreserves	3.375	4.885
Totaal incl. saldo na bestemming	16.922	21.439

De Algemene Reserve bevat een geblokkeerd gedeelte als buffer voor het weerstandsvermogen. Het saldo van het geblokkeerde gedeelte bedraagt per 31-12-2022 € 3.565.000.

Onder "Bestemming resultaat" staat de toevoeging of onttrekking van de bestemming van het resultaat van het voorgaande jaar. Onder de kolom "onttrekking in verband met kapitaallasten" staan de verminderingen die betrekking hebben op de bestede bestemmingsreserves. Deze verminderingen worden aangewend ter dekking van kapitaallasten.

Het verloop presenteren wij in onderstaand overzicht per reserve:

Reserves (bedragen x € 1.000)	Saldo per 01-01-2022 excl. saldo 2021	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat 2021	Onttrekking i.v.m. kapitaallasten	Saldo per 31-12-2022
Algemene reserve	13.547	4.112	1.105	0	0	16.554
- Algemene reserve	5.888		1.105	4.094		8.877
- AR weerstandsvermogen	3.565					3.565
Nog te bestemmen resultaat						
- Resultaat 2022	4.094	4.112		-4.094		4.112
BESTEMMINGSRESERVES:						
1. Bestemmingsreserve overige:	1.647	1.580	797	0	0	2.430
- Omgevingsgerichte uitgaven	646	242				888
- Beheer en onderhoud Tollewaard	10		10			0
- Deelfonds sociaal domein	64	36				100
- Frictiekosten organisatie	94					94
- Duurzaamheid	0	460				460
- Risico grondexploitatie	85		64			21
- Overlopende posten	748	842	723			867
2. Bestemmingsres. besteed:	1.728	900	0	0	173	2.455
- Gemeentehuis	128				16	112
- Heractivering riolering	703				111	592
- Afbouw verplichtingen sport & dorpshuizen	9				5	4
- Kapitaallasten IHP '07-'16	575				24	551
- Onderdreef Buren	313				17	296
- Chalets opvang Oekraïne	0	900				900
Totaal	16.922	6.592	1.902	0	173	21.439

Ontwikkeling algemene reserve in 2022 en toekomstige verplichtingen (incl. het geblokkeerde gedeelte)

Specificatie toevoegingen en onttrekkingen	Algemene reserve	Algemene reserve weerstandsvermogen
Algemene reserve per 01-01-2022 (excl. saldo jaarrekening 2021)	5.887.520	
Algemene reserve per 01-01-2022 (weerstandsvermogen)		3.565.000
Saldo jaarrekening 2021 (zie raadsbesluit D.121945)	4.094.110	
Algemene reserve per 01-01-2022 (incl. saldo jaarrekening 2021)	9.981.630	3.565.000
<i>Toevoegingen uit andere reserves</i>		
Niet van toepassing		
<i>Totaal toevoegingen 2022</i>	-	-
<i>Onttrekkingen ten gunste van andere reserves</i>		
Reserve Duurzaamheid	-122.000	
<i>Onttrekkingen ten gunste van exploitatie</i>		
Omgevingswet omgevingsplan	-100.000	
Bouwen voor behoefte	-28.980	
Overlopende posten uit 2021	-853.709	
<i>Totaal onttrekkingen 2022</i>	<i>-1.104.689</i>	<i>-</i>
Stand algemene reserve per 31-12-2022	8.876.941	3.565.000
<i>Verplichtingen ten laste van de algemene reserve per 31-12-2022</i>		
Bijdrage brug Rhenen (jaar onttrekking onbekend)	-100.000	
<i>Toekomstige onttrekkingen</i>		
Bouwen voor behoefte 2023 inclusief 2022 (D.093316)	-271.020	
Invoering omgevingswet 2023 (D.093271)	-300.000	
Invoering omgevingswet 2024 (D.093271)	-300.000	
Invoering omgevingswet 2025 (D.093271)	-100.000	
Begroting 2023: Amendement Bestaanszekerheid (D.132350)	-500.000	
Ten gunste van het weerstandsvermogen	-935.000	
<i>Toekomstige stortingen</i>		
Ten laste van de algemene reserve		935.000
Saldo algemene reserve na correctie met lopende verplichtingen en toekomstige onttrekkingen/toevoegingen	6.370.921	4.500.000

Bestemmingsreserves

Algemene opmerking: hieronder is per reserve informatie opgenomen over het verloop en het doel van de reserve. Voor verdere informatie verwijzen we naar de Notitie reserves en voorzieningen 2015.

OBR Omgevingsgerichte uitgaven en bovenplanse verevening

OBT Omgevingsgerichte uitgaven en bovenplanse verevening			
Domein	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Ruimte	Niet bepaald	€ 0	€ 1.000.000
Saldo 31-12-2021: € 646.000		Saldo 31-12-2022: € 888.000	
Doel: uitvoering van ruimtelijke ontwikkelingen zoals opgenomen in de Structuurvisie Buren 2009-2019 en de nota kostenverhaal. In 2022 is € 242.000 gestort aan bijdragen ruimtelijke ontwikkelingen en bovenplanse verevening. Het betreft o.a. bijdragen vanuit de afgesloten grondexploitatie Teisterbant (€ 86.250).			

OBR Beheer en onderhoud Tollewaard

OBR Beheer en onderhoud Tollewaard			
Domein	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Ruimte	Niet bepaald	€ 0	Niet van toepassing
Saldo 31-12-2021: € 10.000		Saldo 31-12-2022: € 0	
Doel: geleidelijke afbouw van de dekking van het toekomstige beheer en onderhoud van de brug Tollewaard (met uitzondering van de vervanging). In 2018 ontvingen we een eenmalige afkoopsom van Rijkswaterstaat van afgerond € 1,4 miljoen. Het grootste gedeelte van dit bedrag € 1.247.000 is in 2019 onttrokken aan deze reserve en toegevoegd aan de Algemene Reserve (RV/18/008925). Het restant is jaarlijks ingezet als gedeeltelijke dekking van de kosten. In 2022 is het laatste gedeelte € 10.000 ingezet. De kosten zijn nu volledig gedekt in de meerjarenbegroting. We stellen de raad voor om de reserve op te heffen.			

OBR Deelfonds sociaal domein

GR Deelplan Sociaal Domein

Domein	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Sociaal domein	Niet bepaald	€ 0	Niet van toepassing
Saldo 31-12-2021: € 64.000		Saldo 31-12-2022: € 100.000	

Doel: eventuele jaarlijkse overschotten / tekorten binnen het sociaal domein te egaliseren.

In 2022 is € 36.000 gestort voor maatschappelijke opvang/ beschermd wonen. De reserve gebruiken we nu als overhevelingsreserve, waarvoor deze niet is bedoeld. We stellen de raad voor de reserve op te heffen en het restant te storten in de reserve Overlopende posten.

OBR Friciekosten organisatie 2017-2021

Staf	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Onderdeel P&O	31-12-2020	€ 0	€ 627.000
Saldo 31-12-2021: € 94.000		Saldo 31-12-2022: € 94.000	
Doel: bij het vaststellen van de jaarrekening 2018 is besloten om een bestemmingsreserve van € 627.000 te vormen voor de frictiekosten die voortvloeien uit de reorganisatie in 2018. In 2022 vonden er geen mutaties plaats, omdat alle kosten zijn gemaakt. We stellen de raad voor om de reserve op te heffen en het restant te storten in de algemene reserve.			

OBR Risico grondexploitaties

OER-functie-groenexploitatie			
Domein	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Ruimte	Niet bepaald	€ 0	Niet van toepassing
Saldo 31-12-2021: € 85.000		Saldo 31-12-2022: € 21.000	
Doel: de reserve was bedoeld voor het afdekken van de financiële risico's die we lopen bij de verdere uitgifte van de kavels op Doejenburg II. De laatste twee jaar was de reserve bedoeld om de projectkosten voor de sporthal Maurik te dekken. De sporthal is in 2022 opgeleverd. We stellen de raad voor om de reserve op te heffen en het restant te storten in de algemene reserve.			

OBR Duurzaamheid

Domein	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Ruimte	Niet bepaald	€ 0	Niet van toepassing
Saldo 31-12-2021: € 0		Saldo 31-12-2022: € 460.000	
Doel: diverse duurzaamheidsmaatregelen, zoals circulaire economie, budget warmte onderzoeken Lingemeer en Maurik en plan ontwikkeling energiearmoede. Bij de jaarstukken 2021 besloot u om € 122.000 te storten in deze reserve en bij de tweede bestuursrapportage 2022 is aanvullend € 338.000 gestort.			

OBR overlopende posten jaarrekening

Deel overnameposten jaarrekening

Domein	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Bedrijfsvoering	n.v.t.	€ 0	Niet van toepassing
Saldo 31-12-2021: € 748.000		Saldo 31-12-2022: € 867.000	

Doel: we hevelen niet uitgegeven middelen in het ene jaar via deze reserve over naar het jaar waarin we de kosten maken.

In 2022 is € 842.000 toegevoegd en € 723.000 onttrokken. De specificatie van het saldo per 31-12-2022:

Tweede burap 2022: bouwen voor behoefte	100.000
Tweede burap 2022: ruimtelijke plannen	110.000
Tweede burap 2022: omgevingsplan buitengebied	100.000
Tweede burap 2022: implementatie Omgevingswet en omgevingsprogramma	250.000
Tweede burap 2022: ZBB monitoring 315 meldingen	50.000
Tweede burap 2022: ZBB Preventief aanbod	50.000
Tweede burap 2022: ZBB POH en aanscherpen opdracht jeugd	15.000
Tweede burap 2022: Voorliggend veld	50.000
Tweede burap 2022: uitstel sloop gymzaal Eck en Wiel	30.000
Tweede burap 2022: informatie- & automatiseringsplan	87.000
Uitvoeringsprogramma Landschap en biodiversiteit 2020-2024	25.000
Totaal	867.000

Bestemmingsreserves - afschrijvingslasten

Deze reeds besteedde bestemmingsreserves hebben het doel de afschrijvingslasten van de betreffende investering geheel of gedeeltelijk te dekken. Als we de reserve opheffen is er (meerjarig) geen dekking meer voor de afschrijvingslasten in de exploitatie.

OBRB Gemeentehuis Maurik

GBRD Gemeentehuis Maarik			
Domein	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Dienstverlening	t/m 31-12-2064	€ 0	€ 13.015.000
Saldo 31-12-2021: € 128.000		Saldo 31-12-2022: € 112.000	
Doel: dekking kapitaallasten (afschrijving) gemeentehuis Maurik.			
In 2022 is ter dekking van de kapitaallasten € 16.000,- onttrokken aan deze reserve. Het saldo van de reserve is gelijk aan de boekwaarde van de bijbehorende investeringen. Op het moment dat alle investeringen zijn afgeschreven is de reserve leeg.			

OBRB Heractivering riolering

Domein	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Ruimte	Loopt gelijk met div. investeringen	€ 0	€ 5.300.000
Saldo 31-12-2021: € 704.000		Saldo 31-12-2022: € 592.000	
Doel: dekking kapitaallasten (afschrijvingen) oude investeringen riolering. In 2022 is ter dekking van de kapitaallasten € 112.000 onttrokken aan deze reserve. Het saldo van de reserve is gelijk aan de boekwaarde van de bijbehorende investeringen. Op het moment dat alle investeringen zijn afgeschreven is de reserve leeg.			

OBRB afbouw verplichtingen sport en dorpshuizen

Domein	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Ruimte	Loopt gelijk met de investering	€ 0	€ 612.176
Saldo 31-12-2021: € 8.000		Saldo 31-12-2022: € 4.000	
Doel: gedeeltelijke dekking van de kapitaallasten (afschrijving) voor sportaccommodaties, dorpshuizen en het kunstgrasveld van BZS. In 2022 is ter dekking van de kapitaallasten € 4.000 onttrokken aan deze reserve. Het saldo van de reserve is gelijk aan de boekwaarde van de bijbehorende investeringen.			

OBRB Kapitaallasten IHP 2007-2016

GRD Kapitaallasten 1997-2016			
Domein	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Ruimte	Loopt gelijk met div. investeringen	€ 0	Niet van toepassing
Saldo 31-12-2021: € 576.000		Saldo 31-12-2022: € 551.000	
Doel: dekking van de kapitaallasten (afschrijving) vanaf 2010 van het IHP 2007-2016. In 2022 is ter dekking van de kapitaallasten € 25.000 onttrokken aan deze reserve. Het saldo van de reserve is gelijk aan de boekwaarde van de bijbehorende investeringen. Op het moment dat alle investeringen zijn afgeschreven is de reserve leeg.			

OBRB Onderdreef Buren

Team	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Ruimte	Loopt gelijk met de investering	€ 0	Niet van toepassing
Saldo 31-12-2021: € 314.000		Saldo 31-12-2022: € 296.000	
Doel: dekking van de kapitaallasten (afschrijving) van de renovatie van de Onderdreef in Buren. In 2022 is ter dekking van de kapitaallasten € 18.000 onttrokken aan deze reserve. Jaarlijks onttrekken we een iets lager bedrag dan de kapitaallasten uit de reserve. Dit komt doordat er een overschrijding was op deze investering. De reserve is daar niet op aangepast. Verschil is gedekt binnen de meerjarenbegroting.			

OBRB Chalets opvang Oekraïne

CBRD Chalets opvang Oekraïne			
Team	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Sociaal domein	Loopt gelijk met de investering	€ 0	Niet van toepassing
Saldo 31-12-2021: € 0		Saldo 31-12-2022: € 900.000	
Doel: dekking van de kapitaallasten (afschrijving) van het chaletpark voor Oekraïense vluchtelingen in Maurik.			
In 2022 is € 900.000 gestort in de reserve. Omdat we een één-op één vergoeding ontvangen, mogen we conform begrotingsvoorschriften geen reserve aanhouden. We stellen voor de reserve op te heffen en het bedrag te storten in de algemene reserve. Zie verder de Financiële beschouwingen op bladzijde 6.			

Voorzieningen

Hierna presenteren wij per voorziening informatie over het verloop en het doel van de voorziening.

Voorzieningen (bedragen x € 1.000)	Saldo per 01-01-2022	Toevoeging	Onttrekking	Directe aanwending	Saldo per 31-12-2022
Verplichtingen, verliezen en risico's	2.744	156	493	18	2.389
Pensioenen wethouders	2.541	100	485		2.156
Nog te maken kosten afgesloten complex	203	56	8	18	233
Bedrijventerrein Buren III	15				15
Scharenburg Zoelen	123				123
Hooghendijck Beusichem	57			18	39
Teisterbant Kerk-Avezaath	0	56			56
BBZ 2020	8		8		0
Door derden bekleemde middelen	7.839	3.836	2.941	451	8.283
Afkoop onderhoud begraafplaats 2010	110	177	244		43
Afkoop grafrechten begraafplaats 2010	74	29	27		76
Beheer rioolgemaal	1.256	390		404	1.242
Vervanging riolering (vrij verval)	1.796	100			1.896
Gemeentelijk Riolerings Plan	4.382		2.670		1.712
Maatregelplan neerslagbestendigheid	0	3.140		47	3.093
Goedkope woningbouw	221				221

Onderhoudsegalisatievoorzieningen	6.951	3.089	0	3.099	6.941
Onderhoud gebouwen	1.502	437		228	1.711
Wegen	4.386	2.396		2.639	4.143
Civiele kunstwerken	221	85		153	153
Baggeren watergangen	301	171			472
Achterstand groen	382				382
Achterstand verkeerstekens / straatmeubilair	159			79	80
Totaal	17.533	7.081	3.434	3.568	17.612

Toelichting voorzieningen

Verplichtingen, verliezen en risico's

Bij deze voorzieningen gaat het om onzekere verplichtingen die te zijner tijd tot schulden kunnen leiden of om voorzieningen die een schatting betreffen van de lasten voortvloeiend uit risico's die samenhangen met bedrijfsvoering.

VZ Pensioenen wethouders

V21 Pensioen wethouders			
Staf	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Hr	Doorlopend	€ 0	Niet vastgesteld
Saldo 31-12-2021: € 2.541.000		Saldo 31-12-2022: € 2.156.000	
Doel: dekking van (toekomstige) pensioenverplichtingen van (voormalige) wethouders. We hebben PROambt een actuele berekening laten maken voor alle pensioenverplichtingen per 31-12-2022 van de huidige en voormalige wethouders. Naar aanleiding van deze berekening stelden we de voorziening bij. De aanpassing betrof met name de rekenrente.			

VZ Nog te maken kosten afgesloten bouwgrondcomplex Bedrijventerrein Buren III

Domein	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Ruimte	t/m 31-12-2022	€ 0	Afhankelijk van geraamde kosten
Saldo 31-12-2021: € 16.000		Saldo 31-12-2022: € 16.000	
Doel: het bedrag in deze voorziening is bestemd voor nog te maken kosten voor dit in 2013 afgesloten bouwgrondcomplex.			
De kosten voor het woonrijp maken van het openbaar gebied betalen we uit de voorziening. In 2022 is het betreffende perceel verkocht. In 2023 sluiten we de voorziening af.			

VZ Nog te maken kosten afgesloten bouwgrondcomplex Scharenburg Zoelen

Domein	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Ruimte	t/m 31-12-2023	€ 0	Afhankelijk van geraamde kosten
Saldo 31-12-2021: € 123.000		Saldo 31-12-2022: € 123.000	
Doel: het bedrag in deze voorziening is bestemd voor nog te maken kosten voor dit in 2017 afgesloten bouwgrondcomplex.			
Het bedrag is bestemd voor het herstellen en verbreden van een weg, het aanleggen van extra parkeervakken en het verbeteren/realiseren van de fiets en voetverbinding. Kosten verwachten we pas in 2024 op zijn vroegst te maken. Er moeten nog drie woningen gebouwd worden.			

VZ Nog te maken kosten afgesloten bouwgrondcomplex Hooghendijck Beusichem

12. Nog te maken kosten afgesloten bouwgrondcomplex Bouwgrondencomplex Zeedijkwijk			
Domein	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Ruimte	t/m 31-12-2022	€ 0	Afhankelijk van geraamde kosten
Saldo 31-12-2021: € 57.000		Saldo 31-12-2022: € 39.000	
Doel: het bedrag in deze voorziening is bestemd voor nog te maken kosten voor dit in 2018 afgesloten bouwgrondcomplex.			
In 2022 vonden grondwerkzaamheden plaats, zoals het verleggen van kabels en leidingen. De werkzaamheden die we nog moeten doen zijn: het aanpassen van de bestrating, het verbinden van voetpaden, het inrichting van een straat en het opknappen van het asfalt en parkeervakken. We verwachten de werkzaamheden in 2024 af te ronden.			

VZ Nog te maken kosten afgesloten bouwgrondcomplex Teisterbant Kerk-Avezaath

Domein	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Ruimte	t/m 31-12-2024	€ 0	Afhankelijk van geraamde kosten
Saldo 31-12-2021: € 0		Saldo 31-12-2022: € 56.000	
Doel: het bedrag in deze voorziening is bestemd voor nog te maken kosten voor dit in 2022 afgesloten bouwgrondcomplex.			
In 2022 sluiten we de grondexploitatie Teisterbant af. De voorziening die we vormen is bedoeld voor begeleidingskosten van het project wat een particulier initiatief is geworden en de aanleg van een duiker.			

VZ Bijzondere Bijstand Zelfstandigen 2020

Domein	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Sociaal Domein	t/m 31-12-2020	€ 0	Afhankelijk van geraamde kosten
Saldo 31-12-2021: € 7.500		Saldo 31-12-2022: € 0	
Doel: opvangen extra kosten BBZ-verplichting Met ingang van 2020 geldt er voor de BBZ-kapitaalverstrekking een nieuwe, vereenvoudigde financieringssysteem, waarin het financiële risico van het verstrekken van BBZ-kapitaal gedeeltelijk is verlegd van het Rijk naar gemeente. We gingen ervan uit dat dit risico flink zou oplopen. Dit blijkt mee te vallen. Tot en met 2027 is dit maximaal € 2.000 per jaar. We heffen de voorziening op aangezien de administratieve last voor het aanhouden van de voorziening niet opweegt tegen het financiële risico. Als het risico wel toeneemt, heractiveren we voorziening.			

Door derden beklemde middelen

VZ Aankoopsommen onderhoud begraafplaats 2010

Domein	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Ruimte	Planperiode	€ 0	Niet bepaald
Saldo 31-12-2021: € 109.000		Saldo 31-12-2022: € 42.000	
Doel: deze voorziening is gevormd om het onderhoud van de begraafplaatsen nu en in de toekomst te kunnen dekken en fluctuaties in de uitgaven op te vangen. In 2022 is € 177.000 gestort (afkoopsommen) en € 244.000 (gemaakte kosten) onttrokken aan deze voorziening. Voor een nadere toelichting zie paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen.			

VZ Aankoopsommen grafrechten begraafplaats 2010

Domein	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Ruimte	Planperiode	€ 0	Niet bepaald
Saldo 31-12-2021: € 74.000		Saldo 31-12-2022: € 76.000	
Doel: deze voorziening wordt gevormd met de afkoop(sommen) van de grafrechten begraafplaatsen. Met deze financiële middelen waarborgen we de capaciteit van begraven in de toekomst. In 2022 is € 29.000 gestort (afkoopsommen) en € 27.000 (gemaakte kosten) onttrokken aan deze voorziening. Voor een nadere toelichting zie paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen.			

VZ Onderhoud riolering (gemalen)

12 Onderhoud rioolring (gemeente)			
Domein	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Ruimte	Planperiode	€ 0	Niet bepaald
Saldo 31-12-2021: € 1.256.000		Saldo 31-12-2022: € 1.242.000	
Besluit/grondslag: D.049356 / Z.018771 (mei 2020)			
Doel: Deze voorziening is gevormd om de kosten van langjarig beheer van de rioolgemalen te dekken. In 2022 is conform de primitieve begroting € 390.000 gestort. De uitgaven bedroegen € 404.000. Voor een nadere toelichting zie paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen.			

VZ Vervanging riolering (vrij verval)

12 Vervanging riolering (n.v. vervang)			
Domein	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Ruimte	Planperiode	€ 0	Niet bepaald
Saldo 31-12-2021: € 1.796.000		Saldo 31-12-2022: € 1.896.000	
Besluit/grondslag: D.049356 / Z.018771 (mei 2020)			
Doel: bekostigen vervangingsinvesteringen riolering.			
In 2022 is conform de begroting € 100.000 gestort in deze voorziening. Er zijn geen uitgaven geweest.			
Voor een nadere toelichting zie paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen.			

VZ Gemeentelijk Riolering Plan

Domein	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Ruimte	Planperiode	€ 0	Niet bepaald
Saldo 31-12-2021: € 4.382.000		Saldo 31-12-2022: € 1.712.000	
Besluit/grondslag: D.049356 / Z.018771 (mei 2020)			
Doel: het op lange termijn egaliseren van de kosten en opbrengsten uit het gemeentelijk rioleringsplan voor een stabiele tariefontwikkeling.			
In 2022 is € 3 miljoen onttrokken aan deze voorziening ten gunste van de voorziening Maatregelplan neerslagbestendigheid. De exploitatiekosten waren € 330.000 minder dan begroot. Voor een nadere toelichting zie paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen.			

VZ Maatregelplan neerslagbestendigheid

Domein	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Ruimte	Planperiode	€ 0	Niet bepaald
Saldo 31-12-2021: € 0		Saldo 31-12-2022: € 3.093.000	
Besluit/grondslag: D.127237 / Z.043927 (oktober 2022)			
Doel: de openbare ruimte robuuster in te richten met het oog op neerslagbestendigheid, volgens de huidige inzichten in de klimaatontwikkeling.			
In 2022 is € 3 miljoen gestort in deze voorziening. Specifiek is daarnaast € 140.000 gestort voor maatregelen om de wateroverlast in Lienden op te lossen. Hiervan gaven we € 47.000 uit. Voor een nadere toelichting zie paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen.			

VZ Goedkope woningbouw

Domein	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Ruimte	Onbekend	€ 0	Niet bepaald
Saldo 31-12-2021: € 221.000		Saldo 31-12-2022: € 221.000	
Besluit/grondslag RV/14/00551			
Doel: stimulering van goedkope woningbouw.			
In de jaren 2009 t/m 2014 is van de provincie geld ontvangen voor de stimulering van goedkope woningbouw. Met de provincie is afgestemd dat dit geld wordt ingezet voor "wonen in de breedste zin van het woord". In 2022 vonden geen uitgaven plaats.			
N.B.: conform de BBV worden deze ontvangen gelden vanaf 2014 gerubriceerd onder voorzieningen.			

Onderhoudsegalisatievoorzieningen

Deze voorzieningen worden gevormd ter egalisering van in de tijd onregelmatig gespreide kosten. Het gaat dan over (toekomstige) lasten waar we niet 'onderuit' kunnen. Hierbij valt te denken aan de terugkerende onderhoudswerkzaamheden.

VZ Onderhoud gebouwen

Domein	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Ruimte	T/m 31-12-2024	€ 0	Niet van toepassing
Saldo 31-12-2021: € 1.502.000		Saldo 31-12-2022: € 1.710.000	
Besluit/grondslag: MJOP januari 2020			
Doel: bekostigen van toekomstig groot onderhoud en uitgesteld groot onderhoud aan onze gebouwen. Egaliseren van uitgaven.			
In 2022 is € 408.000 gestort en € 228.000 onttrokken voor gemaakte kosten. Verder hebben we in 2022 € 28.000 ontvangen voor het onderhouden van monumenten. Dele voorziening is toereikend om het vastgestelde onderhoudsprogramma uit te voeren. Voor een nadere toelichting zie paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen.			

VZ Wegen

22 Wegen			
Domein	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Ruimte	Planperiode	€ 0	Egalisatievoorziening
Saldo 31-12-2021: € 4.386.000		Saldo 31-12-2022: € 4.143.000	
Besluit/grondslag: D.049356 / Z.018771 (mei 2020)			
Doel: bekostigen van toekomstig groot onderhoud en uitgesteld groot onderhoud. Egaliseren van uitgaven.			
In 2022 is € 2.396.000 gestort en € 2.639.000 onttrokken voor gemaakte kosten. Deze voorziening is toereikend om het vastgestelde onderhoudsprogramma uit te voeren. Voor een nadere toelichting zie paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen.			

VZ Civiele kunstwerken

2. Overige kunstwerken			
Domein Ruimte	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Beheer	Planperiode	€ 0	Niet van toepassing
Saldo 31-12-2021: € 220.000		Saldo 31-12-2022: € 153.000	
Besluit/grondslag: D.049356 / Z.018771 (mei 2020)			
Doel: bekostigen van toekomstig groot onderhoud en uitgesteld groot onderhoud. Egaliseren van uitgaven.			
In 2022 is € 85.000 gestort en € 152.000 onttrokken voor gemaakte kosten. Deze voorziening is toereikend om het vastgestelde onderhoudsprogramma uit te voeren. Voor een nadere toelichting zie paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen.			

VZ Baggeren watergangen

V2 Baggeren Watergangen			
Domein	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Ruimte	Planperiode	€ 0	Niet van toepassing
Saldo 31-12-2021: € 301.000		Saldo 31-12-2022: € 472.000	
Besluit/grondslag: RV/15/00583			
Doel: bekostigen van (incidentele) baggerwerkzaamheden. Egaliseren van uitgaven.			
In 2022 is € 171.000 gestort en vonden er geen uitgaven plaats. De uitgaven op deze voorziening wisselen per jaar.			
Deze voorziening is toereikend om het vastgestelde onderhoudsprogramma uit te voeren. Voor een nadere toelichting zie paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen.			

VZ Achterstand groen

Domein	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Ruimte	2025	€ 0	Niet van toepassing
Saldo 31-12-2021: € 382.000		Saldo 31-12-2022: € 382.000	
Besluit/grondslag: D.049356 / Z.018771 (mei 2020) Doel: het realiseren van significante kwaliteitsverbetering voor het groen voor de periode 2021-2025. Het doel hiervan is om de economische veroudering (achterstallig onderhoud) weg te nemen. In 2022 vonden er geen uitgaven plaats. In 2023 zijn we gestart met de uitvoering. In het najaar 2023/ voorjaar 2024 staan de volgende kernen gepland.			

VZ Achterstand verkeerstekens en Straatmeubilair

12.12.2022: Verkeerstekens en Straatmeubilair			
Domein	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Ruimte	2025	€ 0	Niet van toepassing
Saldo 31-12-2021: € 159.000		Saldo 31-12-2022: € 80.000	
Besluit/grondslag: D.049356 / Z.018771 (mei 2020)			
Doel: het realiseren van significante kwaliteitsverbetering voor verkeerstekens en het straatmeubilair voor de periode 2021-2025. Het doel hiervan is om de economische veroudering (achterstallig onderhoud) weg te nemen.			
In 2022 gaven we € 79.000 uit.			

Vaste schulden

In het volgende overzicht bieden wij inzicht in het verloop van de vaste schulden in 2022.

Onderhandse leningen (bedragen x € 1.000)	Saldo per 01-01-2021	Vermeerdering	Aflossing	Saldo per 31-12-2022
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	18.150	0	2.600	15.550
Waarborgsommen	81	0	0	81
Totaal	18.231	0	2.600	15.631

Overzicht van langlopende geldleningen

Onze langlopende leningen zijn allemaal afgesloten bij de Bank Nederlandse gemeenten (BNG). De totale rentelast in 2022 van bovenstaande leningen bedraagt afgerond bijna € 29.000. Een verdere specificatie van de langlopende leningen wordt hieronder in een tabel weergegeven.

Lening nummer (bedragen x € 1.000)	Rente percentage	Laatste jaar aflossing	Saldo 31-12-2021	Nieuwe lening	Aflossing	Saldo 31-12-2022
40.109.531	0,930	2024	2.400		800	1.600
40.110.486	0,525	2026	1.500		300	1.200
40.114.824	0,000	2031	14.250		1.500	12.750
Totaal			18.150	0	2.600	15.550

Vlottende passiva

Onder de vlottende passiva zijn opgenomen:

Vlottende passiva (bedragen x € 1.000)	2021	2022
Kasgeldlening	0	0
Banksaldi (negatief)	0	0
Overige schulden (crediteuren en vooruit ontvangen van afnemers)	4.560	5.049
Overlopende passiva	5.649	6.313
Totaal	10.209	11.362

In onderstaande tabel is een specificatie van overige schulden (inclusief crediteuren) weer gegeven.

Crediteuren (bedragen x € 1.000)	2021	2022
Crediteuren 2019	-1	-1
Crediteuren 2020	50	0
Crediteuren 2021	4.511	0
Crediteuren 2022	0	5.009
Vooruit ontvangen van afnemers	0	41
Totaal	4.560	5.049

Van het bovenstaande crediteurensaldo 2022 is:

- € 167.000 een schuld aan het pensioenfonds;
- € 1.091.000 een schuld aan de belastingdienst;
- en staat 29-03-2021 nog € 394.000 open, dat voor het grootste gedeelte bestaat uit de inschatting van terugbetalingsverplichtingen aan het ministerie van BBZ gelden.

Hieronder staat de specificatie van de in de balans opgenomen overige vooruit ontvangen bedragen en nog te betalen bedragen die ten bate van het volgende begrotingsjaar komen:

Vlottende passiva (bedragen x € 1.000)	2021	2022
Nog te betalen bedragen	645	1.568
Overlopende posten (crediteuren)	580	696
Uitkeringen sociaal domein (WMO Jeugd) en Wenz	1.066	1.048
Financiële tussenrekeningen	5	0
Overlopende passiva bijdragen overheidslichamen	3.010	2.199
Rekening courant administratie gemeente Neder Betuwe	342	790
Diverse nog te betalen bedragen	1	12
Totaal	5.649	6.313

Van de vlottende passiva uit bovenstaande tabel vallen drie afwijkingen het meeste op.

- Een grote toename van de post nog te betalen bedragen. Vooral veroorzaakt door een veel groter aantal facturen dat op deze rekening is geboekt (134 tegenover 63 vorig jaar).
- Een grote afname van de overlopende passiva door het Rijk. Deze post wordt verder gespecificeerd in de volgende tabel.
- Tenslotte een verdubbeling van de rekening courant gemeente Neder-Betuwe. Maar dit betreft een administratief saldo dat gelijk is aan de banksaldi van de rekeningen die gemeente Buren gebruikt voor de uitvoering van o.a. de participatie.

Overheidsbijdragen (bedragen x € 1.000)	Saldo per 01-01-2022	Toevoeging	Naar exploitatie	Saldo per 31-12-2022
Spuk sport 2021	523		523	0
Spuk sport 2022	0	493		493
Onderwijsachterstandenbeleid	390		122	268
Spuk gem. hulp gedupeerden toeslagenaffaire	10		10	0
Tozo 2021	1.548		1.548	0
Tozo 2022	0	82		82
Coronatoegangsbewijs	4			4
Sportakkoord	63	24	63	24
Spuk preventieakkoord	16	1	16	1
Spuk Suvis subsidie (ventilatie scholen)	187			187
Spuk inhalen covid-19 onderwijsvertraging (Npo)	54	131		185
Reductie energieverbruik woningen	175		175	0
Joodse begraafplaatsen	20		20	0
Onderwijsroute	0	23		23
Verkeersveiligheidsmaatregelen	0	245		245
Energiearmoede	0	456		456
Spuk Wet Inburgering	0	171		171
Landschap en biodiversiteit	6	10		16
Energieverbruik bedrijven	14		5	9
Kasteeltuin Buren	0	5		5
Versnellen woningbouw	0	30		30
Totaal	3.010	1.671	2.482	2.199

We voeren steeds met landelijke regeling uit, waarvoor we door het Rijk worden gecompenseerd. Enkele voorbeelden zijn: regeling Tozo coronatoegangsbewijs, onderwijsachterstanden en diverse coronaregelingen. Bovenstaande gelden zijn ontvangen, maar nog niet volledig uitgegeven.

Niet uit de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Recht op verliescompensatie in het kader van de vennootschapsbelasting

Niet van toepassing, omdat we niet door de ondernemerspoort gaan en dus geen recht op verliescompensatie hebben.

Overige niet in de balans opgenomen rechten

Aan natuurlijke en rechtspersonen verstrekte borgstellingen of garantstellingen

Gewaarborgde geldleningen

Het in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte waarborgen aan natuurlijke- en rechtspersonen specificeren we als volgt naar de aard van de geldlening:

Geldnemer (bedragen x € 1.000)	Aard/ omschrijving	Oorspronkelijk bedrag	% borgstelling	Restant begin jaar	Restant eind jaar
Woningstichting	woningbouw	3.131	100	1.728	1.665
Sportverenigingen	sportaccommodatie	379	100	275	260
Groene Kruis	gebouw	23	100	15	14
RAR	gebouw	10.000	13	1.019	988
Totaal		13.533		3.037	2.927

Garantstellingen

Hieronder het overzicht van verstrekte leningen waarvoor we garant staan als achtervang:

Geldnemer (bedragen x € 1.000)	Aard/ omschrijving	Oorspronkelijk bedrag	% borgstelling	Restant begin jaar	Restant eind jaar
Stichting Kleurrijk wonen	woningbouw	22.900	50	11.450	11.450
Stichting Thius	woningbouw	30.964	50	19.982	15.482
Totaal		53.864		31.432	26.932

Financiële verplichtingen waaraan de gemeente voor toekomstige jaren is verbonden

In aanvulling op de balans wordt een overzicht van niet in de balans opgenomen belangrijke financiële verplichtingen opgemaakt. Zo ontstaat inzicht in de meerjarige verplichtingen waaraan de gemeente voor toekomstige jaren gebonden is.

Overeenkomsten

Leasecontracten

T.o.v. vorig jaar is de situatie voor de leasecontracten grotendeels ongewijzigd. In juni 2022 liep het leasecontract voor de print- en scanfaciliteiten af. Er is een nieuw contract gesloten voor 24 maanden. De jaarlijkse kosten inclusief afrukken zijn ongeveer € 20.000 per jaar. Het contract met NFGD om de raadsvergaderingen live te streamen is afgelopen. De apparatuur is door Gemeente Buren overgenomen.

De gemeente Buren verleent diensten op het gebied van ICT aan de omgevingsdienst Rivierenland. Wij leveren aan hen ook apparatuur zoals laptops. Tevens draaien hun applicaties op servers die wij hebben aangeschaft. Deze apparatuur is ondergebracht in een leasecontract bij Econocom. Het oorspronkelijke contract liep af op 30 september 2022. Aangezien we de laptops en servers nog niet gaan vervangen is het contract verlengd en het huurbedrag aangepast naar € 67.200 per jaar. Tenslotte is een contract afgesloten met Hiltermann Lease voor het huren van koffiemachines. Het contract is ingegaan op 1 maart 2019 en loopt 60 maanden. De kosten per jaar zijn € 5.880.

Overige contracten

Worden uiteengezet in de onderstaande tabel.

Omschrijving Bedragen x € 1.000	Laatste contractjaar	Contractwaarde (volledig - incl. verlengingsopties)*	(Restserende) verplichting	Toelichting
Bibby Financial Services BV - (v.d. Bijl en Heierman) Bermverhardingen	2025	600	150	A
Gebr. Van Kessel – Uitvoering onderhoud wegbelijning	2026	200	200	B
Gebr. Van Kessel – Uitvoering onderhoud wegbelijning	2024*	288	140	*
Econocom Public B.V. - Lease-/huurovereenkomst van apparatuur	2023	270	75	B
PinkRocade Local Government BV - Digitale oplossingen	2024*	1.700	900	C
Greenchoice – levering gas en Vattenfall – levering electra **	2026	2.000	2.000	A
Coffee@work - Koffiemachines inclusief ingrediënten	2024	210	75	B
Van Kessel Raamovereenkomst asfaltonderhoud	2023	3.300	1.000	B
Koninklijke Post BV Portokosten	Jaarlijkse verlenging	240	80	A
Marsh BV Brandverzekeringen	2026	600	600	A
Marsh BV glas- en opstalverzekering	2023	120	30	A
BAM Bouw E-installaties	2024	150	80	A
KIN installaties W-installaties	2024	250	110	A
Kwakernaak, pompen en pomponderdelen	2024	200	120	A
Direct Infra, vullen scheuren en naden	2025	250	200	A
Van Gelder Verkeerstechniek, raamovereenkomst onderhoud en vervanging OV	2024	1.100	500	A
Willemsen BV, raamovereenkomst huisaannemerschap rioleringswerkzaamheden	2024	160	80	A
Gebr. Van Kessel Wegenbouw, raamovereenkomst civieltechnische kunstwerken	2025	320	240	A
Landustrie Sneek, raamovereenkomst inspectie en onderhoud rioolgemalen	2025	135	95	A
Pannekoek GW BV, raamovereenkomst leverantie drukrioolgemaal	2025	110	85	A
Diverse leveranciers, raamovereenkomst inhuur derden Ruimte	2025	4.000	2.000	A
Van Gelder Verkeerstechniek, raamovereenkomst onderhoud en vervanging OV	2024	1.100	500	A
Aladna techniek raamovereenkomst analyse besturing / communicatie rioolgemalen	2026	60	60	A
IJK BV, HRM	2026	300	150	A
Totaal		17.663	9.470	

*Er is gerekend met een resterende looptijd van 48 maanden bij contracten voor onbepaalde tijd en contracten waarvan telkens verlengen voor de hand ligt.

** Nieuwe EU aanbesteding, overeenkomst levering gas en elektra vanaf 2023 (raming kosten globaal in verband met onzekerheid prijsontwikkeling energie).

Nadere toelichting

- A. Betreft (raam)overeenkomst zonder vast bedrag (per jaar). Waarde van de verleende opdracht is gebaseerd op de raming.
- B. Gebaseerd op de meest recente overeenkomst (bedrag wijzigt halfjaarlijks).
- C. Gebaseerd op de begroting 2021 voor inkoop/ICT met betrekking tot PinkRoccade.

Arbeidskostengerelateerde verplichtingen

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume vormen we geen voorziening of nemen we geen verplichting op. Deze personele lasten verantwoorden we in het jaar waarin de uitbetaling plaatsvindt. Hierbij kunt u denken aan vakantiegeld- en (spaar)verlofaanspraken. Het bedrag bedraagt € 32.000. Mogelijk stellen we u voor om voor het onderdeel spaarverlof in 2023 een voorziening te vormen.

Derivaten

Niet van toepassing.

Eigen bijdrage CAK

Een aanvrager van een voorziening, hulp in de huishouding, begeleiding of een financiële tegemoetkoming hiervoor is op grond van de WMO een eigen bijdrage verschuldigd. Deze eigen bijdrage is met ingang van 1 januari 2020 vastgesteld op € 19 per maand (abonnementstarief). Dit tarief was ook in 2022 van toepassing.

In de wet is bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage niet wordt uitgevoerd door de gemeente maar door het CAK. Op basis van privacy overwegingen is de gegevens verstrekking van het CAK aan de gemeente Buren beperkt door het CAK. De wetgever heeft gekozen om het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK te laten uitvoeren. Hiermee geeft de wetgever aan dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is.

Het CAK is verantwoordelijk voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen. Maandelijks verstrekt het CAK een overzicht over de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen. Bij het afgeven van deze rapportages betreft het CAK niet de juistheid, volledigheid en tijdigheid van de gegevens van andere ketenpartners. De gemeente krijgt niet meer apart een mededeling over de volledigheid van de eigen bijdragen van een geheel boekjaar. Er is geen Third Party mededeling boekjaar 2022. De aangeboden maandrapportages door het CAK vervangen dit. Voor een bedrag van € 111.240 wordt deze inkomsten verantwoord in de jaarrekening 2022.

Overzicht van incidentele baten en lasten in 2022

Op grond van BBV-artikel 19, lid c is in de begroting een overzicht van de incidentele baten en lasten verplicht. Volgens BBV-artikel 28, lid c moeten we in de toelichting op de programmarekening eveneens zo'n overzicht opnemen:

- Tabel 1 betreft een uitsplitsing incidentele baten en lasten per programma.
- Tabel 2 geeft een nadere uitsplitsing weer van de mutaties met de reserves per programma.
- Tabel 3 betreft het voorgeschreven model vanuit de begrotingsvoorschriften. Deze geeft inzicht in het structurele saldo.

Daarna presenteren we de specificatie van de incidentele baten en incidentele lasten.

Overzicht incidentele baten en lasten per programma

Programma (bedragen x € 1.000)	Baten	Lasten	Saldo
1. Wonen, werken en recreatie	2.188	385	1.803
2. Fysieke leefomgeving	508	715	-207
3. Sociaal domein	6.004	5.898	106
4. Sport, cultuur en onderwijs	642	598	44
5. Inwoners, bestuur en veiligheid	589	166	423
6. Bedrijfsvoering	1.950	3.395	-1.445
Totaal	11.881	11.157	724

Reserve	Totaal mutaties		Waarvan incidenteel	
	Storting	Onttrekking	Storting	Onttrekking
Programma 1 - Wonen, werk en recreatie				
- Algemene reserve		-286		-286
- Overlopende posten	560	-595	560	-595
- Omgevingsgerichte uitgaven en bovenplanse verevening	242		242	
Totaal programma 1	802	-881	802	-881
Programma 2 - Fysieke leefomgeving				
- Algemene reserve		-367		-367
- Beheer en onderhoud Tollewaard		-10		-10
- Duurzaamheid	460		460	
- Overlopende posten		-128		-128
- Heractivering Riolerings		-112		-112
- Onderdreef		-18		-18
Totaal programma 2	460	-635	460	-505
Programma 3 - Sociaal domein				
- Algemene reserve		-273		-273
- Deelfonds sociaal domein	36		36	
- Overlopende posten	165		165	
- Chalets opvang Oekraïne	900		900	
Totaal programma 3	1.101	-273	1.101	-273
Programma 4 - Sport Cultuur en onderwijs				
- Algemene reserve		-124		-124
- Overlopende posten	30		30	
- Risico grondexploitaties		-63		-63
- Afbouw verplichtingen sport & dorpshuizen		-4		-4
- Kapitaallasten IHP 2007 - 2016		-25		-25
Totaal programma 4	30	-216	30	-187
Programma 5 - Inwoners, bestuur en veiligheid				
Niet van toepassing				
Totaal programma 5	0	0	0	0
Programma 6 - Bedrijfsvoering				
- Algemene reserve		-54		-54
- Overlopende posten	87		87	
- Gemeentehuis		-16		-16
Totaal programma 6	87	-70	87	-54
Totaal	2.480	-2.075	2.480	-1.900

Overzicht structureel saldo

Bedragen x € 1.000	
Structureel saldo (bedragen x € 1.000)	Bedrag 2022
Saldo van baten en lasten voor bestemming	4.517
Mutaties reserves	405
<i>Saldo na bestemming</i>	<i>4.922</i>
Waarvan incidentele baten en lasten	-724
Structureel saldo	4.198

Incidentele baten (bedragen x € 1.000)	Bedrag 2022
Programma 1 - Wonen, werken en recreatie	
- Bijdrage bovenplanse verevening, nota kosten verhaal en ruimtelijke procedure	283
- Positief resultaat afsluiten grondexploitatie Teisterbant	1.754
- Provinciale bijdrage vanwege overdracht bodemtaken Omgevingswet en energiebesparing bedrijven	55
- Overige posten (5) < € 50.000	96
<i>Totaal programma 1</i>	<i>2.188</i>
Programma 2 - Fysieke leefomgeving	
- Extra leges en vergoedingen glasvezelproject	259
- RREW middelen	175
- Overige posten (9) < € 50.000	74
<i>Totaal programma 2</i>	<i>508</i>
Programma 3 - Sociaal domein	
- Rijksbijdrage transitiekosten Oekraïne	3.000
- Rijksbijdrage opvang Oekraïne en leefgeld particuliere opvang	2.598
- Bijdrage COA noodopvang vluchtelingen Maurik	172
- Rijksbijdrage BBZ	75
- Terugontvangen uitkeringen TOZO-regelingen	72
- Overige posten (12) < € 50.000	87
<i>Totaal programma 3</i>	<i>6.004</i>
Programma 4. Sport, cultuur en onderwijs	
- Verkoopresultaat kavel Bedrijventerrein BurenIII	119
- Restant OAB 2022	123
- Middelen onderwijsvertraging Covis-19	130
- Uitvoering sportakkoord	101
- SPUK sport 2021	57
- Overige posten (21) < € 50.000	112
<i>Totaal programma 4</i>	<i>642</i>
Programma 5. Inwoners, bestuur en veiligheid	
- Vrijval voorziening pensioenen wethouders	485
- Uitkering coronatoegangsbewijs 2022	91
- Overige posten (6) < € 50.000	13
<i>Totaal programma 5</i>	<i>589</i>

Programma 6. Bedrijfsvoering

- Onttrekking algemene reserve ten behoeve van diverse uitgaven domein Ruimte (achterstanden ruimtelijke plannen, invoering Omgevingswet omgevingsplannen en bouwen voor behoefte)	286
- Onttrekking reserve Overlopende posten ten behoeve van diverse uitgaven domein Ruimte (duurzaamheid, ruimtelijke plannen, invoering omgevingswet)	595
- Resultaatbestemming 2021 ten behoeve van duurzaamheid, plaatsen laadpalen en toezichthouder glasvezelprojecten. (onttrekking algemene reserve)	367
- Resultaatbestemming 2021 ten behoeve van training omgaan met agressie en verduurzamen gemeentelijke panden. (onttrekking algemene reserve)	54
- Overlopende posten vanuit 2021 ten behoeve van o.a. Programma Landschap en biodiversiteit en sloop gymzaal Eck en Wiel.	128
- Resultaatbestemming 2021 ten behoeve van kerngericht werken, nieuwkomers, innovatie sociaal domein en maatschappelijke opvang. (onttrekking algemene reserve)	273
- Resultaatbestemming 2021 ten behoeve van voorbereidingskosten sporthal Maurik, zakelijk recht van opstal voetbalvereniging en woonrijpmaken kavel Zoelmond. (onttrekking algemene reserve)	124
- Onttrekking reserve risico Grondexploitaties ten behoeve van incidentele voorbereidingskosten Sporthal Maurik	63
- Overige posten (14) < € 50.000	60
<i>Totaal programma 6</i>	<i>1.950</i>
Totaal	11.881

Incidentele lasten

Incidentele lasten (bedragen x € 1.000)	Bedrag 2022
Programma 1 - Wonen, werken en recreatie	
- Inhuur personeel ruimtelijke plannen	50
- Inhuur personeel Omgevingswet	105
- Storting voorziening nog te maken kosten Kerk-Avezaath	56
- Inhuur personeel volkshuisvesting	58
- Overige posten (8) < € 50.000	116
<i>Totaal programma 1</i>	<i>385</i>
Programma 2 - Fysieke leefomgeving	
- Inhuur personeel glasvezelproject	74
- Meerwerkkosten Avri groen	72
- Landschap en biodiversiteit	53
- Motie wateroverlast Lienden	140
- Inhuur personeel duurzaamheid	67
- Inhuur personeel warmte transitie	76
- Overige posten (27) < € 50.000	233
<i>Totaal programma 2</i>	<i>715</i>
Programma 3 - Sociaal domein	
- Uitkering leefgeld Oekraïne	268
- Diverse SPUK regelingen	247
- Transitiekosten huisvesting Oekraïners	3.000
- Opvang Oekraïense vluchtelingen	1.064
- Noodopvang vluchtelingen	172
- TOZO	82
- Energietoeslag	655
- Overige posten (25) < € 50.000	410
<i>Totaal programma 3</i>	<i>5.898</i>
Programma 4. Sport, cultuur en onderwijs	
- Project restgroen	63
- Kosten leerlingenvervoer t.b.v. Oekraïne	68
- Voorschoolse voorziening peuters inhuur	80
- Nationaal programma onderwijs (NPO) gelden	131
- Uitvoering sportakkoord	101
- Overige posten (15) < € 50.000	155
<i>Totaal programma 4</i>	<i>598</i>

Programma 5. Inwoners, bestuur en veiligheid

- Inhuur personeel Openbare orde en veiligheid	56
- Overige posten (5) < € 50.000	110
<i>Totaal programma 5</i>	<i>166</i>

Programma 6. Bedrijfsvoering

- Implementatiekosten I&A-plan 2017-2025	105
- Exploitatiekosten I&A-plan 2021-2025	51
- WKR onkostenvergoeding	50
- Inhuur personeel griffie	89
- Datadiefstal	579
- Storting reserve duurzaamheid	460
- Storting reserve chalets opvang Oekraïne	900
- Storting reserve omgevingsgerichte uitgaven en bovenplanse verevening	242
- Overlopende posten diverse ruimtelijke projecten/plannen	560
- Overlopende posten diverse budgetten sociaal domein	165
- Overlopende posten exploitatiekosten I&A-plan 2021-2025 naar 2023.	87
- Overige posten (5) < € 50.000	107
<i>Totaal programma 6</i>	<i>3.395</i>

Totaal	11.157
---------------	---------------

Verschillenanalyse financiële rechtmatigheid

Inleiding

Bij de rechtmatigheidscontrole vormt het begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. In de begroting zijn de maxima voor de lasten vermeld die door u zijn vastgesteld. Om de voorgenomen programmadoelstellingen te bereiken geven we geld uit. De uitgaven die we gedurende het jaar doen, moeten binnen de vastgestelde programmakaders blijven.

Formeel zijn alle begrotingsoverschrijdingen onrechtmatig. Er zijn wel een aantal verschillende te onderscheiden. Bij de toetsing van begrotingsafwijkingen kunnen we volgens de commissie BBV, ten minste de volgende "soorten" begrotingsafwijkingen onderkennen:

Omschrijving		Onrechtmatig maar telt niet mee voor het oordeel	Onrechtmatig en telt mee voor het oordeel
1.	Kostenoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten.	X	
2.	Kostenoverschrijdingen bij open einde (subsidie)regelingen.	X	
3.	Kostenoverschrijdingen die worden gecompenseerd door extra inkomsten die niet direct gerelateerd zijn.		X
4.	Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid, maar waarbij de accountant ondubbelzinnig vaststelt dat die ten onrechte niet tijdig zijn gesignaleerd.		X
5.	Kostenoverschrijdingen inzake activiteiten die niet passen binnen het bestaande beleid en waarvoor tegen beter weten in geen voorstel tot begrotingswijziging is ingediend.		X
6.	Kostenoverschrijdingen inzake activiteiten welke achteraf als onrechtmatig moeten worden beschouwd omdat dit bijvoorbeeld bij nader onderzoek van de subsidieverstrekker, belastingdienst of een toezichthouder blijkt.		
	a. Geconstateerd tijdens verantwoordingsjaar;	X	X
	b. Geconstateerd na verantwoordingsjaar.		
7.	Kostenoverschrijdingen op activeerbare activiteiten waarvan de gevolgen voornamelijk zichtbaar worden via hogere afschrijvings- en financieringslasten in het jaar zelf of pas in de volgende jaren.		
	a. Jaar van investeren;		X
	b. Afschrijvings- en financieringslasten in latere jaren.	X	

Lasten	Bedragen x € 1.000		
	Begroting 2022 na wijziging	Rekening 2022	Vershil 2022
1. Wonen, werk en recreatie	6.080	7.701	-1.620
2. Fysieke leefomgeving	16.970	16.360	610
3. Sociaal domein	30.164	30.355	-191
4. Sport, cultuur en onderwijs	4.929	4.517	412
5. Inwoners, bestuur en veiligheid	5.173	5.304	-132
6. Bedrijfsvoering	11.893	11.832	61
Totaal lasten (excl. saldo Jaarstukken en mutaties reserves)	75.209	76.069	-860

Programma	Lasten-overschrijding	Onrechtmatig, maar telt niet mee voor het oordeel				Onrechtmatig en telt mee voor het oordeel				
		1	2	6b	7b	3	4	5	6a	7a
	€	€	€	€	€	€	€	€	€	€
Wonen, werk en recreatie	1.620	1.620								
Sociaal domein	191	191								
Inwoners, bestuur en veiligheid	132	132								

Toelichting op de overschrijdingen

Wonen, werk en recreatie

De extra lasten hebben betrekking op grondexploitaties DoejenburgII en Teisterbant. Tegenover de extra lasten staan de verkoopopbrengsten van gronden.

Sociaal domein

De extra lasten hebben betrekking op een reservering die we maken voor kosten opvanglocatie Oekraïense vluchtelingen. De regeling van het Rijk is niet 100% duidelijk. We hebben nu meer geld ontvangen van het Rijk en mogelijk moeten we (een gedeelte hiervan) terugbetalen.

Inwoners, bestuur en veiligheid

We maakten in 2022 extra kosten vanwege de coronatoegangsbewijzen. Deze extra kosten kregen wij gecompenseerd door het Rijk. Hetzelfde geldt voor de extra kosten die we maakten voor de uitgifte van reisdocumenten. Ook deze extra lasten zijn gecompenseerd door het Rijk.

Verschillenanalyse investeringen

Belangrijkste verschillen afgesloten investeringen.

Investering (bedragen x € 1.000)	Begroting	Werkelijk	Vershil
1. Rehabilitatie (vervanging weg) Spilbergen	855.121	755.831	99.290
2. Rehabilitatie (vervanging weg) De Zeeg/Breedslegseweg	1.075.974	961.158	114.816
3. Rehabilitatie (vervanging weg) Ommerenwal/Grasboekstreeg	935.414	896.552	38.862
4. Diverse investeringen informatie- & automatiseringsplan 2017-2021	615.640	0	615.640
Totaal	3.482.149	2.613.541	868.608

Toelichting investeringen:

Van de afgesloten investeringen in 2022 nemen we een verschillenanalyse op bij een afwijking van meer dan € 25.000.

Rehabilitatie diverse wegen

Het positieve resultaat op de rehabilitatie (vervanging) van diverse wegen is ontstaan door een scherpe aanbesteding en gering meerwerk.

Informatie- & automatiseringsplan 2017-2021

Diverse investeringen maken al dan niet in gewijzigde vorm onderdeel uit van het nieuwe plan 2021-2025. We sluiten de investeringen uit het oude plan formeel af.

Toelichting nog lopende investeringskredieten 2022:

De informatie over de nog lopende investeringen hebben we bij het samenstellen van de jaarrekening opnieuw beoordeeld. Hieruit blijkt dat alle restantkredieten toereikend zijn voor de nog te maken kosten.

Wet Normering Topinkomens

De Wet normering topinkomens ('WNT') is voor ons van toepassing. Het toepasselijke bezoldigingsmaximum is het algemeen wettelijke bezoldigingsmaximum. Het algemeen wettelijke bezoldigingsmaximum is in 2022 € 216.000.

Bezoldiging topfunctionarissen

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking

Gegevens 2022	M. van Dalen		E.E. Weijenberg		R. Kuipers	
<i>Functiegegevens</i>	<i>Gemeentesecretaris</i>		<i>Griffier</i>		<i>Griffier</i>	
Aanvang en einde functievervulling	01/01 - 31/12		01/01 - 30/04		19/10 - 31/12	
Omvang dienstverband (in fte)	1,0		1,0		1,0	
Dienstbetrekking	ja		ja		ja	
Bezoldiging						
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	123.239		32.676		18.180	
Beloningen betaalbaar op termijn	20.613		5.296		3.260	
<i>Subtotaal</i>	<i>143.852</i>		<i>37.972</i>		<i>21.440</i>	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	216.000		71.014		43.792	
Af: Onverschuldigd betaald en nog niet terug ontvangen bedrag	n.v.t.		n.v.t.		n.v.t.	
Bezoldiging	143.852		37.973		21.441	
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.		n.v.t.		n.v.t.	
Gegevens 2021	M. van Dalen		E.E. Weijenberg		E.E. Weijenberg	
<i>Functiegegevens</i>	<i>Gemeentesecretaris</i>		<i>Griffier</i>		<i>Griffier</i>	
Aanvang en einde functievervulling	01/01 - 31/12		01/02 - 31/12		n.v.t.	
Omvang dienstverband (in fte)	1,0		1,0		n.v.t.	
Dienstbetrekking	ja		ja		n.v.t.	
Bezoldiging						
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	112.292		82.571		n.v.t.	
Beloningen betaalbaar op termijn	19.999		14.660		n.v.t.	
<i>Subtotaal</i>	<i>132.291</i>		<i>97.231</i>		<i>n.v.t.</i>	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	209.000		191.249		n.v.t.	
Af: Onverschuldigd betaald en nog niet terug ontvangen bedrag	n.v.t.		n.v.t.		n.v.t.	
Bezoldiging	132.291		97.231		n.v.t.	
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.		n.v.t.		n.v.t.	

Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking

Gegevens 2022	P.P. Moors		J.J. Rochat	
<i>Functie</i>	<i>Interim-griffier</i>		<i>Interim-griffier</i>	
Kalenderjaar	2022	2021	2022	2021
Periode functievervulling	n.v.t.	01/01 - 10/02	01/04 - 26/10	n.v.t.
Aantal kalendermaanden		2	7	
Omvang dienstverband in uren		202,75	692	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum				
Maximum uurtarief	n.v.t.	199	206	n.v.t.
Maxima op basis van normbedragen per maand	n.v.t.	48.700	193.300	n.v.t.
Individueel toepasselijke maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12		40.347	142.552	
<i>Bezoldiging (alle bedragen exclusief BTW)</i>				
Werkelijk uurtarief lager dan het maximum uurtarief?		ja	ja	
Bezoldiging in de betreffende periode	n.v.t.	18.045	69.200	n.v.t.
Bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12		18.045	69.200	
Af: Onverschuldigd betaald en nog niet terug ontvangen bedrag		n.v.t.	n.v.t.	
Bezoldiging		18.045	69.200	
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling		n.v.t.	n.v.t.	

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2022 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum die we moeten melden.

Verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen (SiSa-bijlage)

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2022 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 14-2-2023								
Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
JenV	A13	Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen Gemeenten	Besteding in (jaar T) (zelfstandige uitvoering inclusief uitvoering door andere partijen, niet zijnde medeoverheden) Aard controle R Indicator: A13/01	Zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: A13/02	Correctie besteding (jaar T-1) Vanaf SiSa 2023 van toepassing i.v.m. SiSa tussen medeoverheden Aard controle R Indicator: A13/03	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) in inclusief uitvoering door andere medeoverheden vanaf SiSa 2023 Aard controle R Indicator: A13/04	Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: A13/05	
			€ 103.205	Ja	€ 0	€ 0	Nee	
JenV	A16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne Gemeenten	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde plek per dag (GOO) 1 maart tot en met 14 oktober 2022 Aard controle R Indicator: A16/01	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde plek per dag (GOO) met ingang van 15 oktober 2022 (jaar T) Aard controle R Indicator: A16/02	Vul in verschil werkelijke bestedingen ten opzichte van de gecombineerde uitkomst van A16/01 en A16/02 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO) Aard controle R Indicator: A16/03	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringskosten Aard controle R Indicator: A16/04	Besteding (jaar T) uitvoeringskosten tbv de transitie Aard controle R Indicator: A16/05	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (POO) Aard controle R Indicator: A16/06
			€ 1.350.000	€ 1.165.320	€ 0	€ 3.358.821	€ 0	€ 267.909
			Totaal bedrag vorderingen uitgekeerde verstrekkingen (jaar T) POO Aard controle R Indicator: A16/07	Vul in totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) in (jaar T) Aard controle R Indicator: A16/08	Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01 t/m 08 Aard controle n.v.t. Indicator: A16/09	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: A16/10	Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: A16/11	
			€ 0	€ 160.650	€ 6.302.700	€ 6.302.700	Nee	

JenV	A18B	Bekostiging eerste opvang ontheemden Oekraïne door Veiligheidsregio's (SiSa tussen medeoverheden) SiSa tussen medeoverheden	Naam veiligheidsregio	Naam kostensoort	Besteding per kostensoort (jaar T)			
			Aard controle n.v.t. Indicator: A18B/01	Aard controle n.v.t. Indicator: A18B/02	Aard controle R Indicator: A18B/03			
			1	Meerkosten coördinerende gemeente				
			2	Hotels/centra				
			3	Overige specifieke meerkosten				
			4	Overige Meerkosten				
FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek Gemeenten	Project afgerond in jaar T? (Ja/Nee)	Eventuele toelichting als bij de vorige indicator "nee" is ingevuld				
			Aard controle n.v.t. Indicator: A18B/04	Aard controle n.v.t. Indicator: A18B/05				
			Aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (jaar T)	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (t/m jaar T)	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T)	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T)	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee)(vanaf 2021)	Normbedragen voor e (ja/nee) (vanaf 2021)
			Aard controle R Indicator: B2/01	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/02	Aard controle D2 Indicator: B2/03	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/04	Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2	Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2
			0	24	1	1	Ja	Nee
			Eindverantwoording (Ja/Nee)	Reeks 1	Reeks 1			
				Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3)			
			Aard controle n.v.t. Indicator: B2/07	Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/08	Keuze werkelijke kosten Aard controle n.v.t. Indicator: B2/09			
			Nee	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1
			Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3)	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3)
			Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/10	Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/11	Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/12	Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/13	Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/14	Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/15
			€ 7.824	€ 7.824	€ 6.117	€ 6.117	€ 0	€ 0

			Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/16	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/17	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/18	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/19	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/20	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/21
			€ 0	€ 9.120	€ 3.468	€ 3.468	€ 0	€ 0
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3)	Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) (artikel 3)	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3)	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Totaal Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling	
			Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/22	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/23	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/24	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/25	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/26	
					€ 0	€ 0	€ 17.409	
BZK	C32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen	Beschikingsnummer /naam	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Start bouwactiviteiten uiterlijk 31 augustus 2022 (Ja/Nee)	Toelichting (verplicht als bij start bouwactiviteiten (indicator 04) 'Nee' is ingevuld)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
		Gemeenten	Aard controle n.v.t. Indicator: C32/01	Aard controle R Indicator: C32/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C32/03	Aard controle D2 Indicator: C32/04	Aard controle n.v.t. Indicator: C32/05	Aard controle n.v.t. Indicator: C32/06
			1 SUVIS21-01133562 (de Blinker)	€ 0	€ 33.966	Ja		Nee
			2 SUVIS21-01137875 (den Alden Haag)	€ 0	€ 33.600	Ja		Nee
			3 SUVIS21-01137880 (de Wiekslag)	€ 0	€ 0	Nee		Nee
			4 SUVIS21-00744697 (Beatrixschool)	€ 0	€ 0	Nee	Bouw gaat mee in vernieuwbouw die in 2023 plaats gaat vinden.	Nee
			Kopie Beschikingsnummer/Naam	Zijn de begrotingsposten waarvoor een uitkering is aangevraagd uitgevoerd? (Ja/Nee/N.v.t.)	Toelichting (verplicht als bij indicator 08 nee is ingevuld)			
			Aard controle n.v.t. Indicator: C32/07	Aard controle D2 Indicator: C32/08	Aard controle n.v.t. Indicator: C32/09			
			1 SUVIS21-01133562 (de Blinker)					
			2 SUVIS21-01137875 (den Alden Haag)					
			3 SUVIS21-01137880 (de Wiekslag)	N.v.t.				
			4 SUVIS21-00744697 (Beatrixschool)	N.v.t.				

BZK	C43	Regeling reductie energiegebruik woningen	Beschikingsnummer/naam	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Aantal bereikte woningen	Toelichting	Eindverantwoording (Ja/Nee)
		Gemeenten	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C4301</i>	<i>Aard controle R Indicator: C4302</i>	<i>Aard controle R Indicator: C4303</i>	<i>Aard controle DI Indicator: C4304</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C4305</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C4306</i>
			RREW2020-00454079	1174.571	1174.571	2.166		Ja
			Totaal aantal bereikte huurwoningen	Is minstens 70% van de uitgekeerde specifieke uitkering bestemd voor activiteiten als bedoeld in artikel 4, eerste lid, onder a, b of c van de regeling (Ja/Nee)?				
			<i>Aard controle DI Indicator: C4307</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C4308</i>				
			1.011	Ja				
BZK	C55	Aanpak energiearmoede	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C5501</i>	<i>Aard controle R Indicator: C5502</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C5503</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C5504</i>	<i>Aard controle R Indicator: C5505</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C5506</i>
			68	1263	1263	7	10	10
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen.	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten			
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C5507</i>	<i>Aard controle R Indicator: C5508</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C5509</i>			
			58	10	10			
			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips)	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen)	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.)	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.)	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg.	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C5510</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C5511</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C5512</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C5513</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C5514</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C5515</i>
			255	90	0	0	58	0

BZK	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle R Indicator: C62/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C62/04				
			€ 920	Nee				
BZK	C75B	Regiodeals 3 ^e tranche SiSa tussen medeoverheden	Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Kenmerk/ beschikingsnummer	Betreft pijler	Besteding per pijler (jaar T)	Cofinanciering per pijler (jaar T)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: C75B/01	Aard controle n.v.t. Indicator: C75B/02	Een pijler per regel	Aard controle R Indicator: C75B/04	Aard controle R Indicator: C75B/05	
			1 060297 Gemeente Zaltbommel	20.0001732	Delta	€ 0	€ 40.724	
			2					
			100					
			Hieronder verschijnt de code conform de keuzes gemaakt bij indicator C75B/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Totale cumulatieve besteding per pijler (t/m jaar T)	Totale cumulatieve cofinanciering per pijler (t/m jaar T)	Toelichting		
			Aard controle n.v.t. Indicator: C75B/06	Aard controle n.v.t. Indicator: C75B/07	Aard controle n.v.t. Indicator: C75B/08	Aard controle n.v.t. Indicator: C75B/09		
			1 060297 Gemeente Zaltbommel	€ 0	€ 103.546			
			2					
			100					
			Totale cumulatieve uitvoeringskosten (t/m jaar T)	Totale compensabele BTW (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			Aard controle n.v.t. Indicator: C75B/10	Aard controle R Indicator: C75B/11	Aard controle n.v.t. Indicator: C75B/12			
			€ 0	€ 0	Nee			

OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voorschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO)	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	
				Aard controle R Indicator: D8/01	Aard controle R Indicator: D8/02	Aard controle R Indicator: D8/03	Aard controle R Indicator: D8/04	Aard controle R Indicator: D8/05	
				€ 361.169	€ 117.059		€ 223.751	€ 390.151	
				Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag	In 2022 opgebouwde reserve om mee te nemen naar volgende vierjarige periode Bedrag	
				Aard controle n.v.t. Indicator: D8/06	Aard controle R Indicator: D8/07	Aard controle n.v.t. Indicator: D8/08	Aard controle R Indicator: D8/09	Aard controle R Indicator: D8/10	
			1						
			2						
			100						
OCW	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen		Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	
				Aard controle R Indicator: D14/01	Aard controle R Indicator: D14/02	Aard controle R Indicator: D14/03	Aard controle R Indicator: D14/04	Aard controle R Indicator: D14/05	
				€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 54.344	
				Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs		
				Aard controle n.v.t. Indicator: D14/06	Aard controle R Indicator: D14/07	Aard controle n.v.t. Indicator: D14/08	Aard controle R Indicator: D14/09		
			1						
			2						
			10						

IenW	E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023 Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)		
			Aard controle R Indicator: E84/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/02	Aard controle R Indicator: E84/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/04		
			€ 0	€ 0	€ 0	Nee		
			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk		
			Aard controle n.v.t. Indicator: E84/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/06	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/08		
		1						
		2						
		50						
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2022 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			Aard controle R Indicator: G2/01	Aard controle R Indicator: G2/02	Aard controle R Indicator: G2/03	Aard controle R Indicator: G2/04	Aard controle R Indicator: G2/05	Aard controle R Indicator: G2/06
			€ 2.630.398	€ 78.175	€ 196.318	€ 520	€ 57.491	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2/07	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2/08	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) Aard controle R Indicator: G2/09	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/10	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/11	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/12
			€ 91.398	€ 7.660	€ 0	€ 213.717	€ 0	€ 9.465
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) Aard controle D2 Indicator: G2/13	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G2/14				
			€ 49.686	Ja				

SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2022 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Bob	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob)
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			<i>Aard controle R Indicator: G3/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/06</i>
			€ 0	€ 3.005	€ 45.670	€ 0	€ 0	€ 0
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
			Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G3/07</i>	Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G3/08</i>	Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G3/09</i>	Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G3/10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G3/11</i>	
			€ 0	€ 16.109	€ 0	€ 0	Ja	

SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2022	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig)
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr		Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01	Aard controle R Indicator: G4/02	Aard controle R Indicator: G4/03	Aard controle R Indicator: G4/04	Aard controle R Indicator: G4/05	Aard controle R Indicator: G4/06
		1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 13.273	€ 26.347	€ 2.086
		2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 2.783	€ 12.505	€ 954	
		3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 93	€ 0	€ 14.573	€ 2.598	€ 119	
		4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 2.125	€ 0	€ 0	
		5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
		6 Totaal	€ 93	€ 0	€ 32.754	€ 41.450	€ 3.159	
		Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)			
			Gemeente	Gemeente	Gemeente			
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07	Aard controle R Indicator: G4/08	Aard controle R Indicator: G4/09	Aard controle n.v.t. Indicator: G4/10		
		1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja			
		2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja			
		3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Ja			
		4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Ja			
		5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Ja			
		6 Totaal	0	0	Ja			
		Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)		
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/11	Aard controle R Indicator: G4/12	Aard controle R Indicator: G4/13	Aard controle R Indicator: G4/14	Aard controle R Indicator: G4/15	
		1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)						
		2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)						
		3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)						
		4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)						
		5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)						

			6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	
				Gemeente	Gemeente	Gemeente	
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/16	Aard controle R Indicator: G4/17	Aard controle D2 Indicator: G4/18	Aard controle R Indicator: G4/19	
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0		€ 0	
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0		€ 0	
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0		€ 0	
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0		€ 0	
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 14.924	€ 0	
			6 Totaal	0	14.924	0	
SZW	G10	Wet inburgering 2021_gemeentedeel 2022	Besteding (jaar T)	Baten (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gemeente	Gemeente	Gemeente		
			Aard controle R Indicator: G10/01	Aard controle R Indicator: G10/02	Aard controle n.v.t. Indicator: G10/03		
			€ 0	€ 0	Nee		
SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gemeente	Gemeente	Gemeente		
			Aard controle R Indicator: G12/01	Aard controle R Indicator: G12/02	Aard controle n.v.t. Indicator: G12/04		
			€ 0	€ 0	Ja		

SZW	G13	Onderwijsroute 2022_ deel gemeente Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente	Baten onderwijsroute (jaar T) Gemeente	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente	Baten overige voorzieningen (jaar T) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
			Aard controle R Indicator: G13/01	Aard controle R Indicator: G13/02	Aard controle R Indicator: G13/03	Aard controle R Indicator: G13/04	Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Totale werkelijke berekende subsidie				
			Aard controle R Indicator: H4/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02				
			€ 492.855	€ 636.290				
			Activiteiten	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T)	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) Onroerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) roerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) overige kosten	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is
			Aard controle n.v.t. Indicator: H4/03	Aard controle R Indicator: H4/04	Aard controle R Indicator: H4/05	Aard controle R Indicator: H4/06	Aard controle R Indicator: H4/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/08
			1 Investeringspoort - krediet 1.1	€ 571.178	€ 571.178			
			2 Investeringspoort voorbereidingskosten 1.1	€ 9.940	€ 9.940			
			3 Exploitatie 1.3	€ 25.391	€ 25.391			
			4 Voorziening 1.3	€ 6.793	€ 6.793			
			5 Stelpost 1.3	€ 0	€ 0			
			6 Exploitatie 2.1	-€ 60		-€ 60		
			7 Exploitatie 2.2	€ 8.734		€ 8.734		
			8 Exploitatie 2.3	€ 8.702		€ 8.702		
			9 Stelpost 2.3	€ 0		€ 0		
			10 Mengpercentage 3.1	€ 5.612			€ 5.612	
			11 Stelpost 3.3	€ 0			€ 0	
			12					

VWS	H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022	Beschikingsnummer	Totaal bedrag volgens beschikking	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T)	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T)	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T)	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T)
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/02</i>	<i>Gerealiseerd Aard controle R Indicator: H8/03</i>	<i>Gerealiseerd Aard controle R Indicator: H8/04</i>	<i>Gerealiseerd Aard controle n.v.t. Indicator: H8/05</i>	<i>Gerealiseerd Aard controle n.v.t. Indicator: H8/06</i>
			1 1034427	€ 85.142	€ 0	€ 63.356		€ 85.142
			2 1042429	€ 37.717	€ 0	€ 13.417		€ 13.417
			3					
			4					
			Kopie beschikingsnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/08</i>				
			1 1034427	Ja				
			2 1042429	Nee				
			3					
			4					
VWS	H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	Besteding (jaar T)	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee)	Eindverantwoording? (Ja/Nee)			
			<i>Aard controle R Indicator: H12/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H12/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H12/03</i>			
			€ 37.055	Ja	Nee			

Controleverklaring

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2022

Na controle van de accountant in april toevoegen.

Controle verklaring rechtmatigheid

Verklaring van het bestuur over de rechtmatigheid 2022

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het uitvoeren van de aan haar opgedragen taken en werkzaamheden op een rechtmatige en betrouwbare manier.

De belangrijkste taken van het college zijn:

- het houden van toezicht op de werkzaamheden en de verwerking van de werkzaamheden;
- het juist omgaan met risico's;
- het rapporteren over de werkzaamheden en het afleggen van verantwoording hierover.

Essentieel voor het college van burgemeester en wethouders is hierbij dat de administratie een goede mate van zekerheid biedt. Om dit te borgen kent onze administratie bijvoorbeeld geautomatiseerde controles en (interne) controlerende en corrigerende werkzaamheden. Hiermee worden afwijkingen gesignaleerd. Op basis daarvan nemen we maatregelen om onvolkomenheden te corrigeren en/of te reduceren.

Een systeem van (interne) controlerende en corrigerende werkzaamheden biedt geen absolute zekerheid dat we onvolkomenheden vermijden. Het draagt bij aan het ontdekken van onvolkomenheden en het structureel verbeteren van de uitvoering. Daarnaast onderzoeken we in overleg met onze accountant jaarlijks de rechtmatigheid van onze uitvoerende werkzaamheden.

Op basis van de uitgevoerde onderzoeken over 2022 zijn we overtuigd van de goede werking als het gaat om de rechtmatigheid van onze processen inclusief de (interne) controlerende en corrigerende maatregelen van de processen. Onze conclusie is opgenomen in bijgaande rapportage "Eindrapportage rechtmatigheid". We hielden hierbij rekening met de uitgangspunten in het controleprotocol 2022.

Op grond daarvan verklaren wij dat we gedurende 2022 voldoen aan de rechtmatigheidseisen.

Buren, 31 mei 2022

Controle verklaring conform Ensia 2022, informatiebeveiliging DigiD en Suwinet

Gemeente Buren

Doel en achtergrond verklaring

Met deze verklaring geven wij, het college van burgemeester en wethouders, aan in welke mate Gemeente Buren voldoet aan de informatiebeveiligingsnormen voor DigiD en Suwinet.

Deze verklaring maakt onderdeel uit van de verantwoording over informatiebeveiliging middels ENSIA¹ en is tot stand gekomen door een zelfevaluatie over informatiebeveiligingsnormen. De inhoud wordt getoetst door een onafhankelijke IT-auditor.

De verklaring is bestemd voor de stelselhouders van DigiD en Suwinet, te weten het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Reikwijdte en diepgang verklaring

De toetsing gaat over de opzet en het bestaan van de beheersingsmaatregelen om te kunnen voldoen aan de relevante beveiligingsnormen voor DigiD en Suwinet op 31 december 2022.

De beheersingsmaatregelen inzake DigiD en Suwinet die zijn uitbesteed aan dienstverlener(s) worden niet getoetst door de auditor. Deze collegeverklaring en de verantwoording van de dienstverlener(s) dekken tezamen de normen inzake DigiD en Suwinet af. Het overzicht van normen en waar deze belegd zijn, is opgenomen in de bijlagen:

- Bijlage 1 DigiD voor iBurgerzaken aansluiting 1002555 met kenmerk D.144393
- Bijlage 2 DigiD voor Portal aansluiting 1004103 met kenmerk D.144394
- Bijlage 2 Suwinet met kenmerk D.144380

Verklaring college

Het college verklaart dat bij gemeente Gemeente Buren op 31 december 2022 de beheersingsmaatregelen (in opzet en bestaan) voldoen aan de geselecteerde normen inzake Suwinet. Het college verklaart dat bij gemeente Buren op 31 december 2022 de beheersingsmaatregelen (in opzet en bestaan) voldoen aan de geselecteerde normen inzake DigiD met uitzondering van de norm B.01².

Samenvattend beeld

Onderwerp	Wordt aan alle normen voldaan?	Zijn de uitzonderingen in [een] verbeterplan[nen] opgenomen en zijn de verbetermaatregelen belegd en worden deze gemonitord?
DigiD 1002555	Nee, B.01 voldoet niet	ja
DigiD 1004103	Nee, B.01 voldoet niet	ja
Suwinet voor SUWI-taken	Ja	Niet van toepassing
Suwinet voor niet-SUWI-taken	Niet van toepassing	Niet van toepassing

Maurik, 28-03-2023

College van burgemeester en wethouders gemeente Buren

¹ ENSIA ondersteunt de gemeente bij de verantwoording over informatiebeveiliging richting de gemeenteraad en de rijksoverheid. ENSIA gaat uit van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO), alsmede van informatiebeveiligingsnormen vanuit Basisregistratie Personen (BRP), wet- en regelgeving reisdocumenten (PUN, PNIK), Digitale persoonsidentificatie (DigiD), Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG), Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT), Basisregistratie Ondergrond (BRO), de Gezamenlijke Elektronische Voorzieningen Structuur uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen (GeVS/Suwinet) en de Wet Onroerende Zaken (WOZ).

² T.a.v. norm B.01 merken we op dat het (formeel) volledig vastleggen en/of vaststellen van een apart informatiebeveiligingsbeleid voor webapplicaties, of een hiervoor apart ontwikkeld beleid, voor de aansluiting een langere termijn vergt dan de termijn tot 1 mei 2023. Naar het oordeel van de auditor is een verbeterplan opgesteld waarbij de auditor er kennis van heeft genomen dat de tekortkoming voor 1 mei 2024 zal zijn opgelost. Aan alle andere beheersmaatregelen van deze norm wordt wel voldaan. Voor nadere informatie kan Logius zich wenden tot de auditor.

Bijlagen

Overzicht beleidsindicatoren

	Taakveld	Naam Indicator	Eenheid	Bron	Gem. Buren	Nederland
1.	0. Bestuur en ondersteuning	Formatie	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	5,97	n.v.t.
2.	0. Bestuur en ondersteuning	Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	5,05	n.v.t.
3.	0. Bestuur en ondersteuning	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Eigen jaarrekening	€ 534	n.v.t.
4.	0. Bestuur en ondersteuning	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen jaarrekening	21,70%	n.v.t.
5.	0. Bestuur en ondersteuning	Overhead	% van totale lasten	Eigen jaarrekening	19,52%	n.v.t.
6.	1. Veiligheid	Verwijzingen Halt per 1.000 inwoners van 12-17 jaar	aantal per 1.000 inw 12-17 jaar	Bureau Halt	4	8
7.	1. Veiligheid	Harde kern jongeren per 1.000 inwoners 12 t/m 24 jaar	per 10.000 inw 12-14 jaar	Korps Landelijke Politiediensten (KLPD)	gegevens niet beschikbaar	gegevens niet beschikbaar
8.	1. Veiligheid	Winkeldiefstal per 10.000 inwoners	Aantal per 10.000 inwoners	CBS - Diefstallen	3,68	22,82
9.	1. Veiligheid	Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	Aantal per 1.000 inwoners	CBS - Geregistreerde criminaliteit & Diefstallen	3,1	4,6
10.	1. Veiligheid	Diefstal uit woning per 1.000 inwoners	Aantal per 1.000 inwoners	CBS - Diefstallen	0,6	1,4
11.	1. Veiligheid	Vernieling en beschadiging per 1.000 inwoners	Aantal per 1.000 inwoners	CBS - Geregistreerde criminaliteit & Diefstallen	4,8	6,0
12.	2. Verkeer en vervoer	Verkeersongevallen met een motorvoertuig	%	VeiligheidNL	gegevens niet beschikbaar	gegevens niet beschikbaar
13.	2. Verkeer en vervoer	Overige vervoersongevallen met een gewonde fietser	%	VeiligheidNL	gegevens niet beschikbaar	gegevens niet beschikbaar
14.	3. Economie	Funciemenging	%	LISA	44.7%	53,3%
15.	3. Economie	Bruto Gemeentelijk Product	Verhouding tussen verwacht en gemeten product	Atlas voor Gemeenten	gegevens niet beschikbaar	gegevens niet beschikbaar
16.	3. Economie	Vestigingen (per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 tot en met 64 jaar)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	LISA	185,2	165,1
17.	4. Onderwijs	Absoluut verzuim per 1.000 leerplichtige leerlingen	per 1.000 inw. 5-18 jaar	DUO	3,6	2,7

18 .	4. Onderwijs	Relatief verzuim per 1.000 leerplichtige leerlingen	per 1.000 inw. 5-18 jaar	Ingrado	13	20
19 .	4. Onderwijs	Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO) %	%	DUO	1,0%	1,9%
20 .	5. Sport, cultuur en recreatie	% Niet-sporters	%	Gezondheids monitor volwassenen (en ouderen), GGD'en, CBS en RIVM	54,7%	49,3%
21 .	6. Sociaal domein	Banen (per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 tot en met 64 jaar)	per 1.000 inw 15-64 jaar	LISA	513,3	805,5
22 .	6. Sociaal domein	% Jeugdcriminaliteit	%	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel	Geen gegevens beschikbaar	Geen gegevens beschikbaar
23 .	6. Sociaal domein	% Kinderen in armoede	%	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel	3,0%	6,0%
24 .	6. Sociaal domein	Netto arbeidsparticipatie	%	CBS - Arbeidsdeelname	73,5%	72,2%
25 .	6. Sociaal domein	Achterstandsleerlingen	% 4 t/m 12 jarigen	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel	3%	6%
26 .	6. Sociaal domein	% Jeugdwerkloosheid	%	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel	0%	2%
27 .	6. Sociaal domein	Personen met bijstandsuitkeringen	per 10.000 inw 18 jaar	CBS - Participatiewet	139,4	431,2
28 .	6. Sociaal domein	Aantal re-integratievoorzieningen	per 10.000 inw 15-65 jaar	CBS - Participatiewet	99,4	202,0
29 .	6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdhulp (in % van alle jongeren tot 18 jaar)	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS - Beleidsinformatie Jeugd	11,7%	10,7%
30 .	6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdbescherming (in % van alle jongeren tot 18 jaar)	%	CBS - Beleidsinformatie Jeugd	1,1%	1,1%
31 .	6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdreclassering (in % van alle jongeren van 12 tot 23 jaar)	%	CBS - Beleidsinformatie Jeugd	0,3%	0,4%

32 .	6. Sociaal domein	Cliënten met een maatwerkarrangement	Aantal per 10.000 inwoners	CBS - Monitor Sociaal Domein WMO	410	640
33 .	7. Volksgezondheid en Milieu	Huishoudelijk restafval	kg per inwoner	CBS - Statistiek Huishoudelijk afval	69	169
34 .	7. Volksgezondheid en Milieu	Hernieuwbare elektriciteit	%	Rijkswaterstaat Klimaatmonitor	57,2%	26,8%
35 .	8. Vhrosv	Gemiddelde WOZ-waarde woningen	Duizend euro	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken	380	317
36 .	8. Vhrosv	Nieuwbouw per 1.000 woningen	Aantal per 1.000 woningen	ABF - Systeem Woningvoorraad	9,5	8,9
37 .	8. Vhrosv	Demografische druk (Groene + grijze druk tov 20-64)	%	CBS - Bevolkingsstatistiek	73,0%	70,3%
38 .	8. Vhrosv	Woonlasten éénpersoonshuishouden	In Euro's	COELO	€ 1.092	€ 823
39 .	8. Vhrosv	Woonlasten meerpersoonshuishouden	In Euro's	COELO	€ 1.105	€ 905

Overzicht beleidskaders per programma

Beleidskaders	Jaar vaststelling
1. Wonen, werk en recreatie	
1. Regionaal programma werklocaties 2020-2024	2020
2. Verordening blijverslening gemeente Buren	2019
3. Samen Dichtbij	2018
4. Nota Grondbeleid 2017 - 2020	2017
5. Bouwverordening gemeente Buren 2013	2017
6. Exploitatieverordening gemeente Buren 2005	2010
7. Welstandsnota 2004	2013
8. Verordening Starterslening	2015
9. Regionale Woonagenda	2004
10. Woningprogramma 2020 - 2030	2021
11. Nota Kostenverhaal 2020	2020
12. Beleidsregel bestemmingsplanafwijkingen	2021
13. Beleidsregel voor ruimtelijke plannen waarbij de gemeenteraad geen besluit hoeft te nemen	2022
14. Beleidsregels intrekken omgevingsvergunningen voor de activiteit bouwen	2018
15. Legesverordening gemeente Buren	2022
16. Verordening verblijfsbelasting gemeente Buren	2022
2. Fysieke leefomgeving	
1. Klimaatvisie Buren	e
2. Regionale Energie Strategie	2020
3. Uitvoeringsprogramma Landschap en Biodiversiteit	2020
4. Beleidskaders zon, wind en laadpalen	2020
5. Integraal overzicht beheerplannen	2020
6. Artistieke objecten	2020
7. Actualisatie meerjaren onderhoudsplan	2020
8. Begraafplaatsenbeleid	2020
9. Actualisatie Speeltuinenbeleid	2020
10. Startnotitie Omgevingswet	2020
11. Startnotitie Duurzaamheid	2020
12. Algemene verordening ondergrondse infrastructuur	2013
13. Revolverend fonds energiebesparende maatregelen voor verenigingen en stichtingen 2015 - 2024	2016
14. Verordening kwaliteit vergunningverlening, toezicht en handhaving omgevingsrecht gemeente Buren	2017
15. VAB beleid 2017	2018
16. Beheersverordening gemeentelijke begraafplaatsen gemeente Buren	2010
17. Verordening geurhinder en veehouderij gemeente Buren	2009
18. Procedureverordening voor advisering tegemoetkoming in planschade Buren	
19. Beleidsnota groen- en reststroken	2019
20. Beleidsnota laadpalen gemeente Buren	2021
21. Beleidsregel openbare oplaadinfrastructuur voor elektrische voertuigen gemeente Buren	2021
22. Ruimtelijke kaders Zon en Wind	2021
23. Verordening lijkbezorgingsrechten Gemeente Buren	2022
24. Verordening rioolheffing gemeente Buren	2022

3. Sociaal domein

1. Verordening Wet gemeentelijke antidiscriminatievoorzieningen	2010
2. Verordening cliëntenparticipatie werk en inkomen gemeente Buren	2015
3. Verordening verrekening boete bij herhaald misbruik sociale zekerheid gemeente	2015
4. Verordening handhaving Participatiewet, Bbz, loaw en loaz gemeente Buren	2015
5. Verordening individuele inkomenstoeslag gemeente Buren	2015
6. Verordening individuele studietoelage gemeente Buren	2015
7. Verordening tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten gemeente Buren	2015
8. Verordening tegenprestatie Participatiewet, loaw en loaz gemeente Buren	2015
9. Verordening afstemming Participatiewet, Bbz, loaw en loaz gemeente Buren	2016
10. Verordening participatieraad sociaal domein 2019	2019
11. Verordening cliëntenparticipatie Wsw gemeente Buren	2018
12. Verordening loonkostensubsidie Participatiewet gemeente Buren	2018
13. Verordening participatieregeling minima gemeente Buren	2018
14. Verordening re-integratie Participatiewet, loaw en loaz gemeente Buren	2018
15. Beleidsplan Schuldhulpverlening 2020–2024 gemeente Buren	2020
16. Subsidie regeling algemene voorzieningen sociaal domein 2022	2022
17. Burense visie op het kind	2018
18. Verordening wet maatschappelijke ondersteuning gemeente Buren	2020
19. Verordening jeugdhulp gemeente Buren	2020
20. Notitie Ruimte voor sociaal werk 2018-2020	2018
21. Regioplan Beschermd Wonen 2021	
22. Regioaanpak Huiselijk Geweld en Kindermishandeling Gelderland Zuid 2021-2025	

4. Sport, cultuur en onderwijs

1. Nota onderwijsachterstandenbeleid 2019 - 2022	2019
2. Burense Visie op het kind 2017	2017
3. Subsidieverordening Basisbibliotheek 2021 Gemeente Buren	2021
4. Subsidieregeling kerncontactpersoon sociaal domein gemeente Buren 2022	2022
5. Verordening bekostiging leerlingenvervoer gemeente Buren 2022	2022
6. Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Buren 2021	2021
7. Spelregels uitvoeringsbudget sport- en beweegakkoord Buren 2022	2022
8. Erfgoedverordening	2021
9. Subsidieverordening monumenten Buren	2015
10. Spelregels verkoop gemeentelijk vastgoed 1.0	2022

5. Inwoners, bestuur en veiligheid

1. Integraal veiligheidsbeleid 2020-2023 Samen voor veiligheid	2020
2. Regionaal beleidsplan Veiligheidsregio Gelderland-Zuid 2020-2023	2019
3. Regionaal crisisprofiel Veiligheidsregio Gelderland-Zuid 2020-2023	2019
4. Nota Verbonden Partijen	2020
5. Toekomstvisie 2030	2011
6. Coalitieakkoord	2020
7. Bestuurlijke richting Buren	2017
8. Controleverordening (ex. artikel 213 Gemeentewet)	2012
9. Collegeonderzoek (ex. artikel 213a Gemeentewet)	2011
10. Organisatieverordening van de griffie van de gemeente Buren	2011
11. Verordening gegevensverstrekking basisregistratie personen Buren	2014
12. Verordening elektronische kennisgeving Buren	2015
13. Archiefverordening	2016
14. Gedragscode integriteit burgemeester en wethouders gemeente Buren	2016
15. Gedragscode integriteit raadsleden gemeente Buren	2016
16. Preventie- en handhavingsplan gemeente Buren 2017-2020 voor de uitvoering van de Drank- en Horecawet	2017
17. Verordening onderscheidingen gemeente Buren	2017
18. Verordening winkeltijden Buren	2018
19. Klachtenregeling Buren	2018
20. Verordening rechtspositie Raads- en commissieleden 2019 gemeente Buren	2019
21. Reglement van orde gemeenteraad Buren	2019
22. Delegatiebesluit werkgeverscommissie WNRA 2020 Buren	2020
23. Algemene plaatselijke verordening gemeente Buren	2020
24. Inspraak- en participatieverordening Buren	2011
25. Verordening collegeonderzoek van de gemeente Buren	2011
26. Verordening commissie bezwaarschriften	2008
27. Verordening externe klachtbehandeling (ombudscommissie)	2005
28. Verordening gemeentelijke rekenkamercommissie	2011
29. Verordening op de ambtelijke bijstand en fractieondersteuning	2002

6. Bedrijfsvoering en algemene dekkingsmiddelen

1. Diverse verordeningen belastingen en leges (link naar paragraaf)	
2. I&A plan 2020-2024	2020
3. Controleverordening (ex. artikel 213 Gemeentewet)	2012
4. Collegeonderzoek (ex. artikel 213a Gemeentewet)	2011
5. Financiële en planning en controlverordening (ex. artikel 212 Gemeentewet)	2020
6. Nota garantstellingen en leningen	2020
7. Nota reserves en voorzieningen	2020
8. Nota verbonden partijen	2020
9. Nota waardering- en afschrijvingsbeleid	2019
10. Algemeen belangbesluit Wet Markt en Overheid	2014
11. Verordening precariobelasting kabels en leidingen gemeente Buren 2016	2016
12. Treasurystatuut gemeente Buren 2018	2018
13. Nota weerstandsvermogen en risicobeheersing 2017-2020	2019
14. Verordening naamgeving en nummering (adressen) gemeente Buren 2010	2010